

Buk më Acaki

Köp na tye i buk më Acaki

Buk ni titö köp i kom acaki ka jami kibëc. Cura 1-11 titö kite n'Obanga ocweo ki lobo thükül ëka ki jami kibëc na tye ië, naka thon ki jii. Buk ni thon titö kite na bal, can ëka thöo öcakërë ködë. Cë titö thon köp i kom abwal pii. Nyutho thon kite na lëb na papath ëka kaka öcakërë gini ködë.

Cura 12-50 titö kite n'Obanga öyërö ki dhanö acël, Abraam, ëka ëkwaë mërë gini jö Icarael më bedo jögë na pîrgi tæk. Ki kom kaka më Icarael, Obanga onwongo nyuthere. Cë jö Icarael onwongo nyutho tækö ëka adyer k'Obanga both jö nökenë. Cura ni gini kobo köp i kom Abraam, wode Icaka ëka Jakob wod ka Icaka, ëthinö ka Jakob apar ariö, rwök mërë Yocepu. Kadi bed ni gin onwongo obedo jö mörö na nönök ëka jö na wörö obanga nökenë gini onwongo ögürögï, Obanga ögwökögï. Buk ni thon nyutho kite n'Obanga mitö ni jögë öwör ën ködë.

Cweno lobo

¹ I acaki Obanga ocweo polo ëka lobo.

² Lobo onwongo obedo atata na gin mörö ope ië, piny na cöl onwongo oumo pii na tye i nam ëka Tipo k'Obanga onwongo olyero i wi pii.

³ Cë Obanga okobo ni, “Ëk tar obed na tye,” ëka tar obedo na tye.

⁴ Obanga önönö ni tar onwongo bër, ëka ën opoko tar ki i kom piny na cöl.

⁵ Obanga öcakö nyĩng tar nĩ “kiceng,” ëka pĩny na cöl nĩ “kiwor.” Pĩny ocido ëka pĩny oru—manön nĩnö mẽ acël.

⁶ Cë Obanga okobo nĩ, “Ëk gin n'öpëdhërë obed na tye i dyere pii na poko pii kĩ i kom pii.”

⁷ Obanga ocweo gin n'öpëdhërë na poko pii na tye pĩny kĩ i kom pii na tye malö. Ëka obedo nĩ kömanön.

⁸ Obanga öcakö nyĩng gin n'öpëdhërë na poko pii nĩ “polo.” Pĩny ocido ëka pĩny oru—manön nĩnö mẽ ariö.

⁹ Cë Obanga okobo nĩ, “Ëk pii na tye i thë polo ögürë kanya acël i kabedo acël ëk ngöm n'öthwö onen.” Ëka obedo nĩ kömanön.

¹⁰ Obanga öcakö nyĩng ngöm n'öthwö nĩ “lobo” ëka pii n'ögürë kanya acël öcakö nyĩngë nĩ “nam.” Ëka Obanga önënö onwongo nĩ bër.

¹¹ Cë Obanga okobo nĩ, “Ëk gin na mar otuu i wi lobo: gin n'ëpïdhö na nyakö nyig-gĩ ëka yen na tye i lobo na nyakö nyig-gĩ na kodhi tye ië, na lübërë kĩ kothgĩ.” Ëka obedo nĩ kömanön.

¹² Gin na mar öcakö tuu i wi lobo: gin n'ëpïdhö na nyakö nyig-gĩ na lübërë kĩ kothgĩ ëka yen na nyakö nyig-gĩ na kodhi tye ië na lübërë kĩ kothgĩ. Ëka Obanga önënö onwongo nĩ bër.

¹³ Pĩny ocido ëka pĩny oru—manön nĩnö mẽ adek.

¹⁴ Cë Obanga okobo nĩ, “Ëk jami na mïö tar obed na tye i wi polo mẽ poko kiceng kĩ i kom kiwor, ëk gin obed na calö anyuth mẽ poko karë, nĩnö ëka mwaka,

¹⁵ ëk obed ginĩ tar na ryëny kĩ i wi polo mẽ mënyö

wi lobo.” Ēka obedo nī kōmanōn.

¹⁶ Obanga ocweo jami ariō na thwon na ryēny—mana thwōnē mē lōōnō kiceng, ēka mana tidi mē lōōnō kiwor. Ēn thon oketho cēr.

¹⁷ Obanga okethogī i wi polo mē mēnyō lobo,

¹⁸ mē lōōnō kiceng ēka kiwor, ēka mē poko tar kī i kom pīny na cōl. Ēka Obanga ōnēnō onwongo nī bēr.

¹⁹ Pīny ocido ēka pīny oru—manōn nīnō mē angwēn.

²⁰ Cē Obanga okobo nī, “Ēk gin na kwō opong i pii mē nam, ēka wīny ōngwēc gīnī malō i wi polo.”

²¹ Obanga ocweo leeni na thwon mē nam, gin na kwō kibēc na bedo i nam, na lübērē kī kothgī, ēka kī wīny na bwomgī tye na lübērē kī kothgī. Ēka Obanga ōnēnō onwongo nī bēr.

²² Obanga ōmīōgī gum ēka okobo nī, “Nywōl inya unu, ipong unu i pii na tye i nam, ēka wīny thon ōnya i wi lobo.”

²³ Pīny ocido ēka pīny oru—manōn nīnō mē abic.

²⁴ Cē Obanga okobo nī, “Ēk gin na kwō obed tye i wi lobo na lübērē kī kothgī: leeni mē pacō, leeni na wotho i wi ngōm kī korgī, ēka leeni mē thim, acēlacēl kī kothe.” Ēka obedo nī kōmanōn.

²⁵ Obanga ocweo leeni mē thim na lübērē kī kothgī, leeni mē pacō na lübērē kī kothgī, ēka leeni na wotho i wi ngōm kī korgī na lübērē kī kothgī. Ēka Obanga ōnēnō onwongo nī bēr.

²⁶ Cē Obanga okobo nī, “Eru ecweu dhanō na cal kī onu, ēka ēmīgī ōlōō rēc mē i nam, wīny na ngwēcō kī malō, leeni mē pacō, wi lobo thūkūl,

ëka leeni na wotho i wi ngöm ki korgi.”

²⁷ Cë Obanga ocweo dhanö i cal mërë kikokome,
Obanga ocweogi i cal mërë,
ocweo ecwö ëka dhakö.

²⁸ Obanga ömiögï gum ëka okobo ni, “Nywöl
inya unu, ipong unu lobo ëka ilöo unu. Löo unu
réc na tye i nam, winy na ngwécö ki malö, ëka gin
na kwö kibéc na wotho i wi ngöm.”

²⁹ Cë Obanga okobo ni, “An amiöwu kodhi
kibéc më wi lobo thükül na nyakö nyig-gï ëka yen
kibéc na nyakö nyig-gï na kodhi tye i igi. Un ibino
camögi.

³⁰ Ëka leeni kibéc më thim, winy kibéc na
ngwécö malö, leeni kibéc na wotho i wi ngöm—
jami kibéc na yweo na kwö tye i komgi—an amiö
jami kibéc na mar më acamagi.” Ëka obedo ni
kömanön.

³¹ Obanga önönö jami kibéc na ën ocweo, ëka
onwongo ni bër rwök. Piny ocido ëka piny oru—
manön ninö më abicël.

2

¹ Cë Obanga otyeko cweno polo ëka lobo ki
jami kibéc na tye ië.

² I ninö më abirö, Obanga onwongo otyeko tic
mërë na ën obedo ka timö, ëka oyweo ki i kom
tic mërë kibéc.

³ Ëka Obanga ömiö gum i kom ninö më abirö cë
ömiö ödökö na leng, piën i ninö nön ën oyweo ki i
kom tic mërë kibéc më cwec na ën otio.

Adam ëka Eba

⁴ Man ənë kite na polo ëka lobo öcakërë ködë i karë n'ecweogï.

İ karë na Rwoth Obanga ocweo lobo ëka polo—

⁵ yath mörö më thim onwongo bara tye i wi lobo ëka kit lum mörö më thim onwongo bara otuu, pïën Rwoth Obanga onwongo bara ömïö köth ocwe i wi lobo ëka dhanö mörö onwongo ope na myero opur ngöm,

⁶ ëntö pii öcakö cwer ki i ngöm i wi lobo ëka obido wi ngöm kibëc—

⁷ cë Rwoth Obanga ocweo dhanö ki i apua më ngöm, öküdhö yamö më kwö i ume, ëka dhanö ödökö gin na kwö.

⁸ Rwoth Obanga oketho pwodho i Eden, ki kukidë, ëka oketho dhanö na ən ocweo kunön.

⁹ Əka Rwoth Obanga oketho koth yen kibëc më tuu ki i ngöm—yen n'onwongo bër ki i wang jö ëka bër më acama. Yath më kwö ëka yath më ngeo gin na bër ëka gin na rac onwongo tye i dyere pwodho.

¹⁰ Kulo onwongo molo yaa ki i Eden na kelo pii i pwodho, ëka ki kany nön pokere i kulo angwën.

¹¹ Nyïng kulo më acël ənë Picon, ən möl rimo lobo Kabila kibëc, kanya gol nwongere ië.

¹² (Gol më lobo nön bër; odok yath n'ecwodo nï bedola ëka kite na welgï tək n'ecwodo nï onik tye thon kunön.)

¹³ Nyïng kulo më ariö ənë Gikon, ən möl rimo lobo Kuc kibëc.

¹⁴ Nyïng kulo më adek ənë Tigiric, ən möl dök yo kukidë Aciria. Əka kulo më angwën ənë Euparate.

¹⁵ Rwoth Obanga ökwanyö dhanö cë oketho i pwodho më Eden ëk ən opur ëka ögwökï.

16 Ēka Rwoth Obanga öcökö dhanö nī, “In itwērö camö nyig yath mörö kēkēn na tye ī pwodho,

17 ěntö yath mē ngeo gin na bër ěka gin na rac, in myero kür ĩcam, piēn ī nīnō na in ibino camö nyig yath nōn, ěnē in ibino thōö kōdē.”

18 Cē Rwoth Obanga dōkī okobo nī, “Ba bër nī dhanö myero obed kēnē. Pī manōn, an abino cweno ngat na kōnyö ěn n'opore pīrē.”

19 Cē Rwoth Obanga onwongo dong ocweo leeni mē thim kībēc kī kom ngöm ěka wīny kībēc na ngwēcö kī malö. ěn okelogī both dhanö ěk önēn kīte na myero öcak kī nyīng-gī kōdē, ěka nyīng mörö na dhanö öcakö kī gin na kwö acēlacēl, manōn dökö nyīngē.

20 Dhanö öcakö nyīng leeni mē pacö kībēc, wīny na ngwēcö kī malö ěka leeni mē thim kībēc.

Ěntö ngat na myero ököny Adam n'opore pīrē onwongo pod ope.

21 Cē Rwoth Obanga ömīö nīnō ömakö wang dhanö rwök, ī karē na ěn tye ka nīnō, Obanga ökwanyö cogo lak nget dhanö acēl ěka ömwönö kakarē kī ringo.

22 Cē Rwoth Obanga ocweo dhakö kī ī kom cogo lak nget na ěn ökwanyö kī ī kom dhanö, ěka okelo dhakö both dhanö.

23 Cē Dhanö okobo nī,
“Man ěnē cogo mē cogona
 ěka ringo mē ringo koma,
ebino cwodo ěn nī ‘dhakö,’
 piēn ěkwanyö ěn kī ī kom dhanö.”

24 Pī tyēn köp nī ěcwö bino wēkö apap mērē ěka aya mērē cē rībērē kī dhakö mērē ěka jö ariö bino dökö kom acēl.

²⁵ Ī karē nōn ěcwō kī dhakō mērē onwongo tye gīnī kotula ěka lewic onwongo ba makōgī.

3

Acaki mē bal

¹ Thwol onwongo obedo lee na ryēk n'obedo jō ōkōra kī kin leeni mē thim na Rwoth Obanga onwongo ocweo. Ī nīnō mōrō acēl, thwol obino cē okobo both dhakō nī, “Adyer Obanga okobo nī, ‘Un myero kūr ĩcam nyig yath mōrō kēkēn kī ĩ pwodho?’”

² Dhakō okobo both thwol nī, “Wan ětwērō camō nyig yen kībēc na tye ĩ pwodho,

³ ěntō Obanga okobo nī, ‘Kūr ĩcam unu nyig yath na tye ĩ dyere pwodho, ěka kūr igud unu; ka ĩcamō unu, ibino unu thōō.’”

⁴ ěntō thwol okobo both dhakō nī, “Adyer un ba ibino thōō.

⁵ Pīēn Obanga ngeo nī ka ĩcamō unu, wangwu bino yabērē, ěka ibino bedo unu calō Obanga, nakun ingeo unu gīn na bēr ěka gīn na rac.”

⁶ Ī karē na dhakō ōnēnō nī nyig yath onwongo bēr mē acama, nen na bēr kī ĩ wang jō ěka thon twērō mīō ryēkō, dhakō ōpūdō ěka ōcamō. ěn thon ōmīō nōkēnē both cwōrē n'onwongo tye kōdē kanya acēl cē ōcamō.

⁷ Cē gīn jō ariō kībēc wang-gī ōyabērē ōkō, ěka ongeō gīnī nī etye gīnī kotula, gīn ōcakō kwōnō pot ōlam kanya acēl mē umo komgī.

⁸ Cē gīn owinyo Rwoth Obanga ka tye ka woth ĩ pwodho ĩ caa na pīny okwe, ěka opono gīnī ōkō kī both Rwoth Obanga ĩ kin yen na tye ĩ pwodho.

⁹ Ëntö Rwoth Obanga ocwodo Adam nĩ, “In itye kwene?”

¹⁰ Dhanö ögamö nĩ, “An awinyo ka in itye ka woth i pwodho ëka an abedo na lwor piën onwongo atye kotula, cë an apono.”

¹¹ Ëka Rwoth Obanga okobo nĩ, “Nga n'okobo nĩ in itye kotula? In icamö nyig yath na an acikö nĩ kür icam?”

¹² Dhanö okobo nĩ, “Dhakö na in imiö botha ënë ömĩa nyig yath ëka acamö.”

¹³ Cë Rwoth Obanga openyo dhakö nĩ, “Ngö ene na in itimö?”

Dhakö ögamö nĩ, “Thwol öbwöla ëka acamö.”

¹⁴ Rwoth Obanga okobo both thwol nĩ, “Piën in itimö man,

“In elami na löö kĩ kin leeni më pacö kibëc,
ëka leeni më thim kibëc!

In ibino ywari kĩ ii

ëka ibino camö apua i karë më kwöni kibëc.

¹⁵ An abino ketho adagë

i kin in ëka dhakö,

ëka i kin ëkwaëni ëka ëkwaë mërë,

akwarë bino göönö wi,

ëka in ibino tongo opunye.”

¹⁶ Cë ën okobo both dhakö nĩ,

“An abino mëdö arem na thwönë rwök i karë më nywöl;

in ibino nywölö ëthiö k'arem.

Mitini bino bedo i kom cworì,

ëka ën bino löönöni.”

¹⁷ Ëka okobo both Adam nĩ, “Piën in iwinyo köp ka dhaköni ëka icamö nyig yath n'onwongo aciki nĩ, ‘In myero kür icam,’

“Ëlamö ngöm ökö piri

ibino tic na tēk k'arem ēka ibino cem
pī karē mē kwōni kībēc.

¹⁸ Ngöm bino cēgō okudhi ēka öcöcök,
ëntö in ibino camö ngwedo mē thim.

¹⁹ In ibino camö cem
kī kwok na cwer kī i terinyimi,
naka ka ibino dök i ngöm,
kite na yam ekwanyi kī i apua,
piën in ibedo apua,
ēka ibino dök i apua.”

²⁰ Adam öcakö nyīng dhakö mērē Eba, piën ën
bino dökö aya ka jö na kwö kībēc.

²¹ Rwoth Obanga öyübö lör lee, ömïö both Adam
ēka dhakö mērē cē oruko gīnī.

²² Eka Rwoth Obanga okobo nī, “Dhanö dong
ödökö ngat na cal kī onu, nakun ngeo poko gin na
bēr ēka gin na rac. Kür dökī ëmīi öryē cīngē mē püdö
nyig yath mē kwö ēka öcam cē ökwö pī naka naka.”

²³ Pī manön Rwoth Obanga öryēmögī ökö kī i
pwodho mē Eden mē cīdhö puro ngöm na yam
ëkwanyö ën kī ië.

²⁴ Kinge na dong öryēmö dhanö ökö, ën oketho
cerubim yo kukidē mē pwodho mē Eden. Eka
oketho pala abadē na lyël mac, wīrē tungi ēka
tungi, mē gwökö yoo na cīdhö yo yath mē kwö.

4

Kain ēka Abel

¹ Adam obedo kī dhakö mērē Eba, cē öyac ēka
önywölö Kain, nakun kobo nī, “Rwoth ökönya ömïö
anwongo athīn n'ëcwö.”

² Kinge ën önywölö ömīn mērē Abel.

Abel ödökö akwath, ëka Kain ödökö apur pwodho.

³ Kinge karë mörö, Kain okelo cem mörö kî i pwodho mërë ömïö both Rwoth na calö mïc.

⁴ Ëntö Abel okelo ëthîn rom mërë n'obedo kaö kî dwologi. Rwoth cwinye obedo na yom i kom Abel ëka oyeo mïc mërë,

⁵ ëntö Rwoth ba oyeo Kain kî mïc mërë. Cë man ömïö Kain ökëcö na cwinye ba yom.

⁶ Cë Rwoth openyo Kain nî, “Pîngö in ikëcö? Pîngö cwinyi ba yom?

⁷ Ka in itîmö gin na tye atîr, ba ebino yeeno? Ëntö ka in ba itîmö gin na tye atîr, bal buto i dholokek na calö lee na ger më kürö nekoni, ëntö in myero ilöö ën.”

⁸ Kain okobo both ömîn mërë Abel nî, “Ërö ëcîdhî i pwodho.” Ëka i karë na gin tye i pwodho, Kain öcakö lwëny i kom ömîn mërë Abel ëka oneko ökö.

⁹ Cë Rwoth okobo both Kain nî, “Omeru Abel tye kwene?”

Ën ögamö nî, “An ba angeo, an abedo ngat na gwökö ömëra?”

¹⁰ Rwoth okobo both Kain nî, “Ngö na in itîmö? Winy kany! Remo k'omeru tye ka kok botha kî i ngöm.

¹¹ Kobedi dong elami ëka eryemi ökö kî i ngöm, n'ongamo dhögë më madhö remo k'omeru na in iönyö.

¹² Ngöm ba dök bino cëgö cem nini ka ipuro. In ibino bedo ngat na lathö alatha na parë ope wi lobo.”

¹³ Cë Kain okobo both Rwoth nî, “Pwod na in imïa pëk na ba arömö dangö.

14 Nën! Tin dong itye ka ryëmöna ökö kī ī pwodho, ëka an ba dök abino nen ī nyimi. An abino bedo ngat na lathö alatha ī wi lobo, ëka ngat mörö kēkēn na bino nwongona bino nekona.”

15 Ēntö Rwoth okobo bothe nī, “Pathī nī kōmanön, ka ngat mörö oneko Kain, ebino cülö kwor ī kome wang abirö.” Cē Rwoth oketho alama ī kom Kain ëk ka ngat mörö onwongo ën kūr oneki.

16 Kain öya ökö kī ī nyim Rwoth cē öcīdhö obedo ī lobo Nod na tye kukidē mē Eden.

17 Kain obedo kī dhakö mērē, ëka öyac cē önywölö Enoka. Kain ögērö pacö na dit ëka öcakö kī nyīng wode Enoka.

18 Enoka önywölö Irad, Irad önywölö Mekujael, Mekujael önywölö Metuacael, ëka Metuacael önywölö Lamek.

19 Lamek önyömö mon arīö, acēl nyīngē Ada ëka nökēnē ca nyīngē Jila.

20 Ada önywölö Jabal, ën onwongo obedo kwarö ka jö na bedo gīnī ī kēma ëka gwökö leeni mē pacö.

21 Ömīn mērē nyīngē onwongo ecwodo nī Jubal, ën onwongo obedo kwarö ka jö kibēc na göö adungu ëka küdhö oletu.

22 Jila thon önywölö wode, Tubal Kain, na ënē obedo athedh jami mē tic kibēc mē mola ëka nywenyo. Amīn Tubal Kain onwongo ecwodo nī Naama.

23 Ī nīnö mörö acēl, Lamek okobo both mon mērē nī,

“Winya unu,

un mon-na, winy unu köpna.

An aneko dhanö n'ömīa ret,

aneko awobi pī wanöna.

²⁴ Ka ebino cülö kwor ka Kain wang abirö,
cë më ka Lamek bino bedo wang pyer abirö
wie abirö.”

²⁵ Adam obedo ki dhakö mërë dökî, ëka önywölö
wode cë öcakö nyïngë Ceth, nakun kobo nî,
“Obanga ömîa athîn nökënë dökî n'oleo kakar
Abel na Kain oneko.”

²⁶ Ceth thon önywölö wode ëka öcakö nyïngë
Enoc.

Ï karë nön jïï öcakö wörö Rwoth nakun etio ki
nyïngë.

5

Ëkwaë k'Adam

¹ Man ënë cöc na nyutho ëkwaë k'Adam.

Ï karë n'Obanga ocweo dhanö, ën ocweo na cal
ködë.

² Ën ocweogî ëcwö ëka dhakö cë ömïögî gum. Ëka
ï karë na ën ocweogî, öcakö nyïng-gî “Dhanö.”*

³ Ï karë na dong Adam obedo ï wi lobo pî mwaka
130, ën önywölö wode na cal ködë kikokome, ëka
öcakö nyïngë Ceth.

⁴ Kinge na dong ënywölö Ceth, Adam obedo ï
wi lobo pî mwaka 800 nakun onwongo önywölö
awope nökënë ëka anyira.

⁵ Adam obedo ï wi lobo pî mwaka 930 kîbëc ëka
öthöö.

⁶ Ï karë na dong Ceth obedo ï wi lobo pî mwaka
105, ën obino önywölö Enoc.

* **5:2 Dhanö** ki lëb lburu gönyö nî *Adam*.

⁷ Ëka kinge na ën dong önywölö Enoc, Ceth obedo i wi lobo pi mwaka 807 nakun onwongo önywölö awope nökenë ëka anyira.

⁸ Ceth obedo i wi lobo pi mwaka 912 kibëc ëka öthöö.

⁹ I karë na dong Enoc obedo i wi lobo pi mwaka 90, ën obino önywölö Kenan.

¹⁰ Ëka kinge na ën dong önywölö Kenan, Enoc obino obedo i wi lobo pi mwaka 815 nakun önywölö awope nökenë ëka anyira.

¹¹ Enoc obino obedo i wi lobo pi mwaka 905 kibëc ëka öthöö.

¹² I karë na dong Kenan obedo i wi lobo pi mwaka 70, ën obino önywölö Malalel.

¹³ Ëka i karë na ën dong önywölö Malalel, Kenan obino obedo i wi lobo pi mwaka 840 nakun onwongo önywölö awope nökenë ëka anyira.

¹⁴ Kenan obino obedo i wi lobo pi mwaka 910 kibëc ëka öthöö.

¹⁵ I karë na dong Malalel obedo i wi lobo pi mwaka 65, ën obino önywölö Jared.

¹⁶ Ëka kinge na ën dong önywölö Jared, Malalel obino obedo i wi lobo pi mwaka 830 nakun onwongo önywölö awope nökenë ëka anyira.

¹⁷ Malalel obino obedo i wi lobo pi mwaka 895 kibëc ëka öthöö.

¹⁸ I karë na dong Jared obedo i wi lobo pi mwaka 162, ën obino önywölö Enoka.

¹⁹ Ëka i karë na ën dong önywölö Enoka, Jared obino obedo i wi lobo pi mwaka 800 nakun onwongo önywölö awope nökenë ëka anyira.

²⁰ Jared obino obedo i wi lobo pi mwaka 962 kibēc ēka ōthōō.

²¹ I karē na dong Enoka obedo i wi lobo pi mwaka 65, ēn obino ōnywölō Methucela.

²² Ēka kinge na ēn dong ōnywölō Methucela, Enoka obino ōkwō i nyim Obanga i yoo n'opore pi mwaka 300 nakun onwongo ōnywölō awope nōkēnē ēka anyira.

²³ Enoka obino obedo i wi lobo pi mwaka 365 kibēc.

²⁴ Enoka ōkwō i nyim Obanga i yoo n'opore ēka obino orwenyo, piēn Obanga otero ēn ōkō.

²⁵ I karē na dong Methucela obedo i wi lobo pi mwaka 187, ēn obino ōnywölō Lamek.

²⁶ Ēka kinge na ēn dong ōnywölō Lamek, Methucela obino obedo i wi lobo pi mwaka 782 nakun onwongo ōnywölō awope nōkēnē ēka anyira.

²⁷ Methucela obino obedo i wi lobo pi mwaka 969 kibēc ēka ōthōō.

²⁸ I karē na dong Lamek obedo i wi lobo pi mwaka 182, ēn obino ōnywölō wode.

²⁹ Cē ōcakō nyīngē Noa† ēka okobo nī, “Ēn bino kelo nīwa yweo kī i tic mē cīngwa na wan eyelere iē i kom ngōm na Rwoth ōlamō.”

³⁰ Kinge na dong ēnywölō Noa, Lamek obino obedo i wi lobo pi mwaka 595 nakun onwongo ōnywölō awope nōkēnē ēka anyira.

³¹ Lamek obino obedo i wi lobo pi mwaka 777 ēka ōthōō.

† **5:29 Noa** kī lēb Iburu gōnyō nī yweo.

³² Kinge na dong Noa tye kī mwaka 500, ɛn obino ɔnywölö Cem, Kam ɛka Yapec.

6

Abwal pii

¹ İ karë na dhanö ɔcakö nya i wi lobo ɛka ɔnywölö gini anyira,

² awope k'Obanga ɔnənö ni anyira ka dhanö bēcö, ɛka ɔcakö gini nyömö mökö kī i kin-gi na gin ɔyērö.

³ Cë Rwoth okobo ni, “Tipona ba bino bedo i kom dhanö pi naka naka, piën ɛn obedo kom na thöö, ninö më kwögi bino bedo mwaka 120 kəkən.”

⁴ Jö Nepili* onwongo tye gini i wi lobo i karë nonu—ɛka kinge—i karë n'awope k'Obanga obedo gini k'anyira ka dhanö ɛka ɔnywölö ködgi ɛthinö. Gin ɛnë onwongo jö na tək i karë na cön, ɛka jö na ngere.

⁵ Rwoth ɔnənö ni bal ka jö na tye i wi lobo ɔdökö na thwönë rwök, ɛka thama më cwinygi kibēc opong më timö gin na reco kəkən i karë kibēc.

⁶ Rwoth cwinye ba obedo na yom pi cweno dhanö i wi lobo, cë cwinye ocwer rwök.

⁷ ɛka Rwoth okobo ni, “Abino tyeko dhanö na yam acweo i wi lobo—dhanö ɛka leeni, ɛka gin n'ecweo kibēc na wotho i wi ngöm, ɛka winy na ngwēcö kī malö—piën cwinya ba yom ni acweogi.”

⁸ ɛntö Rwoth onwongo tye kī cwiny na bër i kom Noa.

⁹ Man ɛnë ɛkwaë ka Noa.

* **6:4 Nepili** Gönyö ni jö na boco.

Noa onwongo obedo dhanö na kite atir abonge bal mörö ki i kin jii i karë mërë, ëka obedo kwö i nyim Obanga i yoo n'opore.

¹⁰ Noa onwongo tye ka awope mërë adek: Cem, Kam ëka Yapeç.

¹¹ Lobo onwongo öbal ökö ki i nyim Obanga ëka opong ki tim më gero.

¹² Obanga önönö kite na lobo öbal ködë, piën jö kibëc na tye i wi lobo onwongo öbalö kwögi ökö.

¹³ Cë Obanga okobo both Noa ni, “An amoko thamana më tyeko gin na kwö kibëc na tye i wi lobo, piën gin ömïö lobo opong ki tim më gero. An abino tyekogi ökö kanya acël ëka ki wi lobo.

¹⁴ Pi manön yüb dong yeya ki bao më yath caiprac; pok ië na papath, ëka ipu ië ëka kungee k'odok lam.

¹⁵ Man ënë kite na myero in iyüb ködë: Bor ka yeya myero obed mita 135, lac mërë mita 22 ëka bor mërë yo malö myero obed mita 13.

¹⁶ Gër wi yeya ëka ityek ökö nakun iwëkö malö mërë dong nucu mita. Keth dholokek i kom yeya kucël ëka ipok ië kör adek—piny, dyere ëka malö.

¹⁷ An abino kelo abwal pii i wi lobo më tyeko gin na kwö kibëc na tye i the polo, gin n'ecweo kibëc na tye ki kwö i komgi. Gin na kibëc na tye i wi lobo bino thöo ökö.

¹⁸ Entö an abino ketho cikërëna kodi, ëka in ibino dönyö i yeya—in ëka awopeni, dhaköni ëka mon k'awopeni.

¹⁹ In myero ikel i yeya jami kibëc na kwö ka ariö ariö, lee n'obedo ëcwö ëka lee n'obedo dhakö, ëk obed gini na kwö kanya acël kodi.

²⁰ Koth winy na papath ariö ëcwö ki dhakö, koth

leeni na papath ariö ecwö ki dhakö ëka gin n'ecweo kibëc na wotho i wi ngöm bino gini bino bothi ëk igwökgi obed na kwö.

²¹ Ter koth cem na papath më acama ëk igwöki më acamani ëka pi leeni kibëc.”

²² Noa otimö gin na kibëc kite n'Obanga ocikö ën ködë.

7

¹ Cë Rwoth okobo both Noa ni, “Cidh i öd yeya, in ëka jö më odi kibëc, piën an anwongo ni in ënë kiteni atir ki i kin rok më karë ni.

² Ter koth leeni n'ëcamö abirö ka ariö ariö, lee n'obedo ecwö ëka lee n'obedo dhakö, ëka koth leeni na ba ëcamö ka ariö ariö, lee n'obedo ecwö ëka lee n'obedo dhakö,

³ ëka thon koth winy abirö, winyü n'obedo ecwö ëka winyü n'obedo dhakö, më gwökö kothgi bedo na kwö i wi lobo kibëc.

⁴ Cakërë kobedini kinge ninö abirö, an abino mio köth cwe i wi lobo pi ninö pyer angwën kiceng ëka kiwor, ëka an abino tyeko gin na kwö kibëc na tye i wi lobo na an acweo.”

⁵ Eka Noa otimö gin na kibëc na Rwoth ocikö ën më timö.

⁶ Noa onwongo dong tye ki mwaka 600 i karë n'abwal pii opong i wi lobo.

⁷ Eka Noa, awope mërë, dhakö mërë ëka mon k'awope mërë ödönyö gini i yeya më bwöth ki i abwal pii.

⁸ Leeni n'ëcamö ëka leeni na ba ëcamö ka ariö ariö, winy ëka gin n'ecweo kibëc na wotho i wi ngöm,

⁹ n'obedo ecwö ëka n'obedo dhakö obino gini both Noa ëka ödönyö gini i yeya, kite n'Obanga öcökö Noa ködë.

¹⁰ Ëka kinge ninö abirö abwal pii opong i wi lobo.

¹¹ I mwaka 600 më kwö ka Noa, i ninö dwe apar abirö më dwe më ariö—i ninö nön wang pii kibëc omwoc ëka polo thon öyabërë.

¹² Ëka köth ocwee i wi lobo pi ninö pyer angwën, kiceng ëka kiwor.

¹³ I ninö nön kikokome Noa ëka awope mërë, Cem, Kam ëka Yapec, kanya acël ki dhakö mërë ëka mon k'awope mërë adek, ödönyö gini i yeya.

¹⁴ Gin ödönyö kanya acël ki leeni më thim kibëc na lübërë ki kothgi, leeni më pacö kibëc na lübërë ki kothgi, gin n'ecweo kibëc na wotho i wi ngöm na lübërë ki kothgi ëka winy kibëc na lübërë ki kothgi, gin na kibëc na tye ki bwomgi.

¹⁵ Gin n'ecweo kibëc na tye ki yweo më kwö i komgi obino gini both Noa ëka ödönyö gini i öd yeya ka ariö ariö.

¹⁶ Leeni na papath n'obedo cwö ëka mon, kite n'Obanga öcökö ën ködë obino ödönyö gini i yeya both Noa. Cë Rwoth ocegogi i öd yeya.

¹⁷ Köth obedo cwee i wi lobo pi ninö pyer angwën, ëka abwal pii opong i wi lobo naka otingo yeya malö ki i kom lobo.

¹⁸ Köth ocwee ëka ömiö pii ömëdërë rwök i wi lobo naka yeya olyero i wi pii.

¹⁹ Köth ocwee rwök i wi lobo naka ömiö pii oumo kite na boco kibëc na tye i thë polo.

²⁰ Köth ömëdërë ki cwee i wi lobo naka pii ömwönyö wi kite na kadhö puti pyer ariö.

²¹ Gin mörö kēkēn na kwō n'onwongo wotho i wi lobo—winy, leeni mē pacō, leeni mē thim, gin n'ecweo kibēc na wotho i wi ngöm ēka kī jīi kibēc ōthōō gīnī ōkō.

²² Gin na kibēc na tye i wi ngöm n'onwongo tye kī yweo mē kwō i kome ōthōō ōkō.

²³ Gin na kwō kibēc n'onwongo tye i wi lobo etyekogī ōkō; dhanō, leeni, gin n'ecweo kibēc na wotho i wi ngöm ēka winy kibēc na ngwēcō kī malō etyekogī ōkō kī i wi lobo. Noa ēka jō n'onwongo tye kōdē i yeya kēkēn ēnē odong.

²⁴ Abwal pii opong i wi lobo pī nīnō 150.

8

Abwal pii odwon ōkō

¹ Ēntō Obanga opo i kom Noa kī leeni mē thim kibēc, ēka kī leeni mē pacō n'onwongo tye kanya acēl kōdē i yeya, ēka ooro yamō i wi lobo, cē pii ōcakō dwon ōkō.

² Wang pii na thuth kī i ngöm ēka pii na yaa kī i polo ocung ōkō, cē kōth kī i polo ocok ōkō.

³ Pii ōmēdērē mē dwon kī i wi lobo. Kinge nīnō 150, pii onwongo odwon ōkō.

⁴ I nīnō dwe apar abīrō mē dwe mē abīrō, yeya obino ocung i wi kite mē Ararat.

⁵ Pii ōmēdērē mē dwon naka i dwe mē apar, ēka i nīnō mē acēl mē dwe mē apar, wi kite na boco ōcakō gīnī nen.

⁶ Kinge nīnō pyer angwēn, Noa ōyabō wang derica n'onwongo ēn otuco i kom yeya,

⁷ ēka ooro akūrūk yōkō, cē ōcakō ngwēc, nakun wirē tungi kī tungi, naka pii ōthwō ōkō kī i wi lobo.

⁸ Cē Noa ooro amam mē nēnō ka pii dong odwon ökö kī i wi ngöm.

⁹ Ēntō amam ba onwongo kanya myero epye iē, piēn pii onwongo pod tye i wi lobo kibēc. Cē amam öcakō dök cen both Noa i yeya. Noa olyao cingē ēka ögamō amam cē odwongo yo bothe i yeya.

¹⁰ Ēn ökürō pi nīnō abirō nökēnē, ēka dökī ooro amam yo yökō kī i yeya.

¹¹ I karē n'amam ödök bothe i yeya kothyeno, amam onwongo otingo pot yath jeituni na thīc i dhögē na ēn öpüdō. Cē Noa öniang nī pii dong otyeko dwon ökö kī i wi lobo. ¹² Cē Noa ökürō pi nīnō abirō nökēnē, ēka dökī ooro amam, ēntō amam ba dök odwogo bothe.

¹³ I karē na Noa onwongo dong tye kī mwaka 601, i nīnō mē acēl mē dwe mē acēl mē mwaka na nyen, pii onwongo dong odwon ökö kī i wi lobo. Noa öcakō pudho wi yeya ökö, cē önēnō nī wi ngöm onwongo öthwō ökö.

¹⁴ I nīnō dwe pyer ariō wie abirō mē dwe mē ariō, wi lobo kibēc onwongo öthwō ökö.

¹⁵ Cē Obanga okobo both Noa nī,

¹⁶ “Donyi yökō kī i yeya, in ēka dhakōni, awopeni ēka mon-gī.

¹⁷ Kel gin na kwō kibēc na tye gīnī kanya acēl kodi yökō—wīny, leeni ēka gin na kibēc na wotho gīnī kī korgī i wi ngöm—ēk önya gīnī i wi lobo, önywöl gīnī ēka ömēdērē na pol i wi lobo.”

¹⁸ Cē Noa odonyo yökō, kanya acēl k'awope mērē, dhakō mērē, ēka mon k'awope mērē.

¹⁹ Leeni kibēc, gin na kibēc na wotho kī korgī i wi ngöm, ēka wīny kibēc—gin na kibēc na wotho i

wi lobo—odonyo gini yökö ki i yeya, na lübërë ki kothgi.

²⁰ Cë Noa ögërö keno tyër both Rwoth ëka ökwanyö koth leeni ki winy n'ëcamögi, ëka ötyërö tyër awanga i wi keno tyër.

²¹ Rwoth ongweo gin na ngwece kur na yomo cwinye, cë Rwoth okobo ki i cwinye kënë ni, “An ba dökü abino lamö lobo pi dhanö, kadü bed thama më cwinye opong ki bal cakërë ki i karë më thino mërë. An ba dökü abino neko gin na kwö kibëc kite na yam atimö.

²² “Ka lobo pod tye,
karë më cwöc ëka kac,
ngicö ëka lyetho,
oro ëka cwir,
kiceng ëka kiwor,
ba bino jik na twal.”

9

Cikërë k'Obanga ki Noa

¹ Cë Obanga ömïö gum i kom Noa ëka ëthünö awope mërë nakun kobo bothgi ni, “Nywöl inya unu, ëka ipong unu lobo.

² Leeni kibëc më thim bino gini lworoni, naka thon winy kibëc na ngwëcö ki malö, gin na wotho gini ki korgi i wi ngöm, ëka ki rëc kibëc na tye i nam; etyeko mïögi i cingwu.

³ Gin na kibëc na kwö ëka na wotho, bino bedo cem na mewu. Kite na calö amïö bothwu ngwedo, kobedi dong an amïöwu jami kibëc.

⁴ “Ëntö kür icam unu ringo na remo pod tye ië, piën remo obedo kwö mërë.

⁵ Ēka ka ëönyö remowu, an abino miö pwod both lee mörö kékën. Ēka both dhanö acēlacēl thon, an abino miö pwod pī kwö k'awodhe.

⁶ “Ka ngat mörö öönyö remo ka dhanö, dhanö thon bino önyö remo mërë;

pïen Obanga ocweo dhanö
i cal mërë.

⁷ Ēntö pī un, nywöl unu, mädërë unu na pöl, ëka ïnya unu i wi lobo.”

⁸ Cē Obanga okobo both Noa ëka awope mërë nī,

⁹ “Nën! An amoko cīkërëna kodwu ëka k'ëkwaëwu na bino lübö körwu

¹⁰ kī gin na kwö kībēc n'onwongo tye gīnī kodwu—wīny, leeni mē pacö ëka kī leeni mē thīm kībēc, gin na kībēc n'odonyo yökö kī i yeya kodwu—kī gin na kwö kībēc na tye i wi lobo.

¹¹ An amoko cīkërëna kodwu nī abwal pii ba dökī bino neko gin na kwö; abwal pii ba dökī bino bedo na tye mē tyeko wi lobo.”

¹² Ēka Obanga okobo nī, “Man ënë anyuth mē cīkërëna na an aketho i kin an kodwu ëka kī gin na kwö kībēc na tye kodwu, cīkërë na bino bedo na twal i rok kībēc.

¹³ An aketho lüth köth na mēga i edou, ëka bino bedo anyuth mē cīkërëna i kin an ëka kī wi lobo.

¹⁴ Ka an akelo edou i wi lobo ëka lüth köth orire i edou,

¹⁵ an abino po i kom cīkërëna na tye i kin an kodwu ëka kī gin na kwö kībēc kī kothgī. Abwal pii ba dökī bino bedo na tye mē tyeko gin na kwö kībēc.

¹⁶ Ka lüth köth orire i edou, an abino nënö, cē abino po i kom cīkërë na ba jik i kin Obanga ëka

koth gin na kwö kibëc na tye i wi lobo.”

¹⁷ Cë Obanga okobo both Noa nĩ, “Man ënë anyuth më cikërë na an aketho i kin an kĩ gin na kwö kibëc na tye i wi lobo.”

Awope ka Noa

¹⁸ Awope ka Noa n'odonyo gĩnĩ kĩ i yeya ënë Cem, Kam ëka Yapec. (Kam ënë obedo apap ka Kanaan.)

¹⁹ Man ënë awope adek ka Noa, ëka kĩ i kin-gĩ ënë jö n'obino ökëth gĩnĩ i wi lobo thükül.

²⁰ Kinge abwal pii, Noa obino ödökö apur ëka opuro pwodho öläk.

²¹ I nĩnö mörö acël ën ömadhö köngö öläk cë ömër ökö, ëka obuto kotula i öd këma mërë.

²² I karë na Kam, apap ka Kanaan, önönö apap mërë na tye kotula, ën öcüdhö okobo both omego mërë n'onwongo tye gĩnĩ yökö.

²³ Cë Cem ëka Yapec otero gĩnĩ böngü cüka n'otingo i wi baagi, cë öcakö woth gĩnĩ ayongec, ëka oumo gĩnĩ kom apapgi n'onwongo tye kotula. Terinyingĩ onwongo nönö yo kanya path, naka ba dök önönö gĩnĩ kom apapgi n'onwongo tye kotula.

²⁴ I karë na Noa oco kĩ i wang nĩnö na köngö öläk dong othum ökö kĩ i wie, cë opo i kom gin na wode na tidĩ ötimö i kome,

²⁵ ën okobo nĩ,
“Cen obed i kom Kanaan!

 Ën obed opii na rwöm mërë tidĩ
 i kin opii k'omego mërë.”

²⁶ Ën thon okobo nĩ,
“Pak obed both Rwoth, Obanga ka Cem!

 Ëk Kanaan obed opii mërë.

²⁷ Ëk Obanga ömĩi wang lobo ka Yapec obed na lac

ëk Yapec obed i këma ka Cem
ëka Kanaan obed opii mërë.”

²⁸ Kinge n'abwal pii opong i wi lobo, Noa obedo
i wi lobo pi mwaka 350.

²⁹ Noa obino obedo i wi lobo pi mwaka 950, cë
dong öthöö.

10

Ëkwaë ka Noa

¹ Man ënë cöc na nyutho ëkwaë ka Cem, Kam ëka
Yapec awope ka Noa n'obino önywölö gini ëthiö
na pol kinge abwal pii.

Ëkwaë ka Yapec

² Awope ka Yapec gin ene:

Gomer, Magog, Madai, Jaban, Tubal, Mecak
ëka Tirac.

³ Awope ka Gomer gin ene:

Acikenaj, Ripat ëka Togarma.

⁴ Awope ka Jaban gin ene:

Elica, Tarcic, Kitim, ëka Rodanim.

⁵ Jö na tye i dhö nam opokere gini ökö ki i kom
jö nön. Man ënë ëkwaë ka Yapec ki lobogi, nakun
ngat acëlacël twakö lëbgi, na calö kakagi ki rokgi
tye ködë.

Ëkwaë ka Kam

⁶ Awope ka Kam gin ene:

Kuc, Ejip, Put ëka Kanaan.

⁷ Awope ka Kuc gin ene:

Ceba, Kabila, Cabta, Raama ëka Cabteca.

Awope ka Raama gin ene:

Ceba ëka Dedan.

⁸ Kuc onwongo obedo apap ka Nimrod, n'öcakö bedo alwëny na tēk kī i wi lobo.

⁹ Ēn onwongo obedo thwōn adwar na tēk i nyim Rwoth, ēnē ömīö ekobo nī, “Calö Nimrod n'obedo thwōn adwar na tēk i nyim Rwoth.”

¹⁰ Acaki mē lōc mērē onwongo obedo i Babel, Erek, Akad ēka Kalne, na tye i lobo Cinar.

¹¹ Cakērē kī i lobo nōn, ēn öcīdhö naka i Aciria, kanya ēn ögērö iē Ninebe, Rekobot Ir, Kala,

¹² ēka Recen, n'obedo kabedo na tye i kin Ninebe kī Kala, manōn ēnē pacō na dit.

¹³ Ejip* onwongo obedo apap ka jö Lud,† jö Anam, jö Leab, jö Naptuk,

¹⁴ jö Patruc, ēka jö Kacluk (man ēnē kaka na Pilicitain öya gīnī kī iē) ēka jö Kaptor.

¹⁵ Kanaan onwongo obedo apap ka Cidon athīn kaö mērē, ēka jö Kit,

¹⁶ jö Jebuc, jö Amor, jö Girgac,

¹⁷ jö Kibi, jö Arka, jö Cin,

¹⁸ jö Abad, jö Jemar, ēka jö Kamat.

Kinge, kaka ka jö Kanaan ökēth gīnī ökō.

¹⁹ Wang lobo ka jö Kanaan öcakērē kī i Cidon odok ködē yo kutung Gerar, mē thuno ködē naka i Gaja, ēka dök ködē yo Codom, Gomora, Adma ēka Jeboim mē thuno ködē naka yo Laca.

²⁰ Man ēnē awope ka Kam na lübērē kī kakagī ēka lēbgī, i kabedogī ēka i rokgī.

Jö Cemiti

* **10:13 Ejip** onwongo thon ecwodo nī Micraim. † **10:13 Jö Lud** obedo jö Lidia.

²¹ Cem ömîn Yapec na dit obino önywölö awope thon, Cem ënë onwongo obedo kwarö k'awope ka Eber kibëc.

²² Awope ka Cem gîn ene:

Elam, Acur, Arpakcad, Lud ëka Aram.

²³ Awope ka Aram gîn ene:

Uj, Kul, Geter ëka Mac.

²⁴ Arpakcad onwongo obedo apap ka Cela,

ëka Cela onwongo obedo apap ka Eber.

²⁵ Eber obino önywölö awope arïö:

Ngat acël ebino ëcakö nyïngë Peleg, piën i karë mërë ënë jö më lobo obino opokere, ömîn mërë ebino ëcakö nyïngë Yokotan.

²⁶ Yokotan onwongo obedo apap ka

Almodad, Celep, Kajarmabet, Jera,

²⁷ Adoram, Ujal, Dikla,

²⁸ Obal, Abimael, Ceba,

²⁹ Opir, Kabila ëka Jobab. Man ënë onwongo obedo gîni awope ka Yokotan.

³⁰ Lobo na gîn onwongo obedo gîni ië öcakërë kî i Meka, ödök ködë yo kutung Cepar i lobo n'otingere malö na tye yo kukidë.

³¹ Man ënë awope ka Cem, na lübërë kî kakagi ëka lëbgî na tye i lobogî ëka rokgî.

³² Man ënë kaka k'awope ka Noa, na lübërë k'ëkwaëgî, i kin rokgî. Rok öcakö këth i wi lobo thükül kinge abwal pii.

11

Gedo na bor më Babel

¹ Yam cön jö më wi lobo thükül onwongo twakö gîni lëb acël ëka köp acël.

² Ī karē na jīi ōcakō woth nakun ēdōk yo kukidē, gīn onwongo kany mōrō n'obedo bar ī Cinar ēka obedo gīnī kunōn.

³ Gīn ōcakō twak kēn-gī nī, “Bin unu, ēk ēgōō bīrīk ēka ēwang na bēr.” Gīn otio kī bīrīk nakaka kidi, ēka odok lam mē mwōnō kin-gī.

⁴ Cē gīn dōkī okobo nī, “Bin unu, ēk ēgēr pacō onu, kī gedo na bor na thuno malō ī wi polo, ēk ēmīi nyīng onu ongere ēka kūr ēkēth ata ī wi lobo kibēc.”

⁵ Ēntō Rwoth oidho pīny mē nēnō pacō ēka gedo na bor na jīi onwongo tye ka gērō.

⁶ Cē Rwoth okobo nī, “Ka gīn na calō jō n'ōrībērē acēl na twakō gīnī lēb acēl ōcakō gīnī tīmō nī kōman, cē gīn mōrō na gīn bino yūbō mē tīmō ba bino lōōnōgī.

⁷ Bin unu, ēcīdh pīny erurubo lēbgī ēk kūr ngat acēlacēl ōnīang ī lēb awodhe.”

⁸ Cē Rwoth ōkēthōgī kī kunōn ī wi lobo thūkūl, ēka ōwēkō gīnī gērō pacō nōn.

⁹ Manōn ēnē ōmīō ēcakō nyīngē nī Babel—pīēn kany nōn ēnē Rwoth orurubo kī lēb mē wi lobo thūkūl, ēka kī kunōn ēnē Rwoth ōkēthōgī kōdē ī wi lobo kibēc.

Ēkwaē ka Cem

¹⁰ Man ēnē ēkwaē ka Cem.

Ī karē na Cem onwongo dong tye kī mwaka 100, ēn ōnywōlō Arpakcad, kinge mwaka ariō n'abwal pii opong kōdē ī wi lobo.

¹¹ Ēka kinge na ēn ōnywōlō Arpakcad, Cem obedo ī wi lobo pī mwaka 500, ēka ēn onwongo dong ōnywōlō awope nōkēnē ēka anyira.

¹² İ karë n'Arpakcad obedo i wi lobo pi mwaka 35, en obino önywölö Cela.

¹³ Eka kinge na en önywölö Cela, Arpakcad obedo i wi lobo pi mwaka 403 eka en onwongo dong önywölö awope nökenë eka anyira.

¹⁴ İ karë na Cela obedo i wi lobo pi mwaka 30, en önywölö Eber.

¹⁵ Eka kinge na en önywölö Eber, Cela obedo i wi lobo pi mwaka 403 eka en onwongo dong önywölö awope nökenë eka anyira.

¹⁶ İ karë n'Eber obedo i wi lobo pi mwaka 34, en önywölö Peleg.

¹⁷ Eka kinge na en önywölö Peleg, Eber obedo i wi lobo pi mwaka 430 eka en onwongo dong önywölö awope nökenë eka anyira.

¹⁸ İ karë na Peleg obedo i wi lobo pi mwaka 30, en önywölö Reu.

¹⁹ Eka kinge na en önywölö Reu, Peleg obedo i wi lobo pi mwaka 209 eka en onwongo dong önywölö awope nökenë eka anyira.

²⁰ İ karë na Reu obedo i wi lobo pi mwaka 32, en önywölö Cerug.

²¹ Eka kinge na en önywölö Cerug, Reu obedo i wi lobo pi mwaka 207 eka en onwongo dong önywölö awope nökenë eka anyira.

²² İ karë na Cerug obedo i wi lobo pi mwaka 30, en önywölö Nakor.

²³ Eka kinge na en önywölö Nakor, Cerug obedo i wi lobo pi mwaka 200 eka en onwongo önywölö awope nökenë eka anyira.

²⁴ İ karë na Nakor obedo i wi lobo pi mwaka 29, en önywölö Tera.

²⁵ Ėka kinge na en önywölö Tera, Nakor obedo i wi lobo pi mwaka 119 Ėka en onwongo dong önywölö awope nökenë Ėka anyira.

²⁶ Kinge na Tera obedo i wi lobo pi mwaka 70, en onwongo dong önywölö Abram, Nakor Ėka Aran.

²⁷ Man enë Ėkwaë ka Tera.

Tera önywölö Abram, Nakor Ėka Aran. Ėka Aran önywölö Lot.

²⁸ İ karë na Tera apap k'Aran pod kwö, Aran obino öthöö i Ur n'obedo lobo ka jö Kaldaya.

²⁹ Abram Ėka Nakor obino onyomo gini. Nying dhakö k'Abram onwongo ecwodo ni Carai Ėka nying dhakö ka Nakor onwongo ecwodo ni Milca, en onwongo obedo nyaka Aran, apap ka Milca Ėka Icika.

³⁰ Entö Carai onwongo ope k'athin mörö piën onwongo ba nywöl.

³¹ Tera ökwanyö wode Abram, akwarë Lot wod ka Aran, Ėka cii wode Carai, dhakö ka Abram. Gin kibëc öya ökö ki i Ur n'obedo pacö ka jö Kaldaya më cidhö yo lobo Kanaan. Entö i karë na gin othuno i Aran, cë gin kono obedo kany nön.

³² Tera obedo i wi lobo pi mwaka 205, Ėka öthöö i lobo Aran.

12

Obanga ocwodo Abram

¹ Rwoth okobo both Abram nī, “Yaa ökö kī i lobo thurwu, kī i kin jöwu ëka jö më öt k'apapni ëk icidh i lobo na an abino nyutho nini.

² “An abino miöni ibedo rok na dit,
ëka abino miöni gum;

An abino miö nyingi bedo na dit,
ëka in ibino bedo dhanö më gum both jö
nökënë.

³ An abino miö gum both jö na bino miöni gum,
ëka ngat mörö kékën na bino lamöni an thon
abino lamö;

ëka jii kibëc na bedo i wi lobo
bino nwongo gini gum na yaa kī bothi.”

⁴ Cë Abram öya, kite na Rwoth okobo ninë ködë,
ëka Lot thon owotho ködë. Abram onwongo tye
mwaka 75 i karë na ën yaa kī i lobo Aran.

⁵ Abram owotho kī dhakö mërë Carai, Lot wod
k'ömīn mërë, kī jamigī kibëc n'onwongo gin tye
ködë ëka kī jii na gin onwongo kī i lobo Aran. Gin
öya öcidhö, ëka othuno gini i lobo Kanaan.

⁶ Abram owotho i lobo naka othuno i kabedo na
tye i Cekem. Kany nön ën oketho këma mërë i nget
yath na thwönë më More. I karë nön jö Kanaan
onwongo tye gini i lobo nön.

⁷ Cë Rwoth onen both Abram ëka okobo nī, “An
abino miö lobo ni both ëkwaëni.” Cë ën ögërö keno
tyër both Rwoth n'onen bothe.

⁸ Kī kany nön, ën öcakö dak ökö nakun dök yo
kukidë lobo n'otingere më Betel ëka oguro këma
mërë ië, Betel nwongo tye kī kuthö ëka Ai nwongo
tye kī kukidë. Ën ögërö keno tyër kany nön both
Rwoth ëka öwörö nying Rwoth.

⁹ Cē Abram ömädērē kī woth mērē na cīdhō yo Negeb.*

Abram i lobo mē Ejip

¹⁰ Kec onwongo opodho i lobo Kanaan, ömïö Abram öcīdhō yo Ejip mē bedo kunön pī karē mörö, pīen kec onwongo rac rwök.

¹¹ I karē n'Abram onwongo dong cwök dönyö i Ejip, en okobo both dhakö mērē Carai nī, “An angeo nī in ibedo dhakö na leng rwök.

¹² Ka jö mē Ejip oneni gīnī, gīn bino kobo nī, ‘Man enē dhakö mērē.’ Cē gīn bino nekona ökö, entö ebino wëköni na kwö.

¹³ Kob bothgī nī in ibedo amëra, ek ömüigī obed köda na bër pī in ëka kwöna ba ebino neko.”

¹⁴ I karē n'Abram obino i Ejip, jö Ejip onwongo önönö dhakö mērē nī leng rwök.

¹⁵ I karē n'edite ka Parao önönö Carai, gīn öpakö en both Parao,† ëka etero i pacö ka Parao.

¹⁶ Parao ögwökö Abram na bër pī Carai. Abram ögamö rom, dhok, kene n'obedo cwö ëka kene na mon, etic n'obedo cwö, etic n'obedo mon, ëka kīnaga.

¹⁷ Entö Rwoth ooro two na reco i kom Parao ëka kī jö mē ödē pī Carai dhakö k'Abram.

¹⁸ Cē Parao ocwodo Abram ëka okobo nīnē nī, “Ngö na in itīmō i koma? Pīngö in ba ikobo nīna nī Carai obedo dhaköni?

¹⁹ Pīngö in ikobo nī en obedo ameru, ëka imïö atero en na calö dhaköna? Dhaköni dong ene, kwany en ëka icīdh ökö kī kany!”

* **12:9 Negeb** gönyö nī kukwap lobo. † **12:15 Parao** obedo nyīng n'ecwodo kī rwoth mē lobo Ejip

20 Cē Parao ömïö twërö both jögë i kom Abram, ëka gïn ömïö ën öcïdhö kï dhakö mërë ëka kï jami kibëc n'onwongo ën tye ködë.

13

Abram ëka Lot opokere

1 Abram öya ökö kï Ejip gïn kï dhakö mërë, ëka kï jami kibëc n'onwongo ën tye ködë më cïdhö i Negeb, ëka Lot thon owotho ködë.

2 I karë nön, Abram onwongo ölöny kï leeni më pacö, kï ryal ëka kï gol.

3 Ën obedo ka mëdërë kï wowotha nakun yaa kï i Negeb naka othuno i Betel, kanya ën onwongo oguro këma mërë ië cön, i kabedo na tye i kin Betel ëka Ai.

4 Man onwongo obedo kabedo na ën öcakö gërö keno tyër ië, ëka kany nön ënë Abram öwörö Rwoth ië dökï.

5 Lot, n'onwongo wotho gïn k'Abram onwongo thon tye kï rom, dhok ëka këma.

6 Ëntö ngöm onwongo ope na römö müögï bedo kanya acël, piën limgï onwongo dwong rwök na müögï ba römö bedo kanya acël.

7 Dhaa öcakërë i kin ëkwath k'Abram ëka më ka Lot. I karë nön jö Kanaan ëka jö Periji onwongo thon bedo gïni i lobo nön.

8 Abram okobo both Lot nï, “Ba amïtö nï dha mörö obed na tye i kin in kï an, onyo i kin ëkwathni ëka mëga, piën onu ebedo utmego.

9 Lobo kibëc tye n'omore i nyimi. Kobedini myero in ipokiri ökö kï botha. Ka in idök yo kucam,

an abino dök yo kucem, ka in idök yo kucem an abino dök yo kucam.”

¹⁰ Cë Lot öcakö tingo wangë ëka önënö nî lobo n'opwodere më Jordan onwongo opong kî pii na bër, calö pwodho ka Rwoth, ëka calö lobo më Ejip na dök yo Joar. (Man ötümërë na bara Rwoth otyeko Codom ëka Gomora.)

¹¹ Lot öyërö gire kënë, lobo kibëc n'opwodere i Jordan ëka ödök yo kukidë. Man ömïö jö ariö ni opokere.

¹² Abram obedo i lobo më Kanaan, nakun Lot obedo i kin peci n'opwodere ëka oguro këma mërë na cwök kî Codom.

¹³ Jö Codom onwongo obedo gîni jö na kitegi reco ëka balgi onwongo dwong rwök both Rwoth.

¹⁴ Kinge na dong Lot opokere kî both Abram, Rwoth okobo both Abram nî, “Ting wangi malö kî kanya in itye ië ëka inën kukuju ëka kukwap, kukidë ëka kuthö.

¹⁵ Lobo kibëc na in itye ka nënö an abino mïöni ëka both ëkwaëni na twal.

¹⁶ An abino mïö ëkwaëni bedo calö kwo më dhö nam, ëk ka ngat mörö twërö kwanö kwo më dhö nam, cë ëkwaëni bino kwanërë.

¹⁷ Yaa malö, icak lübö bor mërë ëka arii mërë, piën an abino mïöni.”

¹⁸ Cë Abram ökwanyö këma mërë ëka öcïdhö obedo i nget yath na thwönë më Mamre na tye i Kebron, kanya ën ögërö keno tyër ië both Rwoth.

14

Abram ölarö Lot

¹ İ karë nön rwoth Amrapel më Cinar, rwoth Ariok më Elacar, rwoth Kedorlaomer më Elam, ëka rwoth Tidal më Goim,

² öcïdhö gîni më lwëny i kom rwoth Bera më Codom, rwoth Birca më Gomora, rwoth Cinab më Adma, rwoth Cemeber më Jeboim, ëka rwoth më Bela (manön, Joar).

³ Rwodhi ni kibëc öribö gîni acikarigi kanya acël i Ora më Cidim (Nam më Kadö).*

⁴ Gîn onwongo obedo i thë löc ka Kedorlaomer pî mwaka apar arïö, ëntö i mwaka më apar adek gîn öcakö jëm ökö.

⁵ İ mwaka më apar angwën, rwoth Kedorlaomer ëka kî rwodhi n'onwongo öribërë ködë obino öcakö lwëny ëka ölöö gîni jö Repa kî i Aciterot Karnaim, jö Jujim kî i Kam, jö Emim kî i Cabe Kiriataim

⁶ ëka jö Kori kî i kite më Ceir, naka i El Paron na cwök kî thim.

⁷ Cë ödök gîni cen ëka öcïdhö gîni yo En-Micipat (manön, Kadec). Gîn öcïdhö ölöö lobo ka jö Amalek, ëka jö Amor n'onwongo bedo gîni i Ajajon Tamar.

⁸ Cë rwoth më Codom, rwoth më Gomora, rwoth më Adma, rwoth më Jeboim ëka rwoth më Bela (manön, Joar) öya ëka öyübërë gîni më lwëny i Ora më Cidim

⁹ i kom rwoth Kedorlaomer më Elam, rwoth Tidal më Goim, rwoth Amrapel më Cinar ëka rwoth Ariok më Elacar—rwodhi angwën ölwënyö i kom rwodhi abic.

¹⁰ Ora më Cidim onwongo opong kî bur odok lam na cöl, ëka i karë na rwodhi më Codom ëka

* **14:3 Nam më kadö** manön Nam na gin mörö ba kwö ië.

Gomora ngwēcö gīnī, jö mökö opodho gīnī iē cē jö nökēnē n'odong öngwēcö gīnī ökö yo wī kite.

¹¹ Cē rwodhi angwēn n'ölöö, öyakö jami kibēc na pīrgī tēk kī cem ka jö Codom ēka Gomora, cē öcīdhö gīnī ökö.

¹² Gīn thon obino otero gīnī Lot wod k'ömīn Abram kī jami mērē, piēn ēn onwongo bedo i lobo Codom.

¹³ Ngat acēl n'onwongo öbwöth obino otero köp ni both Abram dhanö mē Iburu. Abram onwongo bedo na cwök kī yen na thwon ka Mamre dhanö mē Amor, ömīn Ecikol ēka Aner, gīn kibēc onwongo rībērē k'Abram.

¹⁴ I karē n'Abram owinyo nī Lot wod k'ömīn mērē ēmakö ökö, ēn ocwodo jö 318 n'opwonyere, n'enywölögi i parē ēka öcīdhö ölübö kī kör lang naka i Dan.

¹⁵ I kiwor, Abram opoko etic mērē mē lwēny i komgi ēka ölöögī nakun ryēmögī naka yo Koba, kukuju mē Damaciko.

¹⁶ Abram odwongo jami kibēc ēka okelo Lot wod k'ömīn mērē kī jami mērē, kanya acēl kī mon ēka kī jö nökēnē.

¹⁷ Kinge n'Abram odwogo kī kanya ēn ölöö Ke-dorlaomer ēka rwodhi n'onwongo öriberē ködē, rwoth mē Codom obino mē romo k'Abram i Ora mē Cabe (manön, Ora ka Rwoth).

¹⁸ Cē rwoth Melkijedek mē Calem okelo ogati ēka köngö ölok. Ēn onwongo obedo alamdhök k'Obanga na Malö Rwök,

¹⁹ ēka ömīö gum both Abram nakun kobo nī,
“Gum k'Obanga na Malö Rwök obed i kom Abram,
Obanga n'ocweo polo ēka lobo.

20 Ēka pak obed both Obanga na Malö Rwök,
n'ömiö langni i cingi.”

Cë Abram ömiö acël më apar më jami kibëc bothe.

21 Rwoth më Codom okobo both Abram nï, “Mia
jii ëka in igwök jami obed megì.”

22 Ēntö Abram okobo both rwoth më Codom nï,
“An atyeko tingo cinga nakun acikara both Rwoth,
Obanga na Malö Rwök, n'ocweo polo ki lobo

23 nï ba abino gamö gin mörö ki bothi, kadì thon
wicu, onyo del wör, ëk kür ibin ikob nï, ‘An ënë
amiö Abram ölöny.’

24 An ba abino gamö gin mörö ëntö ngö
n'awopena öcamö ëka jami n'obedo më ka jö
n'owotho köda yo both Aner, Ecikol ëka Mamre.
Miigi oter jamigi n'epoko nigì.”

15

Cikëre k'Obanga k'Abram

1 Kinge man, Rwoth ötwak k'Abram i wang lek,
nakun kobo nï,

“Abram, kür ibed na lwor!

An abedo kwot na megì,

cül na megì bino bedo na thwönë.”

2 Ēntö Abram ögamö nï, “Rwoth Obanga, ngö na
in ibino miöna nakun ape k'athin mörö ëka dhanö
na bino leeno jamina ënë Eliejer më Damaciko?”

3 Abram döki okobo nï, “In ba imia athin mörö,
ëka atic ni n'enywölö i öda ënë bino leeno jamina.”

4 Cë Rwoth döki ötwak ködë nï, “Dhanö ni ba bino
leeno jamini, ëntö wodi kikokome na in inywölö
ënë bino leeno jamini.”

5 Cë Rwoth okelo Abram yökö ëka okobo ninë nï,
“Nën malö i wi polo ëka ikwan wel cër—ka adyer

in irömö kwanögi.” Cë ën okobo nïnë nï, “Ëkwaëni thon bino bedo na pol kömanön.”

⁶ Abram oketho yee mërë i kom Rwoth, ëka ömïö ëkwanö ën nï kite atir.

⁷ Cë Rwoth dökï okobo nïnë nï, “An abedo Rwoth na ënë okeli yökö kï i Ur na tye i lobo ka jö Kaldaya, më miöni lobo ni ëk obed megï.”

⁸ Ëntö Abram ögamö nï, “Rwoth Obanga, an atwëro ngeno nïngö nï lobo ni bino bedo mëga?”

⁹ Rwoth okobo both Abram nï, “Kel nïna nya raa mörö më mwaka adek, nya dyël më mwaka adek, thwön römö më mwaka adek, akur ëka athin amam.”

¹⁰ Ën okelo jami ni kibëc both Rwoth, cë ongununo igi ariö ariö ëka öcanögi na dul acëlacël kemo awodhe, ëntö wïny ën ba ongununogï.

¹¹ Ka acuth obino më camö ringogï, Abram ryëmögï ökö.

¹² I karë na ceng dong cwök dönyö, nïnö ömakö wang Abram rwök, ëka pïny na cöl cuc oumo ën ökö.

¹³ Cë Rwoth okobo nïnë nï, “Myero inge atir nï ëkwaëni bino bedo Erok i lobo na pathi mëgi. Ebino miögi bedo opii ëka ebino yelogi pi mwaka 400.

¹⁴ Ëntö an abino miö pwod i kom jö na bino yelogi, ëka kinge gin bino yaa ökö kï kunön nakun nwongo tye gini kï lim na pol.

¹⁵ Ëntö in ebino ikoni kanya acël kï kwereni kï kuc. Ebino ikoni na dong itii.

¹⁶ Kinge rok më angwën, ëkwaëni bino dwogo gini cen kany piën bal ka jö Amor bara römö ketho can i komgi.”

¹⁷ Ī karē na ceng dong ödönyö, ěka pīny ödökö na cöl, agulu na iro dung ki ĩē ki mac na lyēl i raa onen ěka owok i dyere ringo n'engunguno ki kom lee acēlacēl.

¹⁸ Ī nīnō nōn ěnē Rwoth oketho cikērē mērē k'Abram nakun kobo nī, “An amiō lobo nī both ěkwaēni, cakērē ki i kulo mē Ejip thuno kōdē naka i kulo na thwōnē mē Euparate,

¹⁹ lobo ka jō Keni, jō Keniji, jō Kadmon,

²⁰ jō Kit, jō Periji, jō Repa,

²¹ jō Amor, jō Kanaan, jō Girgac ěka jō Jebuc.”

16

Agar ěka Icimael

¹ Carai dhakö ka Abram ba önywölö nīnē ěthīnō mörö. ěntö onwongo tye k'atic mērē n'obedo nya jō Ejip na nyīngē Agar.

² Carai okobo both Abram nī, “Rwoth öjüka ökö mē nwongo ěthīnō, cīdhī ibed k'aticna gwök onyo abino nwongo athīn mörö ki bothe.”

Abram oyeo ngö na Carai okobo.

³ Cē kinge na dong Abram obedo i Kanaan pī mwaka apar, Carai ökwanyö atic mērē Agar n'obedo nya jō Ejip ěka ömīö both Abram mē bedo dhakö mērē.

⁴ Abram obedo k'Agar, ěka öyac.

Ī karē n'Agar ongeö nī dong ěyac, ěn öcakö caö adit mērē Carai.

⁵ Cē Carai okobo both Abram nī, “Can na an atye ka nwongo myero obed i wī. An amiō aticna i cingi ěka kobedini ěn ongeö nī ěn dong ěyac, cē öcakö caöna. ěk Rwoth öngöl i kin ön nga na rac.”

⁶ Abram ögamö nĩ, “Aticni tye i cingi, tĩm gin mörö kėkėn na in iĩthamö nĩ bėr i kome.” Cė Carai öcakö yelo Agar rwök naka ömĩö öngwēcö ökö kĩ bothe.

⁷ Malaika ka Rwoth onwongo Agar i nget kulo na tye i thim na cĩdhö yo Cur.

⁸ Malaika okobo nĩnė nĩ, “Agar, atic ka Carai, in ibino kĩ kwene, ěka iĩdhö yo kwene?”

En ögamö nĩ, “An atye ka ngwēc ökö kĩ both Carai.”

⁹ Cė Malaika ka Rwoth okobo nĩnė nĩ, “Dök cen both Carai ěka ibed i thė löc mėrė.”

¹⁰ Cė malaika ömėdėrė mė kobo nĩnė nĩ, “An abino mėdö ěkwaėni bedo na pol na ba kwanėrė.”

¹¹ Malaika ka Rwoth okobo nĩnė thon nĩ,
“In kobedini dong i yac
 ěka ibino nywölö athĩn n'ėcwö.

Ibino cakö nyĩngė Icimael,*
 piėn Obanga owinyo koko mė cwer cwinyi.

¹² En bino bedo calö kana na ger,
 en bino bedo na ger nakun lwėnyö i kom jö
 kĩbēc
 ěka jö kibēc bino lwėny i kome,
ěka en bino bedo kėnė
 kĩ both utmego mėrė kibēc.”

¹³ Agar ömĩö nyĩng ni both Rwoth n'ötwak ködė nĩ, “In ibedo Obanga na nėna,” piėn okobo nĩ, “An dong anėnö Obanga na nėna.”

¹⁴ Enė ömĩö kulo nön ecwodo nĩ Beer Lakai Roi.†
Kulo nön nwongere i dyere Kadec ěka Bered.

* **16:11 Icimael** gönyö nĩ Obanga winyo. † **16:14 Beer Lakai Roi** gönyö nĩ Kulo ka ngat na kwö n'önėna.

¹⁵ Agar önywölö n'Abram athin n'ecwö ëka Abram öcakö nyingë Icimael.

¹⁶ Abram onwongo dong tye ki mwaka 86 i karë na Agar önywölö ninë Icimael.

17

Cikërë më lirë

¹ I karë n'Abram dong othuno mwaka 99, Rwoth onen bothe ëka okobo ni, “An Obanga Won Twër kibëc, kwö i nyima i yoo n'opore abonge bal mörö.

² An abino moko cikërëna i kin an ki in ëka abino miö ëkwaëni bino bedo na pol.”

³ Abram oryebere piny i ngöm i nyim Obanga, ëka Obanga okobo ninë ni,

⁴ “An amoko cikërëna kodi. In ibino bedo kwarö ka rok na pol.

⁵ Nyingi ba dökü ebino cwodo ni Abram, ëntö Abraam, piën an amii idökö kwarö ka rok na pol.

⁶ An abino miö ëkwaëni bedo na pol; an abino miöni idökö rok na pol, ëka rwodhi bino yaa ki bothi.

⁷ An abino moko cikërëna kodi ëka ëkwaëni na bino lüböni, ëka ëkwaëgi kibëc obed cikërë na bino bedo na twal pi run kibëc. An abino bedo Obangani ëka Obanga k'ëkwaëni na bino lüböni.

⁸ An abino miö lobo Kanaan kibëc bothi—lobo na in kobedini itye ië na calö arok ëk obed megì na twal ëka ëkwaëni na bino lüböni. An abino bedo Obangagi.”

⁹ Cë Obanga okobo both Abraam ni, “In myero igwök cikërëna, in ëka ëkwaëni na bino lüböni i run më anyim.

¹⁰ Man enë cîkêrëna kodi ëka ëkwaëni na bino lûböni, cîkêrë na myero igwôki: Cwö kibëc na tye i kinwu myero ëlir.

¹¹ Un myero ilir wi del komwu më cwö, ëka man bino bedo anyuth më cîkêrë i kin an ëka un.

¹² Pî rok na tye ka bino, ëthînö awope kibëc na tye nînö aboro myero ëlir, naka thon ëthînö awope n'ënywölö i kinwu onyo ëwölö kî ciling kî both Erok na ba ënywölögi i kin ëkwaëni.

¹³ Kono kadî ënywölö i odi onyo iwölö kî cilingni, myero ëlirgi. Cîkêrëna na tye i del komwu myero obed cîkêrë na bino bedo na twal.

¹⁴ Dhanö mörö n'obedo ëcwö na ba ëlirö del wi kome më cwö, ebino kwanyö ökö kî i kin jögë, piën nwongo ën ötürö cîkêrëna."

¹⁵ Obanga thon okobo both Abraam nî, "Dhaköni, in ba dök ibino cwodo ën nî Carai; nyïngë bino bedo Cara.

¹⁶ An abino miö gum bothe ëka abino miöni athîn n'ëcwö na yaa kî bothe. Abino miö gum both Cara ëk obed aya ka rok na pol, rwodhi ka jii bino yaa kî bothe."

¹⁷ Abraam oryebere piny i ngöm, önyërö ëka ötwak kënë nî, "Dhanö na tye kî mwaka 100 twërö nywölö athîn? Cara twërö nywölö athîn nakun ën dong tye kî mwaka pyer abungwën?"

¹⁸ Eka Abraam okobo both Obanga nî, "Öma mii Icimael olee jami na in icikö!"

¹⁹ Cë Obanga okobo nî, "Pe, ëntö dhaköni Cara bino nywölö nini athîn n'ëcwö, ëka ibino cakö nyïngë Icaka.* An abino moko cîkêrëna kodë na bino bedo na twal ëka ëkwaë mërë na bino lûbö ën.

* **17:19 Icaka** gönyö nî ën önyërö.

²⁰ Ēka pī Icimael, an awinyo kwacni, adyer an abino mīō ěn gum, abino mīō ěn nywöl nya na pol rwök. ěn bino bedo kwarö ka rwodhi apar ariö ěka abino mīō ěn dökö rok na dit.

²¹ ěntö an abino moko cĭkĕrĕna kĭ Icaka, athĭn na Cara bino nywölö nini ĭ koth karĕ ni ĭ mwaka na bino.”

²² Ĭ karĕ na ěn dong otyeko twak k'Abraam, Obanga öya ökö kĭ bothe.

²³ Ĭ nĭnö nĭn kikokome Abraam ökwanyö wode Icimael kanya acĕl kĭ jö kibĕc n'ĕnywölö ĭ pacö mĕrĕ, onyo n'öwölö kĭ cĭlĭng mĕrĕ, jö kibĕc n'obedo cwö na tye ĭ pacö mĕrĕ ölrögĭ kite n'Obanga okobo nĭnĕ.

²⁴ Abraam onwongo dong tye kĭ mwaka mĕ dit mĕrĕ 99 ĭ karĕ n'ĕlrö ěn,

²⁵ ěka wode Icimael onwongo dong tye kĭ mwaka apar adek ĭ karĕ n'ĕlrö ěn.

²⁶ Abraam ěka wode Icimael ĕlrögĭ ĭ nĭnö nonu kikokome.

²⁷ Cwö kibĕc n'onwongo tye ĭ pacö mĕrĕ, ěka cwö kibĕc n'ĕnywölö ĭ pacö onyo n'ĕwölö kĭ both arok, ĕlrögĭ kanya acĕl ködĕ.

18

Rwoth öcĭkö pĭ nywölö Icaka

¹ Rwoth dökĭ onen both Abraam ĭ nget yen na thwon na tye ĭ Mamre, n'onwongo ěn obedo ĭ dholokek mĕ kĕma mĕrĕ ĭ karĕ na pĭny lyeth.

² ěn otingo wangĕ, ěka cücüth önĕnö jö adek n'ocung gĭnĭ kĭ cecen. Ĭ karĕ na ěn önĕnögĭ, örlĭngö kĭ ĭ dhö kĕma mĕrĕ mĕ romo ködgĭ, cĕ oryebere pĭny ĭ ngöm.

³ Abraam okobo nī, “Rwothna, ka itye kī cwiny na bër i koma, kūr ikadh aticni akadha.

⁴ Ēk ekel pii mörö na nönök, ilwök unu kī tyēnwu, ěka dong iywe unu i thē yath nī.

⁵ Ēk acīdh akel niwu gin mörö mē acama, ěk ömīi inwong unu tēkö mörö, ěka dong imēdērē unu kī wothwu—kite n'onwongo ibino unu ködē botha.”

Gin ögamö nī, “Eyo, tīm kite na in ikobo ködē.”

⁶ Cē Abraam öbünyö cīdhö yo both Cara i kēma, okobo nīnē nī, “Kwany mökö ngano na römö ag-weti adek piöpīö ěk inyöbī, ěka ited k'ogati mörö.”

⁷ Cē Abraam öringö i öd okul dhok, öyērö wod thwön na ringo mērē pod yom na bër, ěka ömīö both atic mērē, n'öyübö piöpīö.

⁸ İ karē na cem dong öcēk, Abraam okelo cak na wac, cak na libü, ringo na gīn otedo, ěka oketho i nyimgi. Ēn ocung i nget yath nakun kürögī na gīn tye ka cem.

⁹ Cē gīn openyo nī, “Dhaköni Cara tye kwene?”

Abraam ögamö nī, “Ēn tye i kēma.”

¹⁰ Cē Rwoth okobo nī, “Adyer an abino dwogo bothi i mwaka na bino i koth karē nī, ěka dhaköni Cara nwongo dong tye kī wode.”

Cara onwongo tye ka winyo köpgī kī i dholokek mē kēma, n'onwongo tye i nge Abraam.

¹¹ İ karē nön Abraam gīn kī Cara onwongo dong otii gīnī ökö ěka mwakagi onwongo thon thwönē, mwaka ka Cara thon mē nywölö athīn onwongo dong opoth ökö.

¹² Cara önyērö kēnē, nakun kobo nī, “Kinge na dong an atii, ěka adwongna thon dong otii ökö, pod dōki atwērö bedo kī miti mē nywölö athīn?”

13 Cē Rwoth okobo both Abraam nī, “Pīngō Cara önyērō nakun kobo nī, ‘Adyer an dōkī atwērō nywölō athīn, na dong atii ökō?’

14 Tye gin mörō na tēk na löö Rwoth? An abino dwogo bothi i karē n'opore i mwaka na bino, nwongo Cara dong tye kī wode.”

15 Ēntō Cara obedo na lwor ēka okobo twodo nī, “An gira ba anyērō.”

Ēntō Rwoth ögamō nī, “Eyo, in īnyērō.”

Abraam ökwaö pī Codom

16 I karē na wele öya mē cīdhō ökō, gīn ödök yo kung Codom, ēka Abraam ökwangögi mē nyuthigi yoo.

17 Cē Rwoth okobo nī, “Myero an amüng n'Abraam gin na an acwök tīmō?

18 Adyer Abraam bino bedo rok na thwönē, ēka na tēk, na rok kībēc na tye i wi lobo bino nwongo gum na yaa kī bothe?

19 Piēn an dong atyeko yērō ēn, ēk onyuth n'ēthīnō mērē ēka jō mē ödē na bino lübō körē mē lübō yoo ka Rwoth nakun tio gīnī gin na tye atīr. Cē Rwoth bino mīö Abraam gin na yam ēn öcīkō.”

20 Cē Rwoth okobo nī, “Koko i kom Codom ēka Gomora ödökō na thwönē rwök, ēka balgi dong rac rwök.

21 An abino cīdhō bothgi ēk acīdh anēn ka adyer gin na gīn tye ka tīmō, na koko mērē othuno botha. Cē ka pe, an abino ngeno.”

22 Cē jō ariö öläkērē ēka öcakō gīnī woth mē cīdhō yo Codom, ēntō Abraam odong nakun ocung i nyim Rwoth.

23 Abraam önyikö na cwök yo bothe ëka okobo ninë nî, “In ibino tyeko jö na kitegî atîr kanya acël kî jö na reco?”

24 Cë ka jö na kitegî atîr bino nwongërë pyer abic î pacö nön? Adyer in ibino tyeko kabedo nön ökö ëka ba ibino wëkö pacö nön pî jö pyer abic na kitegî atîr na tye gîñi ië?

25 Adyer ba opore in më timö nî kömanön—më neko jö na kitegî atîr kanya acël kî jö na reco, nakun imiö jö na kitegî atîr thon bedo na rom kî jö na reco. Adyer ba opore in më timö nî kömanön! Angöl-köp më lobo kibëc ba bino timö gin na tye atîr?”

26 Rwoth ögamö nî, “Ka an anwongo jö na kitegî atîr pyer abic na tye gîñi î Codom, an abino wëkö kabedo nön kibëc pîrgî.”

27 Cë Abraam dökî ötwak nî, “Kite na dong an atwak both Rwoth kî tæk cwiny, kadî bed nî an ba abedo gin mörö ëntö apua ëka buru.

28 Cë ka jö na kitegî atîr tye pyer angwën wie abic? In ibino tyeko pacö nön kibëc pî jö abic n'orem?”

Ën ögamö nî, “Ka an anwongo jö pyer angwën wie abic, an ba abino tyeko.”

29 Ëka Abraam okobo dökî nî, “Cë ka ibino nwongo jö pyer angwën kékën kunön?”

Ën ögamö nî, “Pî jö pyer angwën an ba abino timö gîñi mörö.”

30 Ëka dökî okobo nî, “Kür akëmö omaki, in Rwoth, an abino twak dökî. Ka cë ibino nwongo kunön jö pyer adek kono?”

Cë ën ögamö nî, “Ba abino timö ka cë abino nwongo jö pyer adek kunön.”

³¹ Abraam dōkī okobo nī, “Kite na dong an atwak both Rwoth kī tēk cwiny, cē ka jō pyer ariō kēkēn ēnē bino nwongere kunōn?”

Ēn ögamō nī, “Pī jō pyer ariō, an ba abino tyeko pacō nōn.”

³² Mē ajiki Abraam okobo nī, “Rwoth, kür akēmō omaki i koma, ēk atwak kicēl kēkēn. Cē ka in ibino nwongo jō apar kēkēn kunōn?”

Ēn ögamō nī, “Pī jō apar nōn, an ba abino tyeko pacō nōn.”

³³ I karē na dong Rwoth otyeko twak k'Abraam, ēn öya ökö ēka Abraam ödök i kabedo mērē.

19

Etyeko Codom ēka Gomora

¹ I karē n'emalaika ariō othuno gīnī i Codom kothyeno, gīn onwongo Lot obedo i dhō wangkac mē pacō. I karē na Lot önēnögī, ēn öya malō mē romo ködgī, ēka oryebere pīny i ngöm.

² Ēn okobo nī, “Editena, akwaöwu an aticwu ēk ibin unu i pacōna. Ilwök tyēnwu ēka inin unu kany, cē dong iya unu kodiko cōn mē mēdērē kī woth na mewu.”

Gīn ögamō nī, “Pe, wan ebino nīnō i dyere pacō.”

³ Ēntō Lot ödīögī rwök, cē gīn ölökerē ödönyō gīnī i ödē. Ēn otedo cem nīgī, otedo ogati abonge thöbī, ēka öcamō gīnī.

⁴ Na gīn bara öcīdhō i kabuto, cwö kibēc na tye i pacō mē Codom—jō na thīnō ēka jō n'otii—obino cē ögürō gīnī öt.

⁵ Gĩn öcäkö redo kĩ nyĩng Lot nĩ, “Jö n'obino gĩnĩ bothi woro kothyeno tye gĩnĩ kwene? Kelgĩ yökö bothwa kany, ëk ebut ködgi.”

⁶ Lot ödünyö yökö bothgi, ëka oloro dholokek ökö,

⁷ nakun kobo bothgi nĩ, “Akwaöwu, utmegona, kür itĩm unu tĩm më kipyedë.

⁸ Nën, an atye k'anyirana ariö na bara ongere gĩnĩ kĩ cwö. Ëk akelgi bothwu, itĩm unu gĩn na un imitö ködgi. Ëntö kür itĩm unu gĩn mörö i kom jö nĩ, piën gĩn dong tye i the gwök na mëga.”

⁹ Gĩn oredo nĩ, “Yaa ökö kĩ i nyimwa!” Ëka okobo gĩnĩ dökĩ nĩ, “Nyeri obino kany na calö arok ëka kobedini mitö bedo angöl-köp! Wan ebino tĩmö gĩn na rac i komi na löö gĩn.” Gĩn ömëdërë më diö Lot, nakun cidhö gĩnĩ më türö dholokek.

¹⁰ Ëntö emalaika ariö olyao cĩng-gĩ yökö, cë öywaö gĩnĩ Lot i öt ëka oloro gĩnĩ dholokek ökö.

¹¹ Cë gĩn öbörö wang jö na dito ëka jö na thĩnö n'onwongo tye gĩnĩ i dholokek më öt kĩ thöö wang, ëk kür onwong gĩnĩ dholokek.

¹² Emalaika ariö okobo both Lot nĩ, “In itye kĩ jö mörö nökenë kany n'onyomo i pacöni, awope, anyira onyo ngat mörö n'obedo watni? Yaa unu ködgi ökö kĩ kany,

¹³ piën wan ëcwök tyeko kabedo ni ökö. Koko na tye i kom jö na tye ië ödökö na thwönë i nyim Rwoth, ëka ën oorowa nĩ ëk etyekgi ökö.”

¹⁴ Cë Lot ödünyö yökö, ëka ötwak kĩ jö n'onwongo mitö nyömö anyira mërë. Ën okobo nĩ, “Yaa unu ökö piöpĩö kĩ i kabedo ni, piën Rwoth cwök tyeko pacö ni ökö.” Ëntö jö n'onwongo mitö nyömö

anyira mërë, öthamö gĩnĩ nĩ ěn onwongo woca.

¹⁵ Kodiko na pĩny dong ruu, emalaika ariö öbünyö gĩnĩ Lot, nakun kobo gĩnĩ nĩ, “Yaa ökö! Kwany dhaköni ěka anyirani ariö na tye gĩnĩ kany, ěk kür etyekwu ökö ka ebino pwodo pacö ni.”

¹⁶ Ĭ karë na ěn obedo galërë, emalaika ömakö cĩngë ěka cĩng dhakö mërë, cĩng anyira mërë ariö cë öpëögĩ yökö kĩ ĩ pacö, piën Rwoth onwongo tye kĩ kĩa ĩ komgĩ.

¹⁷ Ĭ karë na dong ekelogĩ yökö, malaika acël okobo nĩ, “Rĩng ĩlar unu kwöwu! Kür ĩnën unu ngewu, ěka kür icung unu kany mörö ĩ ora! Rĩng unu ĩ wi kite, ěk kür ĩthöö unu!”

¹⁸ Ĕntö Lot okobo bothgĩ nĩ, “Pe, adwongna.

¹⁹ An aticni anwongo cwiny na bër rwök ĩ nyimi, ěka inyutho kĩa na thwönë rwök pi larö kwöna. Ĕntö ba atwërö rĩngö yo wi kite, pëkö ni bino podho ĩ koma cë abino thöö ökö.

²⁰ Nën, pacö na cwök na an arömö rĩngö yo ië, ěka tidi mörö. Ĕk arĩng yo ië ěntö pacö nön tidi rwök. Pathĩ nĩ kömanön? Cë kwöna twërö bwöth.”

²¹ Malaika okobo ninë nĩ, “Bër, an awinyo kwacni, ba abino tyeko pacö nön.

²² Ĕntö rĩng yo kunön piöpïö, piën an ba abino timö gin mörö na bara ithuno kunön.” (Manön ěnë ömiö pacö nön ecwodo nĩ Joar.*)

²³ Ĭ karë na Lot othuno ĩ Joar, ceng onwongo dong odonyo.

²⁴ Cë Rwoth ooro mac ěka calpa na lyël kĩ ĩ polo n'ocwe pĩny calö köth ĩ kom Codom ěka Gomora.

* **19:22 Joar** gönyö nĩ tidi.

25 Ën otyeko peci nön gĩnĩ kanya acël kĩ ngömgi, ëka jö kibëc na bedo gĩnĩ i peci, ëka thon gin na mar n'otuu kĩ i ngöm.

26 Ëntö dhakö ka Lot ogwilo nge, ëka ölökerë ödökö kadö n'ocung kamë wir.

27 Kodiko mërë Abraam öya cön, cë öcïdhö i kabedo na ën onwongo ocung ië i nyim Rwoth.

28 Ën önönö Codom ëka Gomora, cë önönö iro na dung kĩ i kabedo kibëc na tye i lobo nön na cal kĩ mac na lyël kĩ i keno.

29 I karë n'Obanga otyeko peci na tye i kabedo na Lot onwongo bedo ië, ën opo i kom cikërë mërë gĩn k'Abraam ëka ölarö Lot kĩ i kom can na thwönë rwök.

Lot ëka anyira mërë

30 Lot ëka anyira mërë öya gĩnĩ ökö kĩ i Joar, cë öcïdhö obedo gĩnĩ i wi kite, piën onwongo lworö gĩnĩ bedo i Joar. Ën ëka anyira mërë ariö obedo gĩnĩ i rwo.

31 I nünö mörö acël, nyarë na dit öcakö kobo both amĩn mërë na tidĩ nĩ, “Apap ön dong otii ökö, ëka ëcwö mörö ope i wi lobo na myero obed kĩ ön kite na cik më wi lobo kibëc mütö.

32 Bin, ëmii apap ön ömadh köngö ölöc, ëk ebed ködë ëka enwong ëthünö.”

33 I kiwor nön gĩn ömïö apapgĩ ömadh köngö ölöc, ëka anyaka na dit ödönyö i öt cë obedo k'apap mërë. Lot ba ongeö caa na nyarë obedo ködë, ëka caa na ën öya ködë malö.

34 Kodiko mërë nyarë na dit okobo both amĩn mërë na tidĩ nĩ, “Woro kiwor abedo k'apap ön. Ëk

döki emüi köngö ölok tin kiwor, ëka in döki icidh ibed ködë, ëk enwong ëthinö n'aya ki both apap ön.”

³⁵ Cë gin ömiö apapgï ömadhö köngö ölok i kiwor nön thon, ëka nyarë na tidï öcidhö obedo ködë. Ën döki ba ongeö caa na nyarë obedo ködë ëka caa na ën öya ködë malö.

³⁶ Manön kite n'anyira ka Lot arïö öyac ginï k'apapgï ködë.

³⁷ Nyarë na dit önywölö athin n'ëcwö, ëka öcakö nyingë Moab. Ënë obedo kwarö ka jö Moab më tin.

³⁸ Nyarë na tidï thon önywölö athin n'ëcwö, ëka öcakö nyingë Ben Ami. Ënë obedo kwarö ka jö Amon më tin.

20

Abraam ëka Abimelek

¹ Abraam öcakö woth më cidhö i lobo më Negeb cë ën obedo i dyere Kadec ëka Cur. Ën obedo i Gerar pï karë mörö na nönök na calö arok,

² ëka ki kunön Abraam öcakö kobo both jö kibëc ni, “Cara obedo amëra.” Cë Abimelek, rwoth më Gerar, ooro jögë më cidhö ömö Cara bothe.

³ Ëntö i kiwor mörö acël, Obanga onen both Abimelek i wang lek ëka okobo ninë ni, “In iterö dhakö na dong ënyömö ökö, ëka pï manön in ibino thö.”

⁴ Abimelek onwongo bara obedo ködë ëka ën okobo ni, “Rwoth, in ibino neko rok mörö na ba öbalö?”

⁵ Abraam okobo nina ni Cara obedo amïn mërë, ëka Cara thon okobo ni Abraam obedo ömïn mërë. An atimö man na cwinya leng, ëka cinga thon ba ötimö gin mörö.”

⁶ Cē Obanga dōkī okobo bothe ī wang lek nī, “Eyo, angeo nī itīmō kōmanōn na cwinyi leng, ēka manōn ēnē ōmīō an ajuki kī ī tīmō bal ī nyima. Manōn ēnē gīn n'ōmīō an ba amii ibedo kōdē.

⁷ Kobedini dong dwök dhakō ni both cwörē, piēn cwörē obedo adwarpīny, ēka ēn bino lēgō piri cē ibino kwō. Ēntō ka ba idwökō, adyer myero inge nī in kanya acēl kī jō mē pacōni kībēc ibino unu thōō.”

⁸ Kodiko mērē cōn, Abimelek ocwodo etic mērē kībēc, ēka ī karē na ēn okobo bothgī ngō n'ōtīmērē, gīn obedo kī lworo na thwōnē rwök.

⁹ Cē Abimelek ocwodo Abraam bothe ēka okobo nīnē nī, “Ngō na in itīmō ī komwa? Ngō na an abalō nini, n'ōmīō in ikelo bal na thwōnē ī koma ēka ī kom kerna? In itīmō gīn n'onwongo myero kūr itīm ī koma.”

¹⁰ Ēka Abimelek openyo Abraam nī, “Ngō n'ōmīō itīmō gīn nī?”

¹¹ Abraam ōgamō nī, “Piēn an athamō nī, ‘Ngat mōrō ope na lworo Obanga ī kabedo nī, ēka gīn bino nekona ōkō pī dhakōna.’

¹² Adyer ēn obedo amēra kikokome, nyaka apapna kadī bed ba obedo athīn k'ayana, ēka ēn ōdōkō dhakōna.

¹³ Ī karē n'Obanga ōkwanya ōkō kī ī pacō k'apapna, akobo nīnē nī, ‘Man ēnē kite na myero in inyuth nīna marni: Kabedo kībēc na ōn ebino cīdhō iē, ibino kobo nī, “Ēn obedo ōmēra.” ’ ’

¹⁴ Cē Abimelek okelo rom ēka dyegi, dhok, opii na cwō ēka opii na mon cē ōmīōgī both Abraam, ēka Abimelek ōdwökō Cara yo both Abraam.

¹⁵ Ēka Abimelek okobo nī, “Nēn, lobona ene kībēc; bed kany mōrō na in imītō.”

¹⁶ Ēn okobo both Cara nī, “Nēn, an amīō omeru cēkēl* na rōmō elip acēl. Man obedo mē cūlōni pī bal mōrō kēkēn na an atīmō ī komi ēka mē nyutho both jō kībēc nī in ba ībalō gin mōrō.”

¹⁷ Cē Abraam ölēgō both Obanga, ēka Obanga öcangō Abimelek, dhakō mērē, ēka opii mērē na mon, ēk dōkī önywöl ginī ēthīnō,

¹⁸ piēn Rwoth onwongo oloro öd nyodo kībēc kī ī öt ka Abimelek pī köp ī kom Cara, dhakō ka Abraam.

21

Nywölö Icaka

¹ Rwoth ömīō gum both Cara kite na ēn onwongo okobo cōn, ēka Rwoth ötīmō kite n'onwongo ēn öcīkō.

² Cara öyac ēka önywölö athīn awobi both Abraam ī karē mē tio mērē, ī karē n'Obanga öcīkō ēn iē kikokome.

³ Abraam öcakō nyīng athīn na Cara önywölö nī Icaka.

⁴ Ī karē na wode Icaka onwongo dong tye nīnō aboro, Abraam ölīrō ēn kite n'Obanga onwongo öcīkō ēn ködē.

⁵ Abraam onwongo dong tye kī mwaka mia acēl ī karē n'enywölö wode Icaka.

⁶ Cara okobo nī, “Obanga ömīa anyērō kī yom cwiny ēka jō kībēc na bino winyo köp nī bino nyērō ginī köda kī yom cwiny.”

⁷ Ēka ömēdō dōkī na kobo nī, “Nga n'onwongo bino kobo both Abraam nī Cara bino dōdhō ēthīnō?

* **20:16 Cēkēl** man obedo cīlīng mē karē nōn; n'ēyübō kī ryal.

21:1 Acaki 18:10 **21:4** Acaki 17:12

Nën, an anywölö nïnë athïn awobi i karë më tio mërë.”

Ëryëmö Agar ëka Icimael

⁸ Icaka ödöngö ëka ëkwanyö ökö kï i cak. Abraam öyübö karama na thwönë rwök i nïnö n'ëkwanyö ën kï i cak.

⁹ Kinge na karama othum, Cara önënö awobi na Agar n'obedo dhanö më Ejip önywölö gïn k'Abraam tye ka nywarö Icaka.

¹⁰ Cë Cara okobo both Abraam nï, “Ryëm dhakö ni n'obedo opii gïn kï wode ökö piën wod ka dhakö ni ba bino nywakö gin më alea kï woda Icaka.”

¹¹ Köp ni ocwero cwiny Abraam rwök piën Icimael onwongo thon obedo wode.

¹² Ëntö Obanga okobo both Abraam nï, “Kür imïi cwinyi ocwer rwök i kom awobi ëka opiini Agar. Tïm gin na kibëc na Cara kobo nini, piën ëthïnö ka Icaka ënë ebino cwodogï nï ëkwaëni.

¹³ An abino mïö wod ka dhakö n'obedo opii dökö rok thon, piën ën thon obedo wodi.”

¹⁴ Abraam öya kodiko cön, ökwanyö cem mörö ëka ocwe* më pii cë ömïögï both Agar. Ën okethogï i wi baë, ömïö athïn bothe ëka ömïögï öcïdhö. Agar öcïdhö kï yore ëka obedo ka lath i thim më Beerceba.

¹⁵ I karë na pii othum ökö kï i ocwe, ën ocibo athïn i thë bunga mörö acël.

¹⁶ Cë ën öcïdhö ëka obedo pïny na cwök, na bor mërë röm kï kanya athërö jik ië k'eyuo, piën ën onwongo öthamö nï, “Ba amïtö nënö athïna ka

* **21:14 Ocwe** obedo adela n'ëkwö më makö kï pii.

thöö.” Ēka ěn obedo kany nön na bobor ködë, cë ěn öcakö koko.

¹⁷ Obanga owinyo athin ka kok, ěka malaika k'Obanga ocwodo Agar ki i polo cë okobo ninë ni, “Agar, ngö na rac? Kür ibed ki lworö, Obanga owinyo koko k'athin ki kanya obuto ië.

¹⁸ Yaa malö, iting athin ěka imak cingë, pïen an abino miö ěkwaë mërë dökö rok na dit.”

¹⁹ Cë Obanga öyabö wang Agar ěka önönö kulo na pii tye ië. ěn öcïdhö ötwömö pii cë öpikö pong ocwe ěka ömiö athin omodho.

²⁰ Obanga onwongo tye k'athin ni na ěn tye ka döngö. ěn obedo i thim ěka ödökö adwar.

²¹ ěn obedo i thim më Paran, ěka aya mërë önyömö ninë nyakö ki i lobo më Ejip.

Abraam öcïkërë gin k'Abimelek

²² I karë nön Abimelek ěka Pikol adit acikari mërë öcïdhö gin both Abraam ěka okobo ni, “Obanga tye kodi i gin na kibëc na in itimö.

²³ Kobedini kwongiri botha kany i nyim Obanga ni ba ibino bwölöna onyo ëthïnöna onyo ěkwaëna. Nyuth nina ěka lobo na in itye kabedo ië na calö arok, gin na bër na an thon atimö bothi.”

²⁴ Abraam okobo ni, “An akwongara.”

²⁵ Cë Abraam okok both Abimelek pi kulo na pii tye ië n'onwongo etic k'Abimelek ocere gin ökö ië.

²⁶ ěntö Abimelek okobo ni, “An ba angeo nga n'ötimö gin ni. In ba ikobo nina, ěka an awinyo köp ni tin.”

²⁷ Cë Abraam ökwanyö rom ěka dhok cë ömiögï both Abimelek, ěka jö ariö ni öcïkërë i kin-gi.

²⁸ Abraam öyërö nyirom abirö okethogï path,

29 ëka Abimelek openyo Abraam nĩ, “Pĩngö in iketho rom abirö na path kĩ kom rom nökenë?”

30 Ën ögamö nĩ, “Gam rom abirö ni kĩ i cĩnga, na calö caden nĩ an yam akünyö kulo nĩ.”

31 Manön ënë ömĩö ecwodo kabedo nön nĩ Beerceba,[†] piën jö ariö okwongere gĩnĩ kunön.

32 Kinge na cikërë ötimërë i Beerceba, Abimelek ëka Pikol adit acikari mërë ödök gĩnĩ i lobo ka jö Pilicitain.

33 Abraam öpĩdhö yath tamarik[‡] i Beerceba, ëka kany nön ënë ën öwörö Rwoth, Obanga na Bedo Naka.

34 Ëka Abraam obedo i lobo ka jö Pilicitain pi karë na lac.

22

Obanga ötëmö Abraam

1 Kinge karë mörö, Obanga ötëmö Abraam. Ën okobo nĩnë nĩ, “Abraam!”

Abraam ögamö nĩ, “An enene.”

2 Cë Obanga okobo nĩ, “Kwany wodi acël kəkən Icaka, na in ĩmarö, ëka ĩcĩdh i lobo mē Moria, ĩk ĩtyēr ĩn kunön na calö tyēr awanga i wi kidi mörö acël na an abino kobo nini.”

3 Kodiko cön Abraam öya ëka otweo then mē bedo i wi kana mērē. Ën ökwanyö etic mērē ariö ëka wode Icaka. ĩ karē na ĩn dong otongo yen mē tyēr awanga, ĩn öcakö woth mē cĩdhö i kabedo n'Obanga onwongo okobo nĩnë.

[†] 21:31 **Beerceba** nyĩng nĩ gönyö nĩ kulo mē abirö onyo kulo mē cikërë. [‡] 21:33 **Yath tamarik** obedo yath na bor n'orii mērē dönyö na thuth yo pĩny, na tipo mērē thwönë ëka mütö pii na nönök.

⁴ Ì nīnō mē adek Abraam otingo wangē malō ēka ōnēnō kabedo nōn kī kanya bor.

⁵ Cē Abraam okobo both etic mērē nī, “Bed unu kany kī kana nakun an ēka awobi nī ēcīdhō yo tung ca mē wōrō Obanga ēka ebino dwogo bothwu.”

⁶ Abraam ōkwanyō yen mē tyēr awanga cē oketho ī wi wode Icaka, nakun ēn ōmakō mac ēka pala ī cīngē. Ī karē na jō ariō nī tye ka woth kanya acēl,

⁷ Icaka okobo both apap mērē Abraam nī, “Apap!”

Apap mērē ōgamō nī, “Eyo woda.”

Icaka ōgamō nī, “Mac ēka yen tye kany, ēntō rōmō mē tyēr awanga tye kwene?”

⁸ Abraam ōgamō nī, “Woda, Obanga kikokome bino mīō rōmō mē tyēr awanga.” Ēka jō ariō nī ōmēdērē gīnī mē woth kanya acēl.

⁹ Ī karē na gīn othuno ī kabedo n'onwongo Obanga okobo nīnē, Abraam ōgērō keno tyēr kany nōn ēka ōcanō yen ī wie. Ēn otweo wode Icaka ēka opyelo ī wi keno tyēr, ī wi yen.

¹⁰ Cē Abraam ōkwanyō pala ēka otingo cīngē malō mē neko wode.

¹¹ Ēntō malaika ka Rwoth ocwodo Abraam kī ī polo nī, “Abraam! Abraam!”

Ēn ōgamō nī, “An enene.”

¹² Ēn okobo nī, “Kūr iketh cingi ī kom awobi nōn. Kūr ĩtīm gīn mōrō ī kome. Kobedi dong an angeo nī in ilworo Obanga, pīēn in ba itwona wodi, wodi acēl kēkēn.”

¹³ Abraam otingo wangë, cë önönö römö tye yo kungee na tunge omoko ökö. Ën öcïdhö cë ökwanyö römö ëka ötyërö na calö tyër awanga nakaka wode.

¹⁴ Abraam öcakö nyïng kabedo nön nï “Rwoth ënë bino mïö.” Ëka naka tin ekobo nï, “Ï wi kidi ka Rwoth ebino mïö.”

¹⁵ Malaika ka Rwoth ocwodo Abraam wang më ariö kï ï polo.

¹⁶ Cë okobo nï, “Rwoth okobo nï, ‘An akwongara kï nyïnga këna, pïën in ïtïmö gin ni ëka ba itwona wodi, wodi acël këkën,

¹⁷ an abino mïöni gum, ëka an abino mïö ëkwaëni bedo na pol calö cër na tye ï wi polo ëka na calö kwo na tye ï dhö nam. Ëkwaëni bino löönö jami më pacö ka lang-gï,

¹⁸ ëka kï kom ëkwaëni, rok kïbëc na tye ï wi lobo bino bedo kï gum, pïën in ibedo kï winy ï koma.’ ”

¹⁹ Cë Abraam odwogo both etic mërë, ëka öcakö cïdhö gïni yo Beerceba kanya Abraam obedo ië.

Awope ka Nakor

²⁰ Kinge karë mörö, ekobo both Abraam nï, “Milca thon önywölö ëthïnö k'omeru Nakor:

²¹ Uj obedo athïn kaö, ömïn mërë Buj, Kemuel (apap k'Aram),

²² Keced, Kajo, Pildac, Jidlap ëka Betuel.”

²³ Betuel önywölö Rebeka. Milca önywölö ëthïnö aboro kï Nakor ömïn Abraam.

²⁴ Nakor onwongo thon tye kï dhakö nököne n'ecwodo nï Reuma, n'önywölö thon awope: Teba, Gaam, Taac ëka Maaca.

23

Thöö ka Cara

¹ Cara obedo i wi lobo pi mwaka 127.

² En öthöö i Kariat Arba (na kobedini ecwodo ni Kebron) na tye i lobo Kanaan. Abraam ödönyö i këma më kumo pi Cara ëka okoko en.

³ Cë Abraam öya ki i nget lyël ka dhakö mërë ëka öcïdhö okobo both jö Kit ni,

⁴ “An abedo welo ëka arok i kinwu. Cadh nina unu kany mörö më ik ëk aik dhanöna n'öthöö ië.”

⁵ Jö Kit ögamö dhö Abraam ni,

⁶ “Adwong, winywa. In ibedo ngat na dit i kinwa kany. Ik kom athöoni i bur lyël mörö na bër na in iyërö ki kin bur lyenewa ni. Ngat mörö ope na bino kwërö nini i bur lyënë më iko athöoni ië.”

⁷ Cë Abraam öya ëka oryebere piny i nyim jö Kit.

⁸ En okobo bothgi ni, “Ka un iye më miöna iko athöona, cë winya unu ëka kwa unu nina Epron wod ka Joar

⁹ ëk öcadh nina rwo më Makpela, n'obedo mëgë na tye i ajiki më pwodho mërë. Peny unu en ëk öcadh nina i wel mërë kikokome na römö wilö ëk obed na calö kabedo më ik na tye i kinwu.”

¹⁰ I karë nön Epron onwongo obedo i kin jö Kit ëka en ögamö dhö Abraam na jö Kit kibëc tye ka winyo, n'onwongo obino gin i kabedo më athuko na tye i dhö wangkac më pacö mërë.

¹¹ En okobo ni, “Pathi ni kömanön rwothna, winy köpna. An amiö pwodho bothi, ëka amiö rwo na tye ië. An amii i nyim jö na mëga. Ik jö na meg ië.”

¹² Abraam doki oryebere i nyim jö Kit

¹³ ëka okobo both Epron na gïn tye ka winyo nï, “Winy unu köpna, ka un iye. An abino cülö wel më pwodho. Yee unu nïna ëk aik dhaköna n'öthöö kunön.”

¹⁴ Epron ögamö dhö Abraam nï,

¹⁵ “Winy köpna, rwothna, wel lobo nön römö cëkël* më ryal 400, ëntö ngö ënön na tye i kin an kï in? Ik jö na megï n'öthöö ië.”

¹⁶ Abraam oye köp ka Epron, cë opimo wel ryal i nyim jö Kit na römö cëkël më ryal 400, nakun pimo kï kidi ratili n'ëcath pimo kï jami i karë nön.

¹⁷ Pwodho ka Epron na tye i Makpela, n'onwongo tye kukidë më Mamre—pwodho ëka rwo na tye ië, ëka yen kibëc na tye i wang abakëth më pwodho—onwongo ëmiö ökö

¹⁸ both Abraam na calö mëgë i nyim jö Kit n'onwongo obino gïni i dhö wangkac më pacö.

¹⁹ Kinge manön Abraam oiko dhakö mërë Cara i rwo na tye i pwodho më Makpela na tye kukidë më Mamre (manön, Kebron) na tye i lobo më Kanaan.

²⁰ Jö Kit ömiö pwodho ëka rwo n'onwongo tye ië both Abraam na calö kabedo më ik.

24

Dhakö ka Ica

¹ Abraam onwongo dong otii ëka mwaka mërë më tio onwongo pol. Rwoth onwongo ömiö ën gum i gin na kibëc.

* **23:15 Cëkël** man obedo ciling më karë nön; n'ëyübö kï ryal.

² Abraam okobo both atic mërë na dit na tye i ödë n'onwongo ënë löö gin na kibëc n'onwongo ën tye ködë nï, “Keth cingi i kin ema.”*

³ An amütö nï in ikwongiri kï nyïng Rwoth, Obanga n'ocweo polo kï lobo, nï in ba ibino nyömö nï woda nyakö kï i kin anyira ka jö Kanaan, na an atye i kin-gi.

⁴ Ëntö ibino cïdhö i lobo n'ënywöla ië ëka both wedena kikokome cë ïnyöm dhakö nï woda Icaka.”

⁵ Atic k'Abraam openyo ën nï, “Cë ka dhakö ënë ba oyeo më bino köda i lobo ni? An myero ater wodi i lobo na yam in iya kï ië?”

⁶ Abraam ögamö nï, “Gwokiri, kür iter woda yo kunön.

⁷ Rwoth, n'obedo Obanga n'ocweo polo, n'ökwanya kï i öt k'apapna, kï i lobo n'ënywöla ië ëka n'ötwak köda cë öcïkërë botha kï kwong nï, ‘Abino mïö ëkwaëni lobo ni,’ ën bino oro malaika mërë më cïdhö anyim nini ëk in ïnyöm dhakö nï woda kï kunön.

⁸ Ëntö ka dhakö ënë ökwërö më bino kodi, cë in ibino bedo agönya kï kom kwongna ni. Ëntö kür iter woda yo kunön.”

⁹ Cë atic k'Abraam oketho cïngë i kin em adwong mërë ëka okwongere bothe na lübërë kï köp ni.

¹⁰ Cë atic k'Abraam ökwanyö jami kibëc na bëcö n'adwong mërë ömïö bothe ëka otweogï inge kïnaga apar k'adwong mërë cë öcakö woth më cïdhö yo Aram Naaraim, i pacö kanya Nakor onwongo bedo ië.

* **24:2 Keth cingi i kin ema** man onwongo obedo kwong n'ekwongo na ba lökërë na twal.

¹¹ Ī karē na ěn othuno kunōn, ěn ōmĭō kĭnaga orumo cōng-gĭ pĭny ĭ nget kulo na tye ĭ nge pacō. Pĭny onwongo dong kothyeno caa na mon bwōrō kōdē yo kulo mē cĭdhō twōmō pii.

¹² Cē ěn ōlĕgō nĭ, “Rwoth, Obanga k'adwongna Abraam, mĭi gin na abino ĭē ocobere, ĕka inyuth kĭcani both adwongna Abraam.

¹³ An enene, acung ĭ nget kulo, ĕka anyira ka jĭi na bedo gĭnĭ ĭ pacō ni tye ka bino mē twōmō pii.

¹⁴ An abino kobo both nyakō mōrō acēl nĭ, ‘Mĭa pii amodhi,’ cē okobo nĭ, ‘Modhi, ĕka an abino mĭō kĭnagani thon modho,’ mĭi ěn obed nyakō na in ĭyērō pĭ aticni Icaka. Ĕka manōn mĭō an angeo nĭ in dong inyutho kĭcani both adwongna.”

¹⁵ Na bara ěn otyeko lĕga, nyakō mōrō obino n'otingo agulu mērē ĭ wi baē. Nyĭngē onwongo ecwodo nĭ Rebeka. Ĕn onwongo obedo nyaka Betuel wod ka Milca n'onwongo obedo dhakō ka Nakor ōmĭn Abraam.

¹⁶ Nyakō ni onwongo leng rwōk, nyakō na bara ongeō ĕcwō, na ngat mōrō bara obedo kōdē. Ĕn ōcĭdhō yo kulo, cē ōtwōmō pii ĭ agulu mērē ĕka odwogo cen.

¹⁷ Atic k'Abraam ōbūnyō woth mē romo kōdē ĕka okobo nĭnē nĭ, “Ōma mĭa pii mōrō kĭ ĭ aguluni amodhi.”

¹⁸ Nyakō ōgamō nĭ, “Eyo adwongna, modh pii.” Cē ěn ōkwanyō agulu ōkō kĭ ĭ wi baē otingo atinga ĭ cĭngē nakun atic k'Abraam tye ka modho.

¹⁹ Kinge na ěn dong ōmĭō pii mē amodha, nyakō okobo nĭ, “An abino twōmō pii pĭ kĭnagani thon, naka ka gĭn otyeko modho.”

20 Cē piöpiö ën öönyö pii i öd pwa, ëka öringö ödök cen më twömö pii ki i kulo pi kinaga mëre kibëc.

21 Atic k'Abraam öling ba okobo gin mörö, ëntö ën obedo ka nënö Rebeka aliling, piën ën onwongo mitö ngeo ka cë Rwoth ömïö woth mëre ocobere onyo pë.

22 I karë na kinaga otyeko ginï modho, atic k'Abraam ökwanyö gwilü um n'obedo gol ëka atëgö ariö cë ömïögï bothe.

23 Cë ën openyo ni, “In ibedo nyaka nga? Öma kob nina, kabuto mörö tye i öt k'apapni na wan ëtwërö ninö ië i kiwor?”

24 Nyakö ögamö ninë ni, “An abedo nyaka Betuel, wod ka Milca n'önywölö both Nakor.”

25 Ën ömedërë ni, “Wan etye ki cem na römö, ëka kabuto pi un më ninö i kiwor.”

26 Cë atic k'Abraam okulo wie piny ëka öwörö Rwoth,

27 nakun kobo ni, “Pak obed both Rwoth, Obanga k'adwongna Abraam, n'ögwökö mar ëka gen mëre na ba lökërë i kom adwongna. Rwoth ötëla i wothna yo öt ka wede k'adwongna.”

28 Cë Rebeka öringö ëka okobo gin n'ötimërë kibëc both jö na tye i öt k'aya mëre.

29 Rebeka onwongo tye k'ömin mëre n'ecwodo ni Laban, n'öringö më romo k'ëcwö nön i kulo.

30 Cücüth na ën önënö gwilü um, atëgö ki i ngut cing amin mëre, ëka owinyo gin n'onwongo Rebeka ötwakö i kom ngö n'atic k'Abraam okobo ninë, ën öcïdhö both atic k'Abraam n'onwongo ocung i nget kinaga na cwök ki kulo.

³¹ Laban okobo nīnē nī, “Bin, in na Rwoth ömīö gum i komi! Pīngö in icung kany? An ayübö öt nini ëka kabedo pī kīnaga.”

³² Atic k'Abraam öcīdhö yo pacö gīn kī Laban, ëka ëgönyö yēc kī nge kīnaga cē ëmīögī cem ëka kabuto. Ëmīö pii both atic k'Abraam ëka jö na ën owotho ködē ëk ölwök gīnī tyën-gī.

³³ İ karē n'ekelo cem i nyime, ën okobo nī, “An ba acemo naka ka an akobo gīn na myero akob.”

Cē Laban okobo nī, “Kob nīwa.”

³⁴ Atic k'Abraam okobo nī, “An abedo atic k'Abraam.

³⁵ Rwoth ömīö gum na thwönē rwök both adwongna, ëka ën ödökö alönyö. Rwoth ömīö ën rom ëka dhok, ryal ëka gol, etic n'obedo cwö ëka etic na mon, kīnaga ëka kene.

³⁶ Cara, dhakö k'adwongna, önywölö nīnē athīn n'ëcwö i karē mē tio mērē, ëka Abraam ömīö jami kibēc n'obedo mēgē bothe.

³⁷ Ëka adwongna ömīö an akwongo kwong, ëka okobo nī, ‘In myero kür ñnyöm dhakö nī woda kī i kin anyira ka jö Kanaan, i lobo nī na an akwö ië,

³⁸ ëntö cīdh i öt k'apapna ëka yo both kakana, cē ñnyöm dhakö nī woda.’

³⁹ “Cē an apenyo adwongna nī, ‘Cē ka dhakö ökwērö woth köda?’

⁴⁰ “Adwongna ögamö nī, ‘Rwoth na an abedo kwö i nyime i yoo n'opore, bino oro malaika mērē wotho kodi ëka mīö wothni cobere, ëk in ñnyöm dhakö nī woda kī i kakana kikokome ëka kī i öt k'apapna.

⁴¹ Cē ka in ĩcīdhō ĩ kakana, in ibino bedo agōnya kī kom kwongna kadī bed gīn bino kwērō mē mīōni—in ibino bedo agōnya kī kom kwongna.’

⁴² “Ī karē na an abino ĩ kulo tin, an akobo nī, ‘Rwoth, Obanga k'adwongna Abraam, ka in ĩmītō, mīi wothna ocobere.

⁴³ An enene, an acung ĩ nget kulo ni; ka nyakō mōrō obino mē twōmō pii ēka an akobo nīnē nī, “Ōma mīa pii mōrō amodhi kī ĩ aguluni,”

⁴⁴ cē ka ěn okobo nīna nī, “Modhi, ēka an abino twōmō pii amīō kīnagani thon modho,” ěk ěn obed nyakō na Rwoth ōyērō pī wod k'adwongna.’

⁴⁵ “Na an bara atyeko lēga kī ĩ cwinya, Rebeka obino n'otingo angulu ĩ wi baē. ěn ōdōnyō ĩ kulo cē ōtwōmō pii, ēka an akobo nīnē nī, ‘Ōma mīa pii mōrō amodhi.’

⁴⁶ “Rebeka ōkwanyō agulu kī ĩ wi baē pīōpīō ēka okobo nī, ‘Modhi, an abino mīō kīnagani thon modho.’ Cē an amodho ēka ěn ōmīō kīnaga thon omodho.

⁴⁷ “An dong apenyo Rebeka nī, ‘In ibedo nyaka nga?’

“Ěn ōgamō nī, ‘An abedo nyaka Betuel wod ka Nakor, na Milca ōnywölō nīnē.’

“Cē an aketho gwīlū ĩ ume ēka atēgō ĩ ngut cīngē,

⁴⁸ cē arumo cōnga pīny ēka awōrō Rwoth. An apakō Rwoth, Obanga k'adwongna Abraam, n'ōtēla ĩ yoo n'atīr mē nwongo akwar nyaka ōmīn adwongna pī wode.

⁴⁹ Kobedini dong ka ibino nyutho marni ēka kīcani both adwongna, kob nīna; ēka ka pe, kob nīna, ěk ange gīn na myero an atīm.”

50 Laban ëka Betuel ögamö gini ni, “Man obedo yub ka Rwoth; wan ba ëromö kobo gin morö bothi.

51 Rebeka ene; ter ën ëk öcïdh obed dhakö ka wod k'adwongni, kite na Rwoth onyutho nini kodë.”

52 I karë n'atic k'Abraam owinyo ngö na gin okobo, ën orumo cöngë piny i nyim Rwoth.

53 Cë atic k'Abraam ökwanyö gol, ryal ëka böng cë ömiö both Rebeka; ën thon ömiö mic na welgi tek both ömin nyakö ëka aya ka nyakö.

54 Kinge man, atic k'Abraam ëka jö na ën owotho kodë ocemo cë öninö gini kunön.

I karë na gin oco kodiko mërë, atic k'Abraam okobo ni, “Yee nina adök cen both adwongna.”

55 Entö ömin nyakö k'aya ka nyakö ögamö gini ni, “Ëk nyakö obed bothwa pi ninö na römö apar; cë ën twërö cïdhö.”

56 Entö atic k'Abraam okobo bothgi ni, “Kür ijüka unu, kite na Rwoth dong ömiö wothna ocobere na bër. Wëka unu acïdh ëk adök cen both adwongna.”

57 Cë gin okobo ni, “Eru ecwod nyakö ëk epeny ngö na ën römö kobo.”

58 Cë gin ocwodo Rebeka ëka epeny ën ni, “In ibino woth k'ëcwö ni?”

Rebeka ögamö ni, “An abino cïdhö.”

59 Cë gin oye n'amïn-gi Rebeka kanya acël k'atic mërë na dhakö n'ögwökö ën i karë na ën pod tidï më cïdhö k'atic k'Abraam ëka ki jö na ën owotho kodë.

60 Ölamö gini gum i kom Rebeka ëka ekobo ninë ni,

“Amïnwa, in myero ibed
aya ka jö na pol;†

† 24:60 **Jö na pol** gönyö ni *elip ki elip*.

ëkwaëni myero obed na tëk
ëka ölöö gini lang-gi.”

⁶¹ Cë Rebeka k'etic mërë n'obedo anyira öyübërë
cë obedo gini i wi kinaga ëka owotho gini k'atic
k'Abraam.

⁶² I karë nön Icaka onwongo obino ki i Beer
Lakai Roi, piën ën onwongo bedo i Negeb.

⁶³ I kothyeno mörö acël, Icaka onwongo tye ka
lath i bar, i karë na ën otingo wangë malö, ën önënö
kinaga na pol ka tye ka bino.

⁶⁴ Rebeka thon otingo wangë malö cë önënö
Icaka. Rebeka opye piny ki i wi kinaga mërë

⁶⁵ ëka openyo atic k'Abraam ni, “Ëcwö mënë ca
na tye i bar nakun tye ka bino më romo kod onu?”

Atic k'Abraam ögamö ni, “Manön adwongna.” Cë
Rebeka ökwanyö atam ëka oumo ki terinyime.

⁶⁶ Atic k'Abraam okobo gin na kibëc na ën ëtimö
both Icaka.

⁶⁷ Cë Icaka okelo Rebeka i këma k'aya mërë ëka
obedo ködë, ödökö dhakö mërë na ën ömarö. Cwiny
Icaka okwe kinge thöo k'aya mërë Cara.

25

Ëkwaë k'Abraam

¹ Abraam doki obino önyömö dhakö nökenë na
nyingë Ketura.

² Ën obino önywölö ninë Yimran, Yokocan,
Medan, Midian, Icibak ëka Cuak.

³ Yokocan önywölö Ceba ëka Dedan. Ëkwaë ka
Dedan ënë jö Acurit, jö Letuc, ëka jö Leum.

⁴ Awope ka Midian ënë Epa, Eper, Anok, Abida, ëka Elda. Man kibëc onwongo obedo ginï ëkwaë ka Ketura.

⁵ Abraam ömiö gin na kibëc na ën onwongo tye ködë both wode Icaka.

⁶ Ëntö i karë na ën onwongo pod kwö, ën obino ömiö mïc both ëthïnö na mon mërë nökenë önywölö ëka ömiögi öcidhö ökö ki both Icaka yo ngöm na tye yo kukidë.

⁷ Abraam obino obedo i wi lobo pi mwaka 175.

⁸ Cë öthöö na mwaka mërë dong dit, na dong otengo rwök cë eiko ën kanya acël ki kwere mërë.

⁹ Awope mërë Icaka ëka Icimael, oiko ginï ën i rwo më Makpela na cwöcwök ki Mamre, i pwodho ka Epron wod ka Joar n'obedo dhanö më Kit,

¹⁰ kunön ënë pwodho na yam Abraam öwilö ki both jö Kit ëka eiko ën ki dhakö mërë Cara ië.

¹¹ Kinge na dong Abraam öthöö, Obanga obino ömiö wode Icaka gum, cë Icaka obedo na cwöcwök ki Beer Lakai Roi.

Ëkwaë ka Icimael

¹² Man ënë ëkwaë ka Icimael wod k'Abraam, na Agar, atic ka Cara n'obedo nya jö Ejip, önywölö both Abraam.

¹³ Man ënë nyïng awope ka Icimael, na lübërë ki kite n'önywölögi ködë körë ki körë. Nebayot ënë obedo kaö ka Icimael ëka dong Kedar, Adbel, Mibcam,

¹⁴ Micma, Duma, Maca,

¹⁵ Adad, Tema, Jetur, Napic ëka Kedema.

¹⁶ Man ënë awope ka Icimael, n'onwongo obedo gini rwodhi më kaka apar ariö na lübërë ki peci ëka këmagi.

¹⁷ Icimael obino obedo i wi lobo pi mwaka 137 cë dong öthöö, ëka eiko ën kanya acël ki kwere mërë.

¹⁸ Lobo ka jö ka Icimael öcakërë ki i Kabila thuno ködë naka yo Cur, na cwök ki wang lobo më Ejip na dök yo Aciria. Ëka gin onwongo bedo na dagërë gini ki utmegogi nökenë kibëc.

Ënywölö Ecau ëka Jakob

¹⁹ Man ënë ëkwaë ka Icaika wod ka Abraam.

Abraam önywölö Icaika.

²⁰ Icaika onwongo dong tye ki mwaka pyer angwën i karë na ën nyömö Rebeka nyaka Betuel n'obedo dhanö më Aram na tye i Paddan Aram, ëka amïn Laban dhanö më Aram.

²¹ Icaika obino ölögö both Rwoth pi dhakö mërë, piën Rebeka onwongo obedo alür. Rwoth ögamö lëga mërë cë dhakö mërë Rebeka obino öyac.

²² Ëthïnö obedo ka twomere kën-gi ki ië, cë Rebeka okobo ni, "Pïngö gin ni tye ka tïmërë i koma?" Cë ën openyo Rwoth.

²³ Ëka Rwoth okobo ninë ni,

"Rok ariö tye i ii,

ëka rok ariö ki bothi bino pokere gini ökö,
rok acël bino bedo na tæk na löö awodhe,
ëka athïn na dit bino tic pi athïn na tidi."

²⁴ I karë na caa mërë më nywöl dong örömö, Rebeka obino ongeö ni adyer etye ki rudi i ië.

25 Athin n'ëcakö nywölö onwongo kwar ëka kome opong yer, cë gîn obino öcakö nyîngë Ecau.*

26 Kinge, ebino ënywölö ömîn mërë n'ömakö opuny tyën Ecau, cë gîn obino öcakö nyîngë Jakob†. Icaika onwongo dong tye kî mwaka 60 i karë na Rebeka nywölö ëthînö mërë.

27 Ëthînö awope ödöngö ëka Ecau obino obedo adwar na tye kî dîrû, ën onwongo marö woth i lum, ëntö Jakob onwongo obedo dhanö na ling alinga na marö bedo pacö.

28 Icaika onwongo marö Ecau rwök piën onwongo marö camö ringo leeni na ën neko, ëntö Rebeka onwongo marö Jakob.

29 I nînö mörö acël Jakob onwongo tye ka tedo dëk, cë Ecau obino kî i lum na kec oneko.

30 Ën okobo both Jakob nî, "Mîa dëk nön mörö acam piën kec oneka rwök." (Ënë ömîö onwongo ecwodo ën thon nî Edom.)

31 Jakob ögamö nî, "An abino mîöni ka in imîa twëröni më bedo kaö."

32 Ecau ögamö nî, "Nën, an dong acwök thöö, ngö na twërö më bedo kaö tîmö nîna?"

33 Ëntö Jakob okobo nî, "Kwongiri botha kono." Cë Ecau okwongere nakun cadhö twërö mërë më kaö both Jakob.

34 Cë Jakob ömîö Ecau kwon ëka dëk. Ën ocemo ëka omodho cë öya öcîdhö.

Manön ënë kite n'Ecau öcadhö kî twërö mërë më kaö.

* 25:25 **Ecau** römö gönyö nî *Opong yer* ën thon onwongo ecwodo nî Edom, na gönyö nîkwar: † 25:26 **Jakob** gönyö nî *ömakö opuny tyën*.

26

Icaka ëka Abimelek

¹ İ karë mörö kec na rac rwök obino opodho i lobo n'onwongo Icaka bedo ië na path ki kec na yam opodho i karë k'Abraam. Icaka obino öcïdhö i pacö më Gerar both Abimelek rwoth më Pilicitain.

² Cë Rwoth onen both Icaka ëka okobo ni, “Kür icïdh yo Ejip, bed i lobo na an akobo ni ibed ië.

³ Bed i lobo ni pi karë mörö na nönök, ëka an abino bedo kodi ëka amii gum. Pi in ëka ëkwaëni an abino miöwu lobo ni kibëc ëka abino cobo kwong na an acikara ködë both apapni Abraam.

⁴ An abino miö ëkwaëni bedo na pol calö cër na tye i wi polo ëka abino miögï lobo ni kibëc, ëka pi ëkwaëni, jö kibëc më lobo bino nwongo gini gum,

⁵ piën Abraam obedo ki winy i koma, ötimö gin na an akobo ninë ni ötim, ögwökö köpna ëka cikna.”

⁶ Cë Icaka obino obedo i Gerar.

⁷ İ karë na cwö më kabedo nön openyo ën pi dhakö mërë, ën okobo ni, “Ën obedo amëra,” piën ën onwongo tye ki lworö më kobo ni, “Ën obedo dhaköna.” Ën öthamö ni, “Cwö më kabedo ni twërö nekona pi Rebeka piën ën leng rwök.”

⁸ İ karë na Icaka obedo kunön pi karë na lac, Abimelek rwoth më Pilicitain önënö Icaka ki i wang derica ka tye ka tuko ki dhakö mërë Rebeka.

⁹ Cë Abimelek ocwodo Icaka ëka okobo ninë ni, “Ën obedo dhaköni adyer! Pingö in ikobo ni ën obedo ameru?”

Icaka ögamö ninë ni, “Piën athamö ni ërömö nekona ökö pïrë.”

¹⁰ Cë Abimelek okobo nī, “Ngö na in itimö i komwa? Ngat mörö acël onwongo römö bedo ökö kī dhaköni, ëka in onwongo irömö kelo bal ni i wiwa.”

¹¹ Cë Abimelek öcökö jö kibëc nī, “Ngat mörö n'ogudo ëcwö ni onyo dhakö mërë ebino neko ökö.”

¹² I karë na Icaka opuro i mwaka nön, ën ökaö kac na thwönë na kadhö wang mia acël na ën öcwö ökö, piën Rwoth ömiö gum bothe.

¹³ Icaka obino ölöny, ëka lönyö mërë ömëdërë naka obino obedo thwön alönyö.

¹⁴ Ën onwongo tye kī rom ëka dyegi, dhok ëka etic na pol naka ömiö jö Pilicitain nyeko ömakögi ökö i kome.

¹⁵ Cë kulo kibëc na yam etic k'apap mërë Abraam ogolo i karë k'Abraam, jö Pilicitain obino öcülö ökö, nakun eumo ökö kī lobo.

¹⁶ Cë Abimelek okobo both Icaka nī, “Yaa ökö kī bothwa piën in dong idökö na tæk rwök na lööwa ökö.”

¹⁷ Cë Icaka öya ökö kī kany nön ëka öcïdhö oguro këma mërë i ora më Gerar ëka ën obedo kunön.

¹⁸ Cë Icaka dökī ogolo kulo na yam egolo i karë k'apap mërë Abraam, na jö Pilicitain obino öcülö kinge thöo k'Abraam, ëka öcakö nyïng-gī kite na yam apap mërë Abraam öcakö ködë.

¹⁹ Etic ka Icaka ogolo kulo i öd ora ëka onwongo gini pii na mit na möl.

²⁰ Ëntö ëkwath më Gerar ödhaa gini k'ëkwath ka Icaka nakun kobo gini nī, “Pii ni obedo mëwa!” Cë Icaka öcakö nyïng kulo nön Ecek,* piën gin ödhaa ködë.

* **26:20 Ecek** gönyö nī dha.

21 Cē etic mērē dōkī ogolo kulo nōkēnē ēntō manōn thon ēdhaa kōdgī iē, cē ēn ōcakō nyīngē Citina.†

22 Ēn ōya kī kunōn ēka ogolo kulo nōkēnē, cē ngat mōrō ba dōkī ōdhaa kōdgī iē. Ēn ōcakō nyīng kulo nōn Rekobot‡ nakun kobo nī, “Kobedini Rwoth dong ōmīōwa kabedo na lac ēka onu ebino lōny i lobo nī.”

23 Icaka obino ōcīdhō naka yo Beerceba.

24 Ī kiwor nōn, Rwoth onen bothe ēka okobo nīnē nī, “An abedo Obanga k'apapni Abraam. Kūr ibed na lwor piēn an atye kodi. An abino mīōni gum ēka abino mīō wel ēkwaēni nya dōkō na pol pī aticna Abraam.”

25 Icaka ōgērō keno tyēr kunōn ēka ōwōrō Rwoth. Ēn ōgērō kēma mērē ēka etic mērē ogolo kulo nōkēnē kunōn.

26 Cē Abimelek ōya kī i Gerar kanya acēl k'amīi thama mērē Aujat ēka Pikol n'obedo adit wi acikari mērē cē obino gīnī yo both Icaka.

27 Icaka openyogī nī, “Pīngō ibino unu botha nakun idaga unu ēka īryēma unu ōkō?”

28 Gīn ōgamō nī, “Wan ēnēnō kanyalēr nī Rwoth onwongo tye kodi, cē ōmīō wan ekobo nī, ‘Myero wan ebed kī kwong i kinwa ēka in.’ Ēk wan emok cikērē kodi

29 ēk kūr itīm gin mōrō na rac i komwa, kite na wan thon ba ebino etīmō gin mōrō na rac i komi, ēntō emīi icīdhō kī kuc. Ēka kobedini Rwoth dong ōmīō gum bothi.”

† 26:21 **Citina** gōnyō nī *adagē*. ‡ 26:22 **Rekobot** gōnyō nī *kabedo na lac*.

³⁰ Icaka dong öcakö yübö nīgi karama cē gīn ocemo ëka omedho.

³¹ Kodiko mërē cōn gīn okwongere both ngat acēlacēl. Cē Icaka ömïögī öcīdhō kī yorgī ëka gīn öwëkö ën kī kuc.

³² İ nīnō nonu etic ka Icaka obino ëka okobo gīnī both Icaka köp ī kom kulo na gīn ogolo. Gīn okobo nī, “Wan enwongo pii!”

³³ Ēn öcakö nyīng kulo nōn Ceba, ëka naka tin nyīng pacō nōn ecwodo nī Beerceba.

³⁴ İ karē n'Ecau dong tye kī mwaka pyer angwën, ën obino önyömō Judit nyaka Beeri dhanō mē Kit ëka thon Bacemat nyaka Elon dhanō mē Itite.

³⁵ Gīn obino ömïö cwer cwiny both Icaka ëka Rebeka rwök.

27

Jakob ökwälö gum k'Ecau

¹ İ karē na dong Icaka otii ëka wangē ödökō na görü, na ba dōkī rōmō nēnō pīny, ën ocwodo wode na dit Ecau ëka okobo nīnē nī, “Woda.”

Ecau ögamō nī, “An enene apap.”

² Icaka okobo nīnē nī, “An dong atii ökō, ëka ba angeo nīnō mē thöōna.

³ Kobedini dong, kwany jamini mē dwar—ocwe athērō ëka atum ëk icīdh ī lum idwar lee mörō nīna.

⁴ Yüb nīna koth cem na mīt na an amarō ëka ikel nīna acam, ëk amii gumna na bara athöō.”

⁵ İ caa nōn Rebeka onwongo tye ka winyo ka Icaka twak kī wode Ecau. İ karē n'Ecau dong öcīdhō ī lum mē dwarō lee ëk ekel,

⁶ Rebeka okobo both wode Jakob nī, “Nēn, an awinyo apapni kobo both omeru Ecau nī,

⁷ ‘Kel nīna ringo lee mörö ëka ñyüb nīna na mīt mē acama, ëk an amii gumna ñ nyim Rwoth na bara athöö.’

⁸ Dong, woda, winy na bër ëka ñtim gin na an akobo nini.

⁹ Cidh ñ kin rom kī dyegi ëk ikel nīna nyi dyegi ariö n’öcwëë ëk ayüb n’apapni na mīt kite na ën marö ködë.

¹⁰ Cë iter both apapni öcam ëk omii gum mërë na ën bara öthöö.”

¹¹ Jakob okobo both aya mërë Rebeka nī, “Ëntö ömëra Ecau kome opong yer, ëka an koma pwöth.

¹² Cë ka apapna oguda? Arömö nen calö ngat na bwölö ën ëka römö kelo cen nakaka gum.”

¹³ Aya mërë okobo nīnë nī, “Woda, ëk cen obin ñ koma. Tīm gin na an akobo nini kēkēn, cidhī ëka ikelgī nīna.”

¹⁴ Cë Jakob öcidhö ëka onwongo dyegi cë okelo both aya mërë, cë Rebeka öyübö cem na mīt kite na Icaka marö ködë.

¹⁵ Cë Rebeka ökwanyö böng na bēcö ka wode na dit Ecau n’onwongo tye ñ öt, ëka ömïö wode na tidi Jakob oruko.

¹⁶ Ën thon oumo cingë ëka kanya yer ope ië kī ñ ngute k’adëla dyegi.

¹⁷ Cë ën ömïö cem na mīt ëka kwon na ën öyübö both wode Jakob.

¹⁸ Jakob öcidhö both apap mërë ëka okobo nī, “Apapna!”

Icaka ögamö nī, “Eyo woda, nga ënön?”

¹⁹ Jakob okobo both apap mërë nī, “An abedo Ecau athin kaöni. An atimö kite na in ikobo nīna

ködë. Yaa malö ibed abeda ëka ïcam ringo leena ëk ïmïa gumni.”

²⁰ Icaka openyo ën nï, “Woda! Inwongo nïngö pïöpïö?”

Jakob ögamö nï, “Rwoth Obangani ömïa anwongo.”

²¹ Cë Icaka okobo both Jakob nï, “Woda, bin na cwök ëk agudi, ëk ange ka in ibedo woda Ecau adyer onyo pe.”

²² Jakob öcïdhö na cwök both apap mërë Icaka, cë Icaka ogudo ën ëka okobo nï, “Dwoni cal kï dwön Jakob, ëntö cingi obedo cïng Ecau.”

²³ Ën ba ongeö Jakob pïën cïngë onwongo obedo yer calö cïng ömïn mërë Ecau, cë Icaka ömïö Jakob gum.

²⁴ Icaka dökï openyo ën nï, “Adyer in ibedo woda Ecau?”

Jakob ögamö nï, “An ënön.”

²⁵ Cë ën okobo nï, “Woda, kel ringo leeni nön mörö acam, ëk amii gumna.”

Jakob okelo bothe cë ën öcamö ëka okelo thon köngö ölöc mörö cë Icaka ömadhö.

²⁶ Cë apap mërë Icaka okobo nïne nï, “Bin kany, woda, ëk ïnödä lema.”

²⁷ Cë ën öcïdhö, ëka önödä lem apap mërë. ï karë na Icaka ongweo ngwec böng mërë, ömïö ën gum nakun kobo nï,

“Eyo, ngwece ka woda

cal kï ngwece pwodho

na Rwoth dong ömïö gum.

²⁸ Ëk Obanga omii thoi më polo

ëka lönyö më lobo

bël na büp ëka pig ölöc na nyen.

- 29 Ėk rok otii nini
 ėka jii oryebere piny mē wōrōni.
 Bed rwoth i nyim utmegoni,
 ėk awope ka ayani oryebere piny mē wōrōni.
 Ėk jō na lami, ėlamgi
 ėka jō na mii gum, ėmliigi gum.”
- 30 Kinge na Icaka dong otyeko mii gum ėka
 Jakob dong ȳcīdhō ȳkō kī bothe, ȳmīn mērē Ecau
 othuȳo kī i dwar.
- 31 Ėn thon ȳyūbō cem na mīt ėka otero both
 apap mērē. Cē okobo n'apap mērē nī, “Apapna,
 yaa malō ibed abeda ėka ĩcam ringo leena ėk ĩmīa
 gumni.”
- 32 Apap mērē Icaka openyo ėn nī, “In ĩnga?”
 Ecau ȳgamō nī, “An wodi Ecau, kaōni.”
- 33 Icaka kome ȳmyēl rwōk i karē na ėn onwongo
 nī Ecau ėnōn cē okobo nī, “Nga kara n'ȳdwarō ringo
 lee ėka okelo nīna? An pod acamō acama ėka amii
 gum na bara in ibino ėka dong adyer bino bedo kī
 gum!”
- 34 ĩ karē n'Ecau owinyo kȳp k'apap mērē, ėn
 oredo kī koko rwōk na cwinye cwer nakun kobo
 both apap mērē nī, “Apapna, mīa an thon gum!”
- 35 Ėntō Icaka okobo nīnē nī, “Omeru obino
 ȳbwōla ėka otero gumni ȳkō.”
- 36 Ecau okobo nī, “Pathī Jakob ėnōn adyer?”
 Ėn dong ȳbwōla wang ariō. Ėn otero twērōna na
 calō kaō, ėka kobedini dȳkī otero gumna!” Cē ėn
 openyo apap mērē nī, “Ba ĩwēkō nīna gum mōrō?”
- 37 Icaka ȳgamō dhō Ecau nī, “An amii ėn obedo
 rwoth i nyimi ėka amii wede mērē kībēc obedo etic

* 27:36 **Jakob** gȳnyō nī ȳmakō opunye (ĩ carolok, ėn bwōlō jō).

mërë. Amiö ën kal ëka pig ölök na nyen. Dong ngö na an arömö timö nini, woda?”

³⁸ Ecau okobo both apap mërë ni, “Apapna, in itye ki gum acël këkën? Apapna, mia an thon gum!” Cë Ecau okok rwök.

³⁹ Apap mërë Icaka ögamö dhögë ni,
 “Kabedoni bino bedo
 na bor ki lobo na cëgö cem,
 na bor ki thoi më polo na malö.

⁴⁰ In ibino kwö ki pala abadëni
 ëka ibino tic pi omeru.

Ëntö ka in ibino jëm ninë,
 in ibino bedo agönya ki bothe.”

Jakob ölüü yo both Laban

⁴¹ Ecau obedo k'adagë i kom Jakob piën apap mërë ömïö ën gum mërë ökö. Cë okobo ën këne ni, “Ninö më kumo pi thöo ka apapna dong cwök, cë abino neko ömëra Jakob ökö.”

⁴² I karë n'ekobo both Rebeka ngö na wode na dit Ecau okobo, ën ocwodo Jakob wode na tidi ëka okobo ninë ni, “Omeru Ecau ödiö cwinye ki thama më nekon.

⁴³ Kobedini dong, woda, tim gin na an akobo. Lüü ökö yo both ömëra Laban na tye i Aran.

⁴⁴ Bed bothe pi karë mörö naka ka omeru cwinye dong okwe.

⁴⁵ Ka omeru cwinye dong okwe ëka wie dong owil ökö ki i kom ngö na in itimö i kome, cë an abino oro köp bothi ëk idwogi cen ki kunön. Pingö an amitö rwenyo un jö ariö i ninö acël?”

⁴⁶ Cë Rebeka okobo both Icaka ni, “An dong adhero ki kit kwö k'anyira ka jö Kit ökö. Ka Jakob

bino nyömö dhakö kî kin mon më lobo ni, kî i kin mon ka jö Kit calö man, cê kwöna dong bino bedo na köny mërë ope.”

28

¹ Cê Icaka ocwodo Jakob bothe, ëka omotho nakun cîkö ën nî, “Kür ñnyöm dhakö mörö kî kin anyira më Kanaan.

² Yaa ökö piöpïö icîdh yo Paddan Aram i öt ka kwaröni Betuel n'obedo apap k'ayani, ëk ñnyöm dhaköni kî kunön kî kin anyira ka Laban n'obedo ömîn ayani.

³ Obanga Won Twër kibëc omii gum, ëk omii ñnya unu na pol, ëka omii ëkwaëni na pol, ömëd welwu naka ibed unu jö na pol.

⁴ Ëk Obanga omii ëka ëkwaëni gum na ën ömïö both Abraam, ëk in igam lobo na kobedini ibedo ië na calö arok, lobo na yam Obanga ömïö both Abraam!”

⁵ Cê Icaka ooro Jakob yo Paddan Aram both Laban, wod ka Betuel më Aram, n'obedo ömîn Rebeka n'onwongo obedo aya ka Jakob ëka Ecau.

⁶ I karë nön Ecau öñiang nî Icaka ömïö gum both Jakob, ëka ooro ën më cîdhö yo Paddan Aram ëk önyöm dhakö kî kunön. Ëka i karë na ën ömïö gum both Jakob, ën öcîkö Jakob nî, “Kür ñnyöm dhakö mörö n'obedo dhanö më Kanaan.”

⁷ Jakob owinyo köp k'apap mërë ëka aya mërë, cê öcîdhö yo Paddan Aram.

⁸ Cê Ecau öñiang nî kite k'anyira më Kanaan ba oyomo cwiny apap mërë Icaka,

⁹ cê Ecau öcîdhö both Icimael, ëka önyömö Makalat, amîn Nebayot ëka nyaka Icimael wod

k'Abraam, ömädö i kom mon märe n'onwongo en tye ködë cön.

Lek ka Jakob

¹⁰ Jakob öwëkö Beerceba ëka öcakö cïdhö yo Aran.

¹¹ I karë na en othuno i kabedo mörö, öcakö buto kany nön piën piny onwongo dong ocido ökö. En otingo kidi mörö acël ëka otheno ki wie, cë öninö ökö.

¹² Lek obino i wie, nakun tye ka nënö madala më idho na tyënë ocung piny i ngöm, na wie othuno malö i wi polo, ëka emalaika k'Obanga onwongo idho piny ëka idhö gini malö.

¹³ En önënö Rwoth ocung yo kuwie malö, nakun kobo ninë ni, "An abedo Rwoth, Obanga k'apapni Abraam, ëka Obanga ka Icaka. An abino mïöni ëka ëkwaëni ngöm na in ibuto ië.

¹⁴ Ëkwaëni bino bedo calö kwo më dhö nam, ëka un ibino mëdërë yo kuthö, yo kukidë, yo kukuju, ëka yo kukwap. Jö kibëc më wi lobo bino nwongo gini gum na yaa ki bothi ëka ëkwaëni.

¹⁵ An atye kanya acël kodi ëka abino gwököni kanya in ibino cïdhö ië kibëc, ëka an abino dwongoni cen i lobo ni. An ba abino wëköni ata naka ka acobo gin n'onwongo akobo bothi."

¹⁶ I karë na Jakob ocoo ki i wang ninö märe, en okobo ni, "Adyer Rwoth tye i kabedo ni, ëka an onwongo ba angeo."

¹⁷ Cë lworö ömakö, nakun kobo ni, "Kabedo ni opodho cwinya! Man enë öt k'Obanga kikokome. Man enë dholokek më polo."

¹⁸ Kodiko cön Jakob öya malö, otingo kidi n'onwongo otheno kî wie, cê ocibo na calö wîr, ëka öönyö möö i wie.

¹⁹ Ën öcakö nyîng kabedo nön nî Betel,* kadî bed nyîng pacö nön onwongo ecwodo nî Luj.

²⁰ Cê Jakob okwongo kwong nakun kobo nî, “Ka Obanga bino woth kôda, nakun gwôka i woth nî, ëka bino miöna cem më acama kî böng më aruka,

²¹ ëka adwogi naka i öt ka apapna kî kuc, cê Rwoth bino bedo Obangana.

²² Cê kidi nî na an acibo malö na calö wîr bino bedo öt k'Obanga, ëka gin na kibêc na in ibino miöna, an abino miöni acêl më apar.”

29

Jakob othuno i pacö ka Laban

¹ Cê Jakob ömedêrê kî woth mêrê, ëka othuno i lobo ka jö më kukidê.

² I karê na ên othuno i kabedo nön, ên önênö kulo na tye i pwodho, ëka öthîpan rom adek n'obuto gîni pîny na cwök kî nget kulo nön, piên rom onwongo modho pii kî i kulo nön. Kidi më dhö kulo onwongo thwönê rwök.

³ I karê n'öthîpan rom kibêc gürê gîni kunön, êkwath kwanyö gîni kidi ökö kî i dhö kulo ëka cakö miö gîni rom modho pii. Cê kinge na dong öthîpan rom omodho pii, gin dwökö kidi kakarê i dhö kulo.

⁴ Jakob openyo êkwath nî, “Utmegona, un îya unu kî kwene?”

Gin ögamö nî, “Wan ëya kî i Aran.”

* **28:19 Betel** gönyö nî *Öt k'Obanga*.

⁵ Jakob okobo bothgĩ nĩ, “Un ingeo Laban n'obedo akwar Nakor?”

Gĩn ögamö nĩ, “Eyo, wan engeo ěn.”

⁶ Cě Jakob openyogĩ nĩ, “Ěn tye na běr?”

Gĩn ögamö nĩ, “Eyo, ěn tye na běr. Něn, nyarě Racel ěca tye ka kelo rom.”

⁷ Cě Jakob okobo nĩ, “Ceng pod tye malö, ěka man ba obedo caa mē gürö öthĩpan rom kanya acěl. Mĩi unu rom pii ěk omodhi, ěka itergĩ ĩ kwath dökĩ.”

⁸ Gĩn ögamö nĩ, “Wan ba ětwērö mĩögĩ pii, naka wang na rom kibēc ögürě gĩnĩ kanya acěl, ěka nwongo ěkwanyö kidi ökö kĩ ĩ dhö kulo. Cě wan dong ěcakö mĩö rom modho pii.”

⁹ ĩ caa n'onwongo ěn pod tye ka twak ködgĩ, Racel obino kĩ rom k'apap mērě, piěn ěn onwongo obedo akwath.

¹⁰ ĩ karě na Jakob önönö Racel nyaka Laban, n'obedo nero mērě, ěka kĩ rom ka nero mērě Laban, Jakob öcakö cidhö anyim cě ökwanyö kidi ökö kĩ ĩ dhö kulo ěka ömĩö rom ka nero mērě omodho pii.

¹¹ Cě Jakob önödhö lem Racel, ěka öcakö kok rwök kĩ yom cwinye.

¹² ĩ karě na Jakob okobo both Racel nĩ ěn ebodo wat k'apap mērě ěka wod ka Rebeka, cě ěn öringö okobo both apap mērě.

¹³ Cücüth na Laban owinyo köp ĩ kom Jakob wod k'amĩn mērě, ěn öbünyö ngwēc mē cidhö romo ködē. Öthünö kore ěka önödhö leme, cě otero ěn naka ĩ ödē. Kĩ kunön Jakob okobo kite na ěn ebodo ködē wat both Laban.

14 Cē Laban okobo nīnē nī, “Adyer in ibedo koma kikokome ēka remona.” Cē obedo gīnī kanya acēl kōdē pī dwe acēl.

Jakob önyömö Lea ēka Racel

Kinge na Jakob obedo bothe pī dwe acēl,

15 Laban okobo both Jakob nī, “Myero in itii nīna tic abonge cūl piēn ön ebodo wat? Kob nīna, kite na myero an aculī kōdē.”

16 Laban onwongo tye k'anyira mērē arīō, nyarē n'adit nyīngē onwongo ecwodo nī Lea, ēka nyarē na tīdī nyīngē onwongo ecwodo nī Racel.

17 Lea onwongo wangē görü,* ëntō Racel onwongo tīr ēka leng rwök.

18 Jakob onwongo marō Racel rwök, cē okobo nī, “An abino tio tic nini pī mwaka abirō pī nyari na tīdī Racel.”

19 Laban ögamō nī, “Bodo na bër ka an amīō ën bothi, nakaka mīō both ecwō mörō nökēnē. Pī manön, bed botha kany.”

20 Cē Jakob obino otio tic pī mwaka abirō ëk ëmīē ënyöm Racel, ëntō karē nön onwongo obedo calō nīnō mörō na nönök kī bothe piēn cwinye onwongo ömarō Racel rwök.

21 Cē Jakob okobo both Laban nī, “Mīa dong dhakōna ëk abed kōdē, piēn karē na ön emoko dong othum ökö.”

22 Cē Laban öyübō karama mē nyom ēka ocwodo lwak kibēc mē kabedo nön.

23 Ëntō kothyeno na pīny dong ocido, ën okelo nyarē Lea ömīō both Jakob, ēka Jakob obedo kōdē.

* 29:17 *Lea onwongo wangē görü* tyēn köp mērē i Lēb Iburu ba ngere.

²⁴ (Laban ömïö atic mërë na nyakö na nyïngë Jilpa both nyarë Lea më bedo calö atic mërë.)

²⁵ Kodiko mërë na pïny dong oru, Jakob önënö nï Lea ënë onwongo tye kanya acël ködë. Cë Jakob okobo both Laban nï, “Man ngö na in itimö i koma? An onwongo ba abedo ka tic bothi pï Racel? Pïngö in ibwöla?”

²⁶ Laban ögamö nï, “Ba obedo thëkwaröwa kï kany më mïö nyakö na tidi më anyöma na bara ënyömö nyakö na dit.

²⁷ Tyek kono yüb më nyom më cabit ka nyara ni, cë wan ebino mïöni nyakö na tidi thon, ëntö in myero itii tic nïna pï mwaka abirö nökenë.”

²⁸ Èka Jakob obino ötimö nï kömanön. Ì karë na Jakob otyeko cabit acël kanya acël kï Lea, Laban obino ömïö nyarë Racel bothe më bedo dhakö mërë.

²⁹ (Laban obino ömïö atic mërë na nyakö na nyïngë Bila both nyarë Racel më bedo calö atic mërë.)

³⁰ Jakob obino obedo kï Racel thon. Ën ömarö Racel rwök na löö Lea, cë ën obino otio tic both Laban pï mwaka abirö nökenë.

Ëthïnö ka Jakob

³¹ Ì karë na Rwoth önënö nï Jakob ba marö Lea, cë öyabö öd nyodo mërë, ëntö Racel onwongo obedo alür.

³² Lea öyac, ëka önywölö athïn n'ëcwö, cë ën öcakö nyïngë Reuben,[†] nakun ën okobo nï, “Pïën

[†] **29:32 Reuben** nyïng nï cal kï nyig köp më Iburu na kobo nï *ën önënö pëköna* nyïng nï gönyö nï *nën, wod*.

Rwoth önönö can na mëga, adyer dong cwöra bino maröna.”

³³ Èka ën dökï ögamö ië, cë önywölö athîn n'ëcwö, ëka okobo nï, “Piën Rwoth owinyo nï an ba ëmara, ömïa dökï man thon.” Cë ën öcakö nyïngë Cimeon.‡

³⁴ Kinge dökï ën ögamö ië, cë önywölö athîn n'ëcwö, ëka okobo nï, “Kobedini dong cwöra bino moko i koma, piën anywölö nïnë awope adek.” Manön ënë ömïö ëcakö nyïngë Lebi.§

³⁵ Èka dökï ögamö ië, cë önywölö athîn n'ëcwö, ëka okobo nï, “Man ënë karë na an abino pakö Rwoth ië.” Ën öcakö nyïngë Yuda.* Cë ën ocung kono ökö.

30

¹ I karë na Racel önönö nï ba dök ëtwërö nywölö ëthïnö both Jakob, cë nyeko öcakö makö ën i kom amïn mërë. Èka ën okobo both Jakob nï, “Mia anwong ëthïnö, ka ope cë abino thöö ökö.”

² Cë akëmö ömakö Jakob i kom Racel, ëka okobo nïnë nï, “An adökö Obanga, n'ojuki nywölö ëthïnö?”

³ Cë Racel ögamö nï, “Aticna na nyakö Bila ene, bed ködë ëk önywöl ëthïnö mörö nïna, ëk an thon anwong ëthïnö na yaa kï bothe.”

⁴ Cë Racel ömïö atic mërë Bila both Jakob na calö dhakö mërë, ëka Jakob obedo ködë.

⁵ Bila ögamö ië, ëka önywölö athîn n'ëcwö kï Jakob.

‡ **29:33 Cimeon** nyïng nï cal kï nyig köp më Iburu na kobo nï owinyo. § **29:34 Lebi** nyïng nï cal kï nyig köp më Iburu na kobo nï moko. * **29:35 Yuda** nyïng nï cal kï nyig köp më Iburu na kobo nï pak.

⁶ Cē Racel okobo nī, “Obanga otyeko ngölö nīna köp n'atīr; ěn owinyo kokona, ěka ömīa athīn n'ěcwö.” Manön ěnē ömīö ěn öcakö nyīngē Dan.*

⁷ Bila atic ka Racel ögamö iē dökī, cē önywölö kī Jakob athīn mē ariö n'obedo ěcwö.

⁸ Cē Racel okobo nī, “An abedo yelara k'amēra rwök, ěka alöö ěn ökö.” Cē ěn öcakö nyīngē Naputali.†

⁹ Ī karē na Lea önēnō nī ba dök ětwērö nywölö ěthīnō, ěn ökwanyö atic mērē na nyakö Jilpa, ěka ömīö both Jakob na calö dhakö mērē.

¹⁰ Jilpa, atic ka Lea, önywölö athīn n'ěcwö kī Jakob.

¹¹ Cē Lea okobo nī, “Gum na bër ömaka!” Ěka ěn öcakö nyīngē Gad.‡

¹² Jilpa, atic ka Lea, dök önywölö athīn mē ariö n'ěcwö kī Jakob.

¹³ Cē Lea okobo nī, “Kobedini dong an cwinya yom! Ěka mon bino cwodona gīnī nī ngat na iē yom,” cē ěn öcakö nyīngē Acer.§

¹⁴ Ī karē n'ěcökö cem kī ĩ pwothi, Reuben öcīdhö ĩ pwodho cē onwongo mandurek* ěka okelo both aya mērē Lea. Ī karē na Racel obino both Lea, okobo nīnē nī, “Mīa mandurek ka wodi mörö.”

¹⁵ Ěntö Lea ögamö nī, “In ĩmaö cwöra ökö kī botha, in ĩthamö nī köp nön onwongo tīdī mörö? Ěka

* **30:6 Dan** nyīng nī gönyö nī ěn öngölö nīna köp n'atīr. † **30:8 Naputali** gönyö nī lwēny. ‡ **30:11 Gad** gönyö nī gum na bër onyo mwony. § **30:13 Acer** gönyö nī ngat na iē yom. * **30:14 Mandurek** man onwongo obedo yath mē mīö dhakö nywöl.

kobedini imitö kwanyö mandurek ka woda ökö thon?”

Racel okobo nî, “Eyo, ën twërö bedo kodi tin kiwor nakaka mandurek ka wodi.”

¹⁶ I karë na Jakob odwogo kî i pwodho kothyeno nön, Lea öcîdhö më romo ködë i yoo, cë okobo nîñë nî, “Myero tin idöny i öda, piën atyeko pangoni kî mandurek ka woda.” Cë Jakob öcîdhö obedo ködë i kiwor nön.

¹⁷ Obanga owinyo lëga ka Lea ëka ögamö ië cë önywölö athîn më abic n'obedo ëcwö kî Jakob.

¹⁸ Cë Lea okobo nî, “Obanga dong otyeko cülöna pî miö aticna na nyakö both cwöra.” Pî manön ën öcakö nyîngë Icacar.†

¹⁹ Lea dökî ögamö ië ëka önywölö athîn më abicël n'obedo ëcwö kî Jakob.

²⁰ Cë Lea okobo nî, “Obanga dong otyeko mïöna mîc na bër. Kobedini dong cwöra bino miö wörö botha, piën an anywölö nîñë ëthîñö na cwö abicël.” Ën öcakö nyîngë Jabulon.‡

²¹ Kinge karë mörö, ën obino önywölö nyarë, cë öcakö nyîngë Dina.

²² Cë Obanga opo i kom Racel; owinyo lëga mërë ëka öyabö öd nyodo mërë.

²³ Ën ögamö ië, cë önywölö athîn n'ëcwö, ëka okobo nî, “Obanga ökwanyö lewic ökö kî botha.”

²⁴ Cë öcakö nyîngë Yocepu, § ëka okobo nî, “Rwoth myero ömîa athîn n'ëcwö nökenë.”

Jakob ëka Laban

† **30:18 Icacar** nyîng ni cal kî nyig köp më Iburu na kobo nî cül.

‡ **30:20 Jabulon** gönyö nî wörö. § **30:24 Yocepu** gönyö nî myero ën ömëdî.

25 Kinge na dong Racel önywölö Yocepu, Jakob okobo both Laban nĩ, “Yee nĩna ěk acĩdh dong yo lobo thurwa.

26 Mĩa mon-na k'ĕthĩnōna, na an atio bothi pĩrgĩ, ěk dong acak cĩdhō. In ingeo tic na tĕk na an atio bothi.”

27 Ĕntō Laban okobo nĩnē nĩ, “Ka in ĩnēnō nĩ an atye kĩ cwiny na bĕr bothi, akwai nĩ ibedi. An anĩang ökö cōn nĩ piri ěnē ömĩö Rwoth ömĩa gum.”

28 Ĕn ömēdĕrē mē kobo nĩ, “Kob nĩna wel öcarani, ěka an abino cülö gin mörö kĕkĕn na in ĩmĩtō.”

29 Jakob okobo nĩnē nĩ, “In ingeo kite na an atio tic nini ěka kĩ kite na an agwökö kĩ lĩmni ködē.

30 Adyer lĩmni onwongo nōnök ĩ karē na an bara abino, ěntō kobedini dong ömēdĕrē ödökö na pol rwök. Rwoth ömĩö gum bothi ĩ kom jami kībĕc na an atĩmō. Ĕntō kobedini, naka awene na an myero atĩm gin mörö pĩ jō mē öda?”

31 Laban openyo nĩ, “In ĩmĩtō nĩ an amii ngō?”

Jakob ögamō nĩ, “Kür ĩmĩa gin mörö. Ĕntō ka in ibino yee mē tĩmō nĩna gin mörö acĕl, cē an abino mēdara mē gwökö lĩmni.

32 Yee nĩna tin ěk acĩdh awoth ĩ kin lĩmni kībĕc, ěka ayĕr rom n'obedo omer onyo okomol kĩ ĩ kin-gĩ, ěka k'ĕthĩnō rom na cöl gĩnĩ kībĕc, kanya acĕl kĩ dyegi n'omer gĩnĩ. Man bino bedo öcara na mēga.

33 Ĕka adwogi ka gen-na bino nen ĩ karē mē anyim, ka in ibino mē nēnō nĩ an atero öcarana na ön eyere iē. Ka in ibino nwongo dyĕl mörö kĕkĕn na ba obedo omer onyo okomol onyo römō mörö na kome ba cöl, manōn ebino kwanō nĩ gin n'ĕkwälö.”

³⁴ Cē Laban oye ēka okobo nī, “Bēr, ebino tīmō nī kōmanōn kite na in ikobo kōdē.”

³⁵ Ī nīnō acēl nōn, Laban obino ökwanyō nywogi dyegi n'omer onyo n'okomol, megi dyegi kibēc n'amer onyo n'akomol (man onwongo ölinga na tar kibēc) ēka k'ēthīn rom na cōl kibēc, cē ömīōgī ĩ cīng awope mērē nī ēk ögwōkgī.

³⁶ Cē ěn obino öyübō woth mē nīnō adek ĩ kin ěn kī Jakob, nakun Jakob odong mē mēdērē mē gwōkō līm ka Laban n'odong.

³⁷ Cē Jakob obino otongo jang yen na thīc na mar kī kom yen adek na papath, ēka öpwöcō pōkgī ēk korgī na tar onen.

³⁸ Cē Jakob oketho jang yen n'ēpwöcō ĩ kabedo kibēc na rom modho pii kī ĩē, ēk obed ĩ nyim rom ka bino gīnī modho. Ī karē na rom wapere ka bino gīnī modho pii,

³⁹ gīn wapere ĩ nyim jang yen, ēka mīö nywölö ēthīnōgī n'obedo okomol, ēka n'omer onyo ölinga.

⁴⁰ Jakob opoko ēthīnō rom na path, ěntō ömīö rom nōkēnē kibēc okemo rom ka Laban n'okomol ēka man acōl. Cē opoko līm mērē na path nakun ba rībō kī līm ka Laban.

⁴¹ Ka karē na megi rom na komgī tēk karēgī örömō mē kwarogī, Jakob pyelo jang yen ĩ pii na tye ka mōl ĩ nyimgī ēk gīn owapere na cwök kī jang yen.

⁴² ěntō ka rom na görü tye ka wapere, ěn ba pyelo jang yen kany nōn. Cē rom na görü bedo mē ka Laban ēka rom na komgī tēk bedo mē ka Jakob.

⁴³ Manōn ömīö Jakob ödökō thwōn alōnyō na tye kī rom na pol ēka dyegi, etic na mon ēka etic na cwö, kīnaga ēka kene.

31

Jakob ölüü ökö kī both Laban

¹ Jakob owinyo nī awope ka Laban onwongo tye ka kobo nī, “Jakob otero jami kibēc n'onwongo apapwa tye ködē ēka onwongo lönyö ni kibēc kī i kom līm k'apapwa.”

² Ēka Jakob thon önönö nī Laban ba dökī nēnē na bër kite n'onwongo tye ködē cön.

³ Cē Rwoth okobo both Jakob nī, “Dök ökö cen i lobo ka kwereni ēka wedeni, cē an abino woth kodi.”

⁴ Cē Jakob ooro dhanö mörö mē cwodo Racel ēka Lea mē bino i bar kanya līm mērē onwongo tye iē.

⁵ Ēn okobo bothgī nī, “An atye ka nēnö nī apapwu ba tye ka nēnōna na bër kite na cön, ěntö Obanga n'apapna wörö obedo ka gwököna.

⁶ Un ingeo nī an atio tic both apapwu kī tēköna kibēc,

⁷ ēka apapwu obedo ka bwölöna nakun lökö öcarana wang apar twal. ěntö Obanga ba oyeo nīnē mē tīmö gin mörö na rac i koma.

⁸ Ī karē kibēc ka ěn okobo nī, ‘Leeni n'ėnywölö n'obedo ölinga bino bedo cülni,’ cē leeni kibēc nywölö ěthīnögī n'obedo ölinga; ēka ka ěn okobo nī, ‘Leeni n'ėnywölö n'obedo omer bino bedo cülni,’ cē leeni kibēc nywölö ěthīnögī n'obedo omer.

⁹ Manön ěnē kite n'Obanga ökwanyö līm k'apapwu cē ömīögī botha.

¹⁰ “Ī karē mē wapere ka rom kī dyegi, an anēnö kī i lekna nywogi na tye ka kwaro megī dyegi ēka megī rom na komgī obedo omer ēka okomol onyo ölinga.

11 Malaika k'Obanga ocwoda i wang lek ni, 'Jakob.' An agamö ni, 'An ene.'

12 Cë malaika okobo nina ni, 'Ting wangi malö ëka inen ni nywogi kibec na tye ka kwaro meg dyegi obedo omer, okomol onyo ölinga, pien an anenö gin na kibec na Laban obedo ka timö i komi.

13 An abedo Obanga më Betel, kanya in iwiro möö ië i wi kidi ëka kanya in ikwongo kwong ködë botha. Kobedini dong yaa ökö pöpö ki i lobo ni ëka idök cen yo lobo kanya enywoli ië. "

14 Cë Racel ëka Lea okobo both Jakob ni, "Wan pod etye ki gin mörö më alea ki i öt k'apapwa?

15 En ba bino nenöwa na calö Erok? En ba öcadhöwa këken, entö öcamö thon lim n'onwongo imö bothe pirwa.

16 Adyer lim kibec na dong Obanga ökwanyö ökö ki both apapwa obedo mëwa ëka ethinöwa. Dong itim gin na kibec n'Obanga okobo nini."

17 Cë Jakob oketho ethinö märe ëka mon märe i ngee kinaga,

18 en ökölö leeni märe më pacö ki jami kibec na en onwongo ki i Paddan Aram, ëka öcakö cidhö më dök cen i lobo Kanaan kanya apap märe Icaka ökwö ië.

19 Ikarë na Laban onwongo öcidhö më nyarö yer rom märe, Racel ökwälö cal obanga k'apap märe gini ki i öt.

20 Jakob thon öbwölö Laban dhanö më Aram nakun ba okobo ninë woth märe.

21 En ölüü ki lim kibec n'onwongo en tye ködë, ëka öngölö kulo Euparate, nakun dök yo lobo n'otingere më Gilead.

Laban öryemö kör Jakob

²² Kinge nīnō adek, ekobo both Laban nī Jakob ölüü ökö.

²³ Laban ökwanyö wede mēre ölübö kī kör Jakob pī nīnō abirō ēka ēmakō ēn ī lobo n'otingere mē Gilead.

²⁴ Ēntō ī kiwor Obanga obino both Laban dhanō mē Aram ī wang lek ēka okobo nīnē nī, “Gwokiri, kūr ĩcīdh ikob gin mōrō na bēr onyo na rac both Jakob.”

²⁵ Jakob onwongo dong oguro kēma mēre ī lobo n'otingere mē Gilead ī karē na Laban ömakō ēn. Laban ēka wede mēre thon oguro kēmagi kany nōn.

²⁶ Cē Laban okobo both Jakob nī, “Ngō na in ĩtīmō? In ĩbwōla, ēka ĩtero anyirana na calō jō n'ēmakōgi kī ī dhō lwēny.

²⁷ Pīngō in ĩlüü alūa ĩmūng na ba ĩnīanga? Pīngō ba ikobo nīna ēk amii ĩcīdh unu kī yom cwiny nakun iwero unu wer kī bul ēka adungu?

²⁸ In thon ba ĩmīa amotho ēkwaēna ēka anyirana. In ĩtīmō gin mōrō mē mingo.

²⁹ An atye kī twēr mē wanōwu kībēc, ĩntō ī kiwor n'opoth Obanga k'apapni okobo nīna nī, ‘Gwokiri, kūr ĩcīdh ikob gin mōrō na bēr onyo na rac both Jakob.’

³⁰ Man dong ĩya ökö, pīen ĩmītō dōk ī öt k'apapni. Ēntō pīngō in ĩkwalō obangana gīnī?”

³¹ Jakob ögamō dhō Laban nī, “An onwongo alwor, pīen an athamō nī in ĩtwērō gamō anyirani ökö kī botha tētēk.

³² Ēntō ka in inwongo ngat mōrō na tye k'obangani gīnī, ngat nōn ba bino kwō. Rang gin mōrō kēkēn n'obedo megī ī nyim wede onu

ëka ikwany icidh ködë.” Jakob ba ongeo nî Racel onwongo ökwälö cal obanga k'apap mërë ginî.

³³ Laban ödönyö i këma ka Jakob, i këma ka Lea ëka i këma ka mon ariö n'obedo etic, ëntö ën ba onwongo gin mörö. Kinge na ën oduonyo yökö ki öd këma ka Lea, ën ödönyö i këma ka Racel.

³⁴ Ëntö Racel onwongo ökwanyö cal obanga k'apap mërë ginî, cë okethogi i gin më bedo i ngee kinaga ëka obedo i wie. Laban örangö jami kibëc na tye i öd këma, ëntö ba onwongo gin mörö.

³⁵ Racel okobo both apap mërë nî, “Adwongna, kür akëmö omaki i koma ka inënö nî ba atwërö yaa malö i nyimi, piën an atye ki two dwena.” Cë Laban ömëdërë ki rangö cal obanga mërë ginî ëntö ba onwongo.

³⁶ Akëmö ömakö Jakob, cë öcakö twak ki Laban nakun kobo nî, “Ngö na rac na an atimö?” Ën openyo Laban nî, “Bal ngö na an atimö na mïö in itye ka lübö köra rwök?”

³⁷ Kobedini na dong in irangö i jamina kibëc, inwongo gin mörö n'obedo megî? Keth i nyim wedeni ëka mëga, cë imiigi öngöl köp i kin ön jö ariö.

³⁸ “An abedo bothi pi mwaka pyer ariö. Megî rom ëka megî dyegini igi ba ööny. An thon ba acamö nywogini mörö.

³⁹ Ka lee më thim oneko romni onyo dyegini an ba akelo bothi, an kikoma ënë acülö. Ëka, in imia acülö pi lee mörö n'orwenyo, kadî bed nî ëkwälö kiceng onyo kiwor.

⁴⁰ Man ënë kite n'onwongo an atye ködë: Ceng wanga kiceng ëka koyo neka kiwor, cë ninö kwërö wanga ökö.

41 Pī mwaka pyer ariö na an abedo ködë i pacöni, an atio bothi mwaka apar angwën pī anyirani ariö, ëka pī mwaka abicël pī limni. In ibedo ka lökö öcarana wang apar külü!

42 Ka Obanga k'apapna, Obanga k'Abraam ëka Obanga n'apapna Icaka wörö, onwongo ba ögwöka, in onwongo itwërö ryëmöna kī cinga nono. Ëntö Obanga önënö kite na an limö kī can ködë, tic na tēk na an atimö, ëka ocoki i kiwor n'opoth.”

43 Laban okobo both Jakob nī, “Lea ëka Racel obedo ginī anyirana, ëthinögi obedo ginī ëkwaëna, ëka lim kibēc obedo mëga. Gin na in itye ka nënö kibēc obedo mëga. Ëntö ngö na an atwërö timö i kom anyirana tin, onyo ëthinö na gin önywölö?

44 Bin dong, ëk emok cīkērë, in ëka an, ëk obed caden i kin ön.”

45 Cë Jakob ökwanyö kidi ëka oketho na calö wir.

46 Ën okobo both wede mērë nī, “Cök unu kite mörö.” Gin öcökö kite ëka eurogi i athuketh, cë ocemo ginī i nget athuketh.

47 Laban öcakö nyīng kabedo nön nī Jegar Caduta,* ëntö Jakob öcakö nyīngë nī Galeed.

48 Laban okobo nī, “Kite n'euro ni obedo caden më cīkērë tin, i kin in kī an.” Manön ënë gin n'ömïö ecwodo nī Galeed.

49 Onwongo thon ecwodo nī Mijpa,† piën ën okobo nī, “Ëk Rwoth ögwök kin ön i karë na ngat acëlacël bino bedo na bor kī both awodhe.

50 Ka in ibino yelo anyirana onyo ka in ibino nyömö mon nökenë më mëdö i kom anyirana,

* 31:47 **Jegar Caduta** gönyö nī *athuketh më caden*. † 31:49 **Mijpa** gönyö nī *pem më kürö pīny*.

kadī bed nī ngat mörö ope kod onu, myero ipo nī Obanga obedo caden i kin in kī an.”

⁵¹ Cē Laban dōkī okobo both Jakob nī, “Athuketh mē kidi ni ene, ēka an aketho wīr nī i kin in kī an.

⁵² Athuketh ni obedo caden, ēka wīr ni obedo caden, na an ba abino kadhō mē bino bothi mē wanōni, ēka in ba ibino kadhō athuketh mē kidi ni ēka wīr ni mē bino wanōna.

⁵³ Ēk Obanga k'Abraam ēka Obanga ka Nakor,† Obanga k'Apapgī, öngöl köp i kin ön.”

Cē Jakob okwongo kwong kī nyīng Obanga n'apap mērē Icaka wörö.

⁵⁴ Jakob oneko lee ēka ötyērö na calö tyēr awanga i wi kidi, cē ocwodo wede mērē mē bino cem. Kinge na gīn otyeko cem, gīn öninö i wi kidi kunön.

⁵⁵ Kodiko cön na pīny dong oru, Laban omotho ēkwaē mērē ēka anyira mērē kī nōdhō lemgī, ēka ölamö nīgī gum. Cē opokere ködgī ēka ödök yo pacö mērē.

32

Jakob öyübērē mē romo k'Ecau

¹ Jakob ömädērē kī woth mērē, ēka emalaika k'Obanga oromo ködē.

² I karē na Jakob önönögī ön okobo nī, “Man önē kabedo k'Obanga!” Cē ön öcakö nyīng kabedo nön nī Makanaim.*

³ Cē Jakob ooro ēkwēna anyim both ömīn mērē Ecau na tye i lobo mē Ceir, lobo mē Edom.

† **31:53 Obanga ka Nakor** Abraam onwongo wörö Obanga n'atūr ēka Nakor onwongo wörö obanga nökenē gīnī. * **32:2 Makanaim** gönyö nī kabedo arīö.

⁴ Ën öcikhögi nī, “Man ënë ngö na un icidhö kobo both adwongna Ecau: ‘Aticni Jakob okobo nī: An abedo both Laban ëka an abedo bedo kunön naka tin.

⁵ An atye kī dhok, kene, rom ëka dyegi, etic n'obedo cwö ëka etic n'obedo mon. Kobedini an aoro köp ni yo bothi adwongna, ëk ibed kī cwiny na bër i koma.’ ”

⁶ I karë n'ëkwëna odwogo gīnī both Jakob, gīn okobo nī, “Wan ecidhö both omeru Ecau, ëka ën tye ka bino kī jö mia angwën më romo kodi.”

⁷ Lworo ömakö Jakob rwök, ëka cwinye thon opodho. Ën opoko jö n'onwongo tye bothe, rom kī dyegi, dhok, ëka kinaga i gurup ariö.

⁸ Ën öthamö nī, “Ka Ecau obino ëka ocelo kabedo acël, cë mana odong twërö bwöth.”

⁹ Cë Jakob ölögö nī, “Aa Obanga k'apapna Abraam, Obanga k'apapna Icaka, Aa Rwoth n'okobo nīna nī, ‘Dök cen yo loboni ëka both wedeni, cë an abino gwököni,’

¹⁰ an ba apora kī marni kibëc ëka gen-ni na in inyutho both aticni. An onwongo atye kī lüdha më woth i karë na an angölö kulo Jordan, ëntö kobedini an dong atye kī lim na pol n'opokere i gurup ariö.

¹¹ An alögö nī ilara kī kom ömëra Ecau, piën an atye kī lworo nī ën twërö bino më celona ëka thon mon-na k'ëthinhögi.

¹² Ëntö in ikobo nī, ‘An abino gwököni ëka abino miö ëkwaëni bedo calö kwo më dhö nam, na ba bino kwanërë.’ ”

¹³ Jakob öninö kunön, ëka kī kom ngö na ën onwongo tye ködë, ën öyërö ëka ooro both ömīn

mërë Ecau na calö mïc:

¹⁴ megi dyegi mia ariö ëka nywogi pyer ariö, megi rom mia ariö ëka thwoni rom pyer ariö,

¹⁵ megi kinaga k'ëthïnögï pyer adek, megi dhok pyer angwën ëka thwoni apar, megi kene pyer ariö ëka thwoni kene apar.

¹⁶ Jakob ömïögï both etic mërë, nakun poko gïni ï ëthïpan, cë okobo both etic mërë nï, “Apë unu anyim nïna ëka kin ëthïpan myero obed na lalac.”

¹⁷ Ën öcïkö atic acël na tëlö wigï nï, “Ka ömëra Ecau oromo kodwu ëka openyo nï, ‘Un ibedo jö ka nga? Ìcïdhö unu yo kwene? Leeni ka nga ene na un itye ka kölö?’

¹⁸ Cë un myero ikob nï, ‘Obedo më aticni Jakob. Ëmïö na calö mïc both adwongna Ecau, ëka ën tye odong cen ï ngewa.’ ”

¹⁹ Jakob thon ömïö cïk ni both atic më ariö, më adek, ëka both jö nököënë kibëc n'onwongo tye ka lübö kör ëthïpan, nakun kobo nï, “Myero ikob unu köp na röm aröma both Ecau ka iromo unu ködë.

²⁰ Myero thon ikob unu nï, ‘Aticni Jakob tye ï ngewa tye ka bino.’ ” Pïën ën öthamö nï, “An abino yomo cwinye kï mïc na an atye ka oro anyim. Kinge, ka an anënö ën, cë onyo twërö jölöna.”

²¹ Cë Jakob ooro mïc öcïdhö anyim nïnë, nakun ën kikome önïnö ökö kanya onwongo ën tye ië ï kiwor nön.

Jakob ögamërë k'Obanga

²² Ì kiwor nön Jakob öya malö cë otero mon mërë ariö, etic mërë ariö n'obedo mon, awope mërë apar acël, ëka öngölö ï kulo Jabok yo löka tung ca.

23 Ēn oterogī ēka ömïögī öngölö ī kulo kanya acël kī jami mērē kibēc.

24 Jakob onwongo odong kënë. Cē ēcwō mörö ögamērē ködē naka ī caa na pīny dong cwök ruu.

25 Ī karē n'ēcwō önēnō nī ba ērömö löönö Jakob, ēn otwomo wi bam Jakob ēka öwīl ökö nakun pod gamērē ködē.

26 Cē ēcwō nön okobo nī, “Wēka acīdh ökö, pīen pīny dong cwök ruu.”

Ēntö Jakob ögamö nī, “An ba abino wēköni icīdhö naka wang imia gum.”

27 Ēcwō nön openyo nī, “In nyingi nga?”

Ēn ögamö nī, “Jakob.”

28 Cē ēcwō nön okobo nī, “Nyingi ba dōkī ebino cwodo nī Jakob, ěntö Icarael,[†] pīen in igamiri k'Obanga ēka kī jīi naka ilöö.”

29 Jakob okobo nī, “Öma kob nīna nyingi.”

Ēntö ěn ögamö nī, “Pīngö ipenyo nyīnga?” Cē ömïö Jakob gum kī kany nön.

30 Jakob okobo nī, “An anēnō Obanga wang kī wang, ēka an pod akwō.” Cē ěn öcakö nyīng kabedo nön nī Peniel.[‡]

31 Ceng odonyo malö n'onwongo Jakob tye ka yaa kī ī Peniel, ěntö ěn onwongo kōmō pī bamē n'öwīl.

32 Man ömïö naka tin jö mē Icarael ba camö gīnī ler ringo bam, pīen bam Jakob onwongo etwomo na cwök kī ler.

[†] 32:28 **Icarael** gönyö nī ögamērē k'Obanga. [‡] 32:30 **Peniel** gönyö nī terinyim Obanga.

33

Jakob oromo k'Ecau

¹ Ī karē na Jakob tye ka yaa kī kany nōn, ēn otingo wangē ēka ōnēnō Ecau tye ka bino kī jōgē mia angwēn. Cē ēn ōcakō poko ēthīnō ī kin Lea, Racel ēka etic na mon ariō.

² Ēn oketho etic na mon k'ēthīnōgī anyim, Lea k'ēthīnō mērē ōlūbō kōrgī, ēka Racel kī Yocepu odong anגע.

³ Jakob kikome ōcīdhō anyim ēka oryebere pīny wang abirō na ēn tye ka cīdhō na cwōk k'ōmīn mērē.

⁴ Ēntō Ecau ōrīngō mē romo kī Jakob ēka ōthūnō ngute cē ōnōdhō leme. Cē utmego ariō ōcakō gīnī koko.

⁵ Ī karē n'Ecau otingo wangē ēka ōnēnō mon k'ēthīnō, ēn openyo nī, “Ēthīnō ka nga ene?”

Jakob ōgamō nī, “Man ēthīnō n'Obanga ōmīō both aticni pī kīca mērē.”

⁶ Cē etic na mon k'ēthīnōgī othuno ēka oryebere gīnī pīny.

⁷ Cē Lea k'ēthīnō mērē obino ēka oryebere gīnī pīny. Mē ajiki Yocepu ēka Racel obino gīnī anyim cē gīn thon oryebere pīny.

⁸ Ecau openyo Jakob nī, “Gurup na an aromo kōdgī thērē nīngō?”

Jakob ōgamō nī, “Ēk ibed kī cwiny na bēr ī koma, adwongna.”

⁹ Ēntō Ecau okobo nī, “An dong atye kī leeni na pol ōmēra. Wēk gīn na in itye kōdē obed megī.”

¹⁰ Ēntō Jakob ōkwērō nakun kobo nī, “Ka in īnēnō nī an ayomo cwinyi, cē īgam mīc na an amīi. Pīen adyer, ka an anēnō terinyimi, rōm nī anēnō

terinyim Obanga. Pī koth cwiny na bër na in ijōla kōdē.

¹¹ Ōma gam mīc nī na an akelo bothi, pīen Obanga onyutho kīca mērē ī koma ēka an atye kī mēga na rōma.” Jakob ōmēdērē kī diō Ecau naka oye mē gamō mīc.

¹² Cē Ecau okobo nī, “Eru ewothu kanya acēl, ēka an abino tēlō yoo.”

¹³ Ēntō Jakob okobo nīnē nī, “Adwongna ngeo nī ēthīnō pod thīthīnō, ēka an myero agwōk rom kī dhok na dōdhō ēthīnōgī. Ka īmīōgī owotho na bor rwōk kadī pī nīnō acēl, leeni kībēc bino thōō ōkō.

¹⁴ Ēk adwongna ōcīdh anyim n'atic mērē, nakun an awotho momoth n'oporo woth ka leeni n'ōtēlō yoo ēka mē k'ēthīnō, naka ka an abino thuno both adwongna ī Ceir.”

¹⁵ Cē Ecau okobo nī, “Ēk awēk jō na mēga mōkō bothi.”

Ēntō Jakob ōgamō nī, “In kūr ītīm nī kōmanōn. Adwongna bed kī cwiny na bër ī koma, īwēk dong obed nī kōmanōn.”

¹⁶ Cē ī nīnō nōn Ecau ōcakō woth mērē mē dōk cen yo Ceir.

¹⁷ Ēntō Jakob ōcīdhō yo Cukot kanya ēn ōgērō ōt iē ēka ōyūbō okul pī leeni mērē. Manōn ēnē ōmīō ecwodo kabedo nōn nī Cukot.*

¹⁸ Kīnge na Jakob ōya ōkō kī Paddan Aram, ēn othuno na bër ī pacō mē Cekem na tye ī Kanaan ēka obedo na cwōk kī pacō.

* **33:17 Cukot** gōnyō nī okul.

¹⁹ Jakob öwölö ngöm na ën oguro këma mërë ië kī both ëthīnō ka Kamor, apap ka Cekem, i wel mē cīlīng mia acēl.†

²⁰ Kany nōn ënë ën ögērō keno tyër ëka öcakō nyīngē nī El Eloë Icarael.‡

34

Ebedo kī Dina tētēk

¹ İ nīnō mörō acēl Dina, nyaka Lea na ën önywölö kī Jakob, öcīdhō mē līmō mon mē lobo nōn.

² İ karē na Cekem wod ka Kamor dhanō mē Kibi, rwōth mē kabedo nōn, önēnō ën cē ömakō obedo ködē tētēk.

³ Cwinye onwongo ömarō Dina nyaka Jakob. Ën ömarō nyakō nakun twak ködē kī mar.

⁴ Cekem okobo n'apap mërë Kamor nī, “Nyöm nīna nyakō nī obed dhakōna.”

⁵ İ karē na Jakob owinyo nī nyarē Dina ebedo ködē tētēk, awope mërë onwongo tye gīnī kī leeni mē pacō i thim. Jakob ölīng alīnga ba okobo gin mörō naka k'awope mërë odwogo pacō.

⁶ Cē Kamor, apap ka Cekem, öcīdhō mē twak kī Jakob.

⁷ İ karē n'awope ka Jakob owinyo gīnī kī i thim ngō n'ötīmērē i kom Dina, odwogo gīnī ökō. Gīn onwongo ökēcō rwök ëka akēmō thon ömakögī pīen Cekem ötīmō gin mē lewic na ba bër i Icarael nakun bedo kī nyaka Jakob tētēk—gin mörō na myero kür ötīmērē.

† **33:19 Cīlīng mia acēl** onwongo obedo wel cīlīng na pēk ëka tēkō mërë ba ngere. ‡ **33:20 El Eloë Icarael** gönyō nī *Obanga mē Icarael*

⁸ Ëntö Kamor okobo bothgĩ nĩ, “Woda Cekem tye kĩ mar gĩn kĩ nyari. Öma mĩĩ önyöm nyari obed dhakö mërë.

⁹ Wëk nyom obed tye ĩ kinwa kodwu, mĩĩ unu anyirawu bothwa, ëka un thon ĩnyöm anyirawa obed monwu.

¹⁰ Un ĩtwërö bedo ĩ kinwa, ibino bedo unu ĩ lobo nĩ kite na un ĩmõtö. Bed unu ĩë, cadh unu cath ĩë, ëka inwong unu jami kĩ ĩë.”

¹¹ Cë Cekem okobo both apap ka Dina ëka ut-mego mërë nĩ, “Bed unu kĩ cwiny na bër ĩ koma, ëka an abino mĩöwu lĩm kībëc na un ibino ngölö.

¹² Ngöl unu wel lĩm kite na un ĩmõtö ködë, ëka an abino mĩö gĩn mörö këkën na un ibino penyona. Ëntö mĩa unu nyakö nĩ ëk anyöm obed dhaköna.”

¹³ Awope ka Jakob ögamö gĩnĩ kĩ yoo më bwöl ĩ karë na gĩn ötwak kĩ Cekem ëka apap mërë Kamor piën Cekem obedo k'amĩn-gĩ Dina tètëk.

¹⁴ Gĩn okobo bothgĩ nĩ, “Wan ba ëtwërö mĩö amĩnwa both ëcwö na ba ëlirö piën bino bedo më lewic bothwa.

¹⁵ Wan ëtwërö yee pĩ tyën köp acël: Ka un ĩtwërö yee më bedo kamë wan nakun ĩlirö unu cwö kībëc.

¹⁶ Cë wan ebino mĩö anyirawa ëka wan ebino kwanyö anyirawu më bedo mëwa. Wan ebino bedo ĩ kinwu ëk ebed wat.

¹⁷ Ëntö ka un ba ibino yee më lirë, wan ebino kwanyö amĩnwa ëka ëcĩdhö ködë ökö.”

¹⁸ Köpgĩ oyomo cwiny Kamor ëka wode Cekem.

¹⁹ Cekem n'onwongo obedo dhanö n'ëwörö kĩ ĩ pacögĩ ba ögalërë më timö gĩn n'ekobo nĩnë piën ën onwongo mĩtö Dina nyaka Jakob rwök.

20 Cē Kamor ëka wode Cekem öcïdhö gîni i dhö wangkac* më pacögi ëka ötwak gîni both jö më pacögi ni,

21 “Jö ni tye gîni na bër kod onu. Eru ewekugi obed i lobo onu ëka öcadh gîni cath ië, piën lobo tye na lac na römögi. Onu ëtwëro nyömö anyiragi ëka gin thon twëro nyömö anyira onu.

22 Ëntö gin twëro bedo kod onu na calö wat ka cwö kibëc na tye both onu oye më lirë na calö gin.

23 Ëntö ka onu ëtimö man, leenigi ëka ki limgi kibëc ba twëro bedo më onu? Gin na myero onu ëtim ënë më yee, ëka gin twëro bedo kany kod onu.”

24 Cwö kibëc n'öcökëre i dhö wangkac oye gîni köp ka Kamor ëka wode Cekem. Cwö kibëc n'öcökëre gîni i dhö wangkac ëlirögi.

25 Kinge ninö adek, n'ajemegi onwongo pod lith, awope ka Jakob ariö, Cimeon ëka Lebi, utmego ka Dina, ökwanyö gîni pala abadëgi cë öcïdhö gîni i pacö na wegî mërë ba ngeo ëka oneko gîni cwö kibëc.

26 Gin oneko Kamor ëka wode ki pala abadë, ökwanyö gîni Dina ki i öt ka Cekem ëka öcïdhö gîni ködë ökö.

27 I karë n'awope ka Jakob nökenë obino gîni kanya lyene tye ië, gin öyakö jami ki i pacö piën amin-gi onwongo ebëdo ködë tëtëk.

28 Gin otero rom ki dyegi, dhok, kene ëka jami kibëc n'onwongo tye i pacö ëka i pwothi.

29 Gin otero limgi kibëc, mon-gi kibëc, ëthïnögi ëka jami kibëc na gin öyakö ki i udigi.

* 34:20 *Dhö wangkac* obedo kanya jii cökëre ië më larö köp.

³⁰ Cē Jakob okobo both Cimeon ēka Lebi nī, “Un ikelo pēkō i koma ēka imia unu adōkō dhanō na rac both jō Kanaan ēka jō Periji—both jō na bedo gini i lobo ni. Wel onu nōk, ēka ka gin ōribērē mē lwēny kōda, an ēka jō mē ōda ebino tyeko ōkō.”

³¹ Ēntō gin ōgamō nī, “Onwongo pore mē miō ēn bedo k'amīnwa calō ōlaya?”

35

Jakob ōdōk yo Betel

¹ Kinge karē mōrō, Obanga okobo both Jakob nī, “Yaa malō icidh yo Betel ēk ibed kunōn, ēka igēr keno tyēr kunōn both Obanga, n'obino onen bothi i karē na in itye ka ngwēc ōkō kī both omeru Ecau.”

² Cē Jakob okobo both jō mē ōdē ēka both jō kibēc n'onwongo wotho kōdē nī, “Yuu unu obanga nōkēnē gini na tye bothwu ōkō. Lōnyērē unu ēka ilōk unu bōngwu.

³ Kinge onu ebino yaa ecidhō yo Betel, kanya an abino gērō keno tyēr both Obanga, n'owinyo lēgana i karē na an atye i pēkō ēka n'obedo gwōkōna kī kanya an abedo ka woth iē.”

⁴ Cē gin ōmīō Jakob obanga nōkēnē gini kibēc n'onwongo gin tye kōdē ēka gwilū n'onwongo tye i ithgi. Jakob oikogi i thē yath na thwōnē na cwōk kī Cekem.

⁵ Cē gin ōcakō woth, ēka lworō n'ōya kī both Obanga opodho i kom peci kibēc na cwōk n'ōgūrōgi ēk ngat mōrō kūr ōlūb kōrgi.

⁶ Kinge nīnō na nōnōk, Jakob ēka jō mē ōdē kibēc othuno gini yo Luj (manōn, Betel) na tye i lobo Kanaan.

7 Ën ögërö keno tyër kunön, ëka öcakö nyïng kabedo nön El Betel,* pïen kany nön ënë Obanga onyuthere ködë bothe i karë na ën tye ka lüü kï both ömïn mërë.

8 I karë na gïn tye kunön, Debora apidi ka Rebeka na dhakö n'ögwökö ën öthöö ökö ëka eiko ën i thë yath na thwönë na tye i Betel cë ebino ëcakö nyïngë Allon Bacut.†

9 Kinge na Jakob odwogo kï i Paddan Aram, Obanga dökï onen both Jakob ëka ömiö gum.

10 Obanga okobo bothe nï, “Nyingi obedo Jakob,‡ ëntö in ba dökï ebino cwodoni nï Jakob; nyingi bino bedo Icarael.§” Cë Obanga öcakö nyïngë Icarael.

11 Cë Obanga okobo bothe nï, “An abedo Obanga Won Twër kibëc, nywöl ëka ïnya i wel na pol. Rok ëka jö më rok kibëc bino yaa kï bothi, ëka rwodhi bino bedo i kin ëkwaëni.

12 Lobo na an amiö both Abraam ëka Icaaka an thon amiö yo bothi, ëka an abino miö lobo ni yo both ëkwaëni kï kori.”

13 Cë Obanga öya ökö kï bothe kï i kabedo n'onwongo ën ötwak ködë ië.

14 Jakob oketho kidi n'obedo wir i kabedo kanya Obanga onwongo ötwak ködë ië. Ën öönyö mic amadha ië, ëka öönyö thon möö ië.

15 Jakob öcakö nyïng kabedo n'Obanga onwongo ötwak ködë ië nï Betel.*

Thöö ka Racel ëka Icaaka

* 35:7 **El Betel** gönyö nï *Obanga më Betel*. † 35:8 **Allon Bacut** gönyö nï *yath na thwönë më kumo*. ‡ 35:10 **Jakob** gönyö nï *ömakö opunye*. § 35:10 **Icarael** gönyö nï *ën ögamërë k'Obanga*. * 35:15 **Betel** gönyö nï *öt k'Obanga*.

¹⁶ Kinge manön, Jakob ki jö me ödë öya gini ökö ki i Betel. I karë na gin pod tye na bobor ki i Eparat, rem me nywöl ögöö Racel ëka rem mërë onwongo tæk.

¹⁷ I karë na ën tye ki rem nywöl na tæk, acöl mon okobo bothe ni, “Kür ibed ki lworö, piën in inywölö awobi nökenë.”

¹⁸ Entö Racel onwongo cwök thöö, ëka na bara öthöö, ën öcakö nyngë Ben Oni.[†] Entö Jakob öcakö nyngë ni Benjamin.[‡]

¹⁹ Cë Racel öthöö ëka eiko i yoo n'onwongo etye ka cïdhö yo Eparat (manön, Bethel).

²⁰ Jakob oketho kidi i wi lyël ka Racel, ëka kidi nön pod tye kany nön naka i ninö ni.

²¹ Jakob, n'ecwodo thon ni Icarael, ömedërë ki woth mërë ëka oguro këma mërë yo nge Migdal Eder.

²² I karë na Jakob tye i lobo nön, Reuben obedo ki Bila n'obedo dhakö k'apap mërë nökenë, ëka Jakob owinyo köp nön.

Jakob onwongo tye k'awope apar ariö:

²³ Awope ka Lea onwongo obedo:
Reuben, athin kaö ka Jakob,
Cimeon, Lebi, Yuda, Icarak ëka Jabulon.

²⁴ Awope ka Racel onwongo obedo:
Yocepu ëka Benjamin.

²⁵ Awope ka Bila atic ka Racel onwongo obedo:
Dan ëka Naputali.

²⁶ Awope ka Jilpa atic ka Lea onwongo obedo:

[†] 35:18 **Ben Oni** gönyö ni awobi më pëköna. [‡] 35:18 **Benjamin** gönyö ni awobi më cinga kucem.

Gad ëka Acer.

Man onwongo obedo awope ka Jakob n'ënywölögi kī i Paddan Aram.

²⁷ Jakob obino odwogo both apap mërë Icaka n'onwongo tye i Mamre, na cwök kī Kiriath Arba (manön, Kebron), kanya Abraam ëka Icaka onwongo obedo gīnī ië.

²⁸ Icaka obedo i wi lobo pī mwaka 180.

²⁹ Cë öthöö na mwaka mërë dong dit, na dong otengo rwök cë eiko ën kanya acël kī kwere mërë. Awope mërë Ecau ëka Jakob oiko ën.

36

Ëkwaë k'Ecau

¹ Man ënë ëkwaë k'Ecau (ecwodo thon nī Edom).

² Ecau önyömö mon mërë kī both jö Kanaan: Ada nyaka Elon n'obedo dhanö më Kit, ëka Okolibama nyaka Ana akwar Jibeon dhanö më Kibi—

³ ën thon önyömö Bacemat nyaka Icimael ëka amīn Nebayot.

⁴ Ada önywölö n'Ecau Elipaji, Bacemat önywölö Reuel,

⁵ ëka Okolibama önywölö Jeuc, Jalam ëka Kora. Man awope k'Ecau n'ënywölögi kī i lobo Kanaan.

⁶ Ecau otero mon mërë, ëthīnö awope ëka anyira, jö kibëc më ödë, leeni mërë, ëka jami kibëc na ën onwongo kī i lobo Kanaan, cë öcīdhö ködë i lobo nökenë kī both ömīn mërë Jakob.

⁷ Piën jamigī onwongo pol rwök na gīn ba römö bedo kanya acël; lobo n'onwongo gīn bedo ië onwongo ba römögī piën leenigī onwongo pol.

⁸ Cë Ecau (manön, Edom) öcīdhö obedo i Ceir i lobo n'otingere malö.

⁹ Man ënë ëkwaë k'Ecau, kwarö ka jö Edom na bedo gīn i lobo n'otingere më Ceir.

¹⁰ Man ënë nyīng awope k'Ecau:

Elipaji, wod ka dhakö k'Ecau n'ecwodo nī Ada,
ëka Reuel, wod ka dhakö k'Ecau n'ecwodo nī
Bacemat.

¹¹ Awope ka Elipaji onwongo obedo:

Teman, Omar, Jepo, Gatam ëka Kenaj.

¹² Wod k'Ecau n'ecwodo nī Elipaji, onwongo
thon tye kī dhakö nököenë n'ecwodo nī
Timna n'önywölö nīnë Amalek. Man
onwongo obedo ëkwaë ka dhakö k'Ecau
n'ecwodo nī Ada.

¹³ Awope ka Reuel onwongo obedo:

Nakat, Jera, Camma ëka Mija. Man onwongo
obedo ëkwaë ka dhakö k'Ecau n'ecwodo nī
Bacemat.

¹⁴ Awope ka dhakö k'Ecau n'ecwodo nī
Okolibama nyaka Ana akwar Jibeon,
na ën önywölö n'Ecau ënë:

Jeuc, Jalam ëka Kora.

¹⁵ Man ënë ëkwaë k'Ecau n'obino ödökö gīn
rwodhi:

Awope k'Elipaji n'obedo kaö k'Ecau:

rwoth Teman, rwoth Omar, rwoth Jepo, rwoth
Kenaj,

16 rwoth Kora, rwoth Gatam ëka rwoth Amalek. Man onwongo obedo rwodhi n'öya kî both Elipaji kî i lobo Edom; gîn onwongo obedo ëkwaë ka Ada.

17 Man ënë awope ka Reuel wod k'Ecau:
rwoth Nakat, rwoth Jera, rwoth Camma ëka
rwoth Mija. Man ënë onwongo obedo
rwodhi n'öya kî both Reuel kî i lobo më
Edom. Gîn onwongo obedo ëkwaë ka dhakö
k'Ecau n'ecwodo nî Bacemat.

18 Awope ka dhakö k'Ecau n'ecwodo nî
Okolibama:
rwoth Jeuc, rwoth Jalam ëka rwoth Kora. Man
ënë onwongo obedo rwodhi n'öya kî both
dhakö k'Ecau Okolibama nyaka Ana.

19 Man ënë onwongo obedo awope k'Ecau
(manön, Edom) ëka man ënë onwongo obedo
rwodhigî.

20 Man ënë onwongo obedo awope ka Ceir
dhanö më Kori, n'onwongo bedo gîni i lobo nön:
Lotan, Cobal, Jibeon, Ana,

21 Dicon, Ejer ëka Dican. Man ënë onwongo
obedo rwodhi ka jö Kori, ëkwaë ka Ceir më lobo
Edom.

22 Awope ka Lotan onwongo obedo:
Kori ëka Emam. Timna onwongo obedo amîn
Lotan.

23 Man ënë onwongo obedo awope ka Cobal:
Alban, Manaat, Ebal, Cepo ëka Onam.

24 Man ënë onwongo awope ka Jibeon:
Aia ëka Ana. Man Ana n'obino onwongo pii na
lyeth kî i thim i karë na ën tye ka kwaö kene
k'apap mërë Jibeon.

- 25 Man ënë onwongo ëthïnö ka Ana:
Dicon ëka Okolibama nyaka Ana.
- 26 Man ënë onwongo obedo awope ka Dicon:
Kemdan, Eciban, Itran ëka Keran.
- 27 Man ënë onwongo obedo awope ka Ejer:
Bilan, Jaaban ëka Akan.
- 28 Man ënë onwongo obedo awope ka Dican:
Uj ëka Aran.
- 29 Man ënë onwongo obedo rwodhi ka jö Kori:
rwoth Lotan, rwoth Cobal, rwoth Jibeon,
rwoth Ana,
- 30 rwoth Dicon, rwoth Ejer, ëka rwoth Dican.
- Man ënë onwongo obedo rwodhi ka jö Kori, na
lübërë kî kite na kakagî tye ködë i lobo Ceir.

Rwoth më Edom

- 31 Man ënë rwodhi n'ölöö gîni löc i lobo më Edom
na bara rwoth mörö më Icarael ölöö löc.
- 32 Bela wod ka Beor obino ödökö rwoth më
Edom. Pacö mërë ebino ëcakö nyîngë Dink-
aba.
- 33 I karë na Bela öthöö, Jobab wod ka Jera n'öya
kî i Bojra oleo ka tyënë na calö rwoth.
- 34 I karë na Jobab öthöö, Kucam n'öya kî i lobo ka
jö Teman oleo ka tyënë na calö rwoth.
- 35 I karë na Kucam öthöö, Kadad wod ka Bedad,
n'ölöö Midian i lobo më Moab, obino oleo ka
tyënë na calö rwoth. Pacö mërë ebino ëcakö
nyîngë Abit.
- 36 I karë na Kadad öthöö, Camla n'öya kî i
Macireka oleo ka tyënë na calö rwoth.

37 Ì karè na Camla òthöö, Caul n'öya kî ì Rekobot na tye ì dhö kulo më Euparate oleo ka tyënë na calö rwoth.

38 Ì karè na Caul òthöö, Baal Kanan wod ka Akbor oleo ka tyënë na calö rwoth.

39 Ì karè na Baal Kanan wod ka Akbor òthöö, Kadam oleo ka tyënë na calö rwoth. Pacö mërë ebino ëcakö nyïngë Pau, ëka nyïng dhakö mërë onwongo ecwodo nî Meketabel nyaka Matred, nyaka Mejaab.

40 Man ënë rwodhi n'öya kî both Ecau, kî nyïng-gî, na lübërë kî kakagî ëka lobogî:

rwoth Timna, rwoth Alba, rwoth Jetet,

41 rwoth Okolibama, rwoth Ela, rwoth Pinon,

42 rwoth Kenaj, rwoth Teman, rwoth Mibjar,

43 rwoth Magdiel ëka rwoth Iram. Man ënë onwongo obedo rwodhi më Edom, na lübërë kî kite na gîn obedo ködë ì lobo n'obedo mëgî.

Man ënë Ecau akwar jö Edom.

37

Yocepu ëka utmego mërë

1 Jakob obedo ì lobo Kanaan, kanya onwongo yam apap mërë obedo ië.

2 Man ënë köp më thëkwarö më öt ka Jakob.

Ì karè na Yocepu dong othuno mwaka apar abirö, ën onwongo kwaö rom ëka dyegi kanya acël kî utmego mërë, awope ka Bila ëka më Jilpa, n'obedo gîni mon k'apap mërë Jakob. Ën okelo köp na rac ì kom utmego mërë both apap mërë.

³ Jakob onwongo marö Yocepu rwök na löö awope mërë nököñë piën ënywölö ën i karë na ën dong otii. Ën öyübö nñë böngü na bor na badë boco.

⁴ I karë na utmego mërë önönö nï apapgï marö Yocepu rwök löögï ökö, gïn öcakö dagö ën ëka onwongo ba dökï ëtwak ködë kï yom cwiny.

⁵ I kiwor mörö acël Yocepu oleko lek cë okobo both utmego mërë, gïn ömëdërë kï dagö ën rwök.

⁶ Ën okobo nïgï nï, “Winy unu lek na an aleko:

⁷ Aleko nï onu onwongo etye ka riðhö kal kï i pwodho, cë kal na an atweo öya malö ocung atir, ëka kal na un itweo obino ögürö mëga dyere cë oryebere gïni pïny i nyim mëga.”

⁸ Utmego mërë öcakö gamö nñë nï, “In ithamö nï ibino lööwa? In ibino lööwa adyer?” Cë utmego mërë öcakö mëdërë gïni amëda më dagö ën rwök pi lek mërë nön ëka pi köp na ën ötwakö.

⁹ Cë Yocepu dökï oleko lek nököñë, ëka okobo both utmego mërë nï, “Winy unu, aleko lek nököñë dökï nï ceng, dwe ëka cër apar acël oryebere gïni pïny i nyima.”

¹⁰ I karë na ën okobo lek mërë nön both apap mërë ëka utmego mërë, apap mërë ocoko ën nakun kobo nï, “Koth lek ngö na in ileko nön? In ithamö nï ayani, an ëka utmegoni adyer ebino ryeberë pïny i nyimi?”

¹¹ Adinga öcakö makö utmego mërë rwök i kome, ëntö apap mërë ökanö köp nön kibëc i cwinye.

Ëcadhö Yocepu ëka etero i lobo Ejip

¹² Ī nīnō mörö acēl, utmego ka Yocepu öcīdhō gīnī kwaō rom ēka dyegi k'apapgī na cwök kī Cekem,

¹³ Icarael okobo both Yocepu nī, “Utmegoni öcīdhō gīnī yo kukwath na cwök kī Cekem. Bin ēk aori bothgī.”

Ēn ögamō nī, “An enene.”

¹⁴ Apap mērē okobo nīnē nī, “Cīdh īnēn ka utmegoni ēka rom kī dyegi tye gīnī na bër ēk idwogi ikob nīna.” Ēn ooro Yocepu mē yaa kī ī ora mē Kebron.

Ī karē na Yocepu othuno ī Cekem,

¹⁵ Ēcwō mörö onwongo ēn tye ka lath ī dye bar, cē openyo Yocepu nī, “Ngō na in īrangō?”

¹⁶ Ēn ögamō nī, “An arangō utmegona. In īrömō kobo nīna kanya gīn kwaō kwath iē?”

¹⁷ Ēcwō nōn ögamō nīnē nī, “Gīn dong öya ökö kī kany. An awinyo ka gīn kobo nī, ‘Eru ēcīdh unu yo Dotan.’”

Yocepu öcakō lübō körgī cē onwongogī na cwök kī Dotan.

¹⁸ Ēntō ī karē na utmego mērē önēnō ēn kī kanya bobor, gīn öcakō yübō köp mē neko ēn ökö.

¹⁹ Cē ötwak ī kin-gī kēn-gī nī, “Won lek ēca tye ka bino!

²⁰ Bin unu enek ēn ökö ēk ebol ī bur mörö acēl kany, ēk ekob nī lee mörö na ger ēnē omwodo. Cē dong ebino nēnō kite na lek mērē gīnī bino cobere ködē.”

²¹ Ī karē na Reuben owinyo köp nī, ēn ötēmō mē larō Yocepu ökö kī ī cīng-gī nakun kobo nīgī nī, “Eru kür enek ēn.

²² Kür iōny unu remo mörö. Eru ebol ēn ī bur mörö kany ī thim, ēntō kür eketh cīng onu ī kome.”

Reuben okobo köp ni piën ën onwongo öyübërë më kwanyö ën ökö kî öd bur ëk ëdwök ën cen both apap mërë.

²³ İ karë na Yocepu othuno both utmego mërë, gîn ögönyö böngü mërë na ën oruko n'onwongo bor ëka badë onwongo boco.

²⁴ Gîn ömakö ën cë obolo gîni i bur. İ bur onwongo tye nono, pii onwongo ope ië.

²⁵ Cë gîn öcakö bedo pîny më cem, i karë na gîn önönö gurup ka jö Icimael n'öya gîni kî i Gilead. Kîmagî onwongo öyëö odok, möö na kur ëka müra nakun tye ka cîdhö gîni yo Ejip.

²⁶ Yuda öcakö kobo both utmego mërë ni, “Ngö na onu ebino nwongo ka eneko ömîn onu ëka ëmüngö thöö mërë ökö?”

²⁷ Bîn, ëk ëcadh unu ën ökö both jö Icimael, ëk kür eketh cîng onu i kome, piën ën obedo ömîn onu, kom onu kikokome.” Utmego mërë oyeo.

²⁸ Cë i karë n'ëcadh wîl më Midian owok gîni na cwök, utmego mërë öywaö Yocepu ökö kî öd bur ëka öcadhö gîni ën ökö both jö Icimael pî cëkël* më ryal pyer ariö cë jö më Icimael otero Yocepu naka yo Ejip.

²⁹ İ karë na Reuben odwogo cen i bur ëka onwongo Yocepu ope ië, ën öyëcö böng mërë ökö kî i kome pî cwer cwiny.

³⁰ Ën ödök cen both utmego mërë ëka okobo ni, “Awobi ni ope kunön! Ngö na an abino tîmö kobedini?”

³¹ Cë gîn ökwanyö böngü ka Yocepu ëka öngönö gîni kî remo ka dyël na gîn oneko.

* **37:28 Cëkël** man obedo cîling më karë nön; n'ëyübö kî ryal.

³² Otero gīnī both apapgī ēka okobo gīnī nī, “Wan enwongo böngü ni. Nën ka obedo böngü ka wodi onyo pe.”

³³ Ī karē na ěn önēnō, okobo nī, “Man böngü k'athīna kikokome. Lee na ger omwodo ěn. Adyer lee ökidhō Yocepu na thithinō.”

³⁴ Cē Jakob öcakō yēcō böng mērē ökö kī ĩ kome ēka otweo böng cōla ĩ pyērē, cē okoko wode pī karē na lac.

³⁵ Awope ēka anyira mērē kibēc obino gīnī mē kweo cwinye, ěntō ěn ökwērō ökö nī kür ekwe cwinye. Nakun kobo nī, “Pe, ba obedo nī kōmanōn. An abino lübō kōr athīna kī koko naka thon ĩ bur.” Apap mērē obedo koko ěn kōmanōn.

³⁶ Jō Midian otero gīnī Yocepu yo Ejip ēka öcadhō gīnī ěn both Potipa n'obedo adit etic ka Parao nakun ěn ěnē löö acikari kibēc na kürō pīny.

38

Yuda ēka Tamar

¹ Ī karē nōn, Yuda öya ökö kī both utmego mērē ēka öcīdhō mē bedo both ěcwō mörō mē Adulam na nyīngē Kira.

² Kī kunōn, Yuda önēnō nyaka Cua dhanō mē Kanaan, cē önyōmō ēka obedo ködē.

³ Dhakō nōn obino öyac ēka önywölō wode cē öcakō nyīngē Er.

⁴ ěn dōkī öyac ēka önywölō wode cē öcakō nyīngē Onan.

⁵ ěn obino öyac dōkī ēka önywölō wode nökenē cē öcakō nyīngē Cela. Gīn onwongo bedo ĩ Kejib ĩ karē na ěn nywölō Cela.

⁶ Yuda obino onwongo dhakö na nyïngë Tamar, cë önyömö nï kaö mërë Er.

⁷ Ëntö Er kaö ka Yuda, kwö mërë onwongo rac kï i wang Rwoth, cë Rwoth obino oneko ën ökö.

⁸ Cë Yuda okobo both Onan ömïn Er nï, “Cïdh iter dhakö k'omeru ëka icob ticni na calö ömïn cwörë, ëk ïnywöl ëthïnö ka wi omeru.”

⁹ Ëntö Onan ongeö nï ëthïnö ba bino bedo mägë, cë i karë na ën bedo kï dhakö k'ömïn mërë, ën wëkö remo mërë öny ökö pïny më jükö ëk kür ënywöl ëthïnö ka wi ömïn mërë.

¹⁰ Gin na ën ötimö onwongo rac kï i wang Rwoth, cë ömïö Rwoth oneko ën ökö thon.

¹¹ I karë na ën dong öthöö, Yuda okobo both Tamar, dhakö ka wode nï, “Cïdh ibed i öt k'apapni na calö dhakö na cwörë öthöö naka ka woda Cela ödöngö.” Ën okobo nï kömanön piën ën onwongo tye kï lworo nï Cela thon bino thöo ökö kamë utmego mërë. Cë Tamar ödök yo pacögi më bedo i öt k'apap mërë.

¹² Kinge karë mörö, dhakö ka Yuda n'obedo nyaka Cua öthöö. I karë na Yuda otyeko nïnö më kumo pi dhakö mërë ëka cwinye dong okwe, ën öcakö yaa më cïdhö yo Timna both cwö mörö n'onwongo nyarö yer rom mërë. Ën owotho kanya acël k'okone mërë Kira dhanö më Adulam.

¹³ Cë ekobo both Tamar nï, “Kwaröni tye ka cïdhö yo Timna më nyarö yer rom mërë.”

¹⁴ Tamar ögönyö böng mërë më cöla ökö, oumo wangë k'atam ëk ömïi kür enge ën, ëka öcïdhö obedo pïny i nget dhö wangkac na cïdhö yo Enaim, na tye i yoo na cïdhö yo Timna. Piën ën ongeö nï

Cela dong ödöngö ökö ëntö ba ëmiö öläkö ën calö dhakö mërë.

¹⁵ İ karë na Yuda önënö ën i nget yoo, ën öthamö nî ködë obedo ölaya mörö, piën onwongo oumo wangë ökö kî böngü.

¹⁶ Yuda ba ongeö nî dhakö ka wode ënön cë öcïdhö bothe i nget yoo ëka okobo nîne nî, “Wëk abed kodi.”

Tamar openyo ën nî, “Ngö na in ibino miöna ka an abedo kodi?”

¹⁷ Yuda ögamö nî, “An abino oro nini athîn dyël kî i kin dyegina.”

Tamar dökî openyo ën nî, “Ngö na in ibino jengo pî tutunu naka ka ioro athîn dyël?”

¹⁸ Yuda ögamö nî, “Ngö na in imitö nî ajeng nini?”

Ën ögamö nî, “Mîa agïth na nyingi tye ië kî thöl mërë, ëka lüth na in imakö i cingi.” Yuda ömiögi bothe cë ën obedo ködë ëka Tamar öyac ökö ködë.

¹⁹ Kinge manön, Tamar ödök cen pacö, ökwanyö böng nön ökö kî i kome, ëka öcakö ruko böng cöla më dha thöö.

²⁰ Yuda öcïdhö ëka ooro okone mërë Kira dhanö më Adulam k'athîn dyël, ëk okel cë ögam jami mërë na ën ejengo both dhakö, ëntö Kira ba obino onwongo ën.

²¹ Cë ën openyo cwö mörö n'onwongo bedo gîni kany nön nî, “An atwërö nwongo ölaya mörö n'onwongo bedo i nget yoo na cïdhö yo Enaim kwene?”

Gîn ögamö nî, “Ölaya mörö ope na bedo kany.”

²² Ën ödök cen both Yuda ëka okobo nî, “An ba anwongo ën, ëka cwö na bedo kany nön okobo nîna nî, ‘Ölaya mörö ope kany.’ ”

23 Cē Yuda okobo nī, “Ēk ěn dong ögwök ngö na ěn tye ködē, onyo onu ebino dökö gin mē anyēra. Ka kömanön, an aoro ninē athīn dyēl ěntö ba inwongo ěn.”

24 Kinge dwethe adek, ekobo both Yuda nī, “Cii wodi Tamar obedo tic calö ölaya, ěka öyac ökö.”

Yuda ömīö twērö nī, “Kel unu ěn yökö ěka ĩwang unu ěn naka ĩ thööl!”

25 ěntö ĩ caa n'etye ka kelo ěn yökö, ěn ooro köp both kwarö mērē Yuda nī, “An ayac k'ěcwö won jami ni. Nēn ka ĩrömö ngeo won agīth, thöl ěka lüth nī?”

26 Yuda ongeö ěka okobo nī, “Ěn obedo dhanö na kite atīr na löa ökö, piēn an ba amīö woda Cela mē nyömö ěn.” Kinge manön, Yuda ba dökī obedo ködē.

27 ĩ karē na nīnö mē nywöl ka Tamar örömö, ebino enwongo nī ěn bino nywölö rudi.

28 ĩ caa na ěn tye ka nywöl, athīn acēl okelo cīngē yökö, cē acöl mon ökwanyö thöl na kwar cē otweo ĩ ngut cīng athīn ěka okobo nī, “Man ěnē öcakö bino.”

29 ěntö ĩ caa na ěn ödwökö cīngē ökö, ömīn mērē odonyo ěka dhakö na cölö Tamar okobo nī, “Man ěnē kite na in idonyo ködē yökö!” ěka ěcakö nyīngē Perej.*

30 Cē ömīn mērē dong ěnywölö kī ĩ nge na thöl na kwar tye ĩ ngut cīngē, cē ěcakö nyīngē nī Jera.†

39

Yocepu ěka dhakö ka Potipa

* 38:29 **Perej** gönyö nī donyo yökö. † 38:30 **Jera** gönyö nīkwar.

¹ Ī karē n'etero Yocepu yo Ejip, Potipa, dhanō mē Ejip n'onwongo obedo adit etic ka Parao na lōō wi acikari na kūrō pīny, ōwīlō Yocepu kī both jō Icimael n'otero ēn kunōn.

² Rwoth onwongo tye kī Yocepu ēka ōmīō jami kībēc na ēn tīmō wotho na bër. Ēn onwongo bedo ĭ ōt k'adwong mērē n'obedo dhanō mē Ejip.

³ Ī karē n'adwong mērē ōnēnō nī Rwoth tye kī Yocepu, ēka Rwoth ōmīō jami kībēc na ēn tīmō wotho na bër,

⁴ ēn obedo kī cwiny na bër rwök ĭ kom Yocepu nakun ketho ēn mē bedo atic mērē, ēka ōmīō ēn mē lōōnō ōdē ēka jami kībēc na ēn tye kōdē.

⁵ Cakērē ĭ karē na ēn oketho Yocepu mē lōōnō ōdē ēka jami kībēc na ēn tye kōdē, Rwoth ōmīō gum ĭ ōt ka Potipa pī Yocepu. Gum ka Rwoth onwongo tye ĭ kom jami kībēc na Potipa onwongo ut kōdē, kī ĭ ōt ēka kī ĭ pwothi thon.

⁶ Manōn ōmīō Potipa ōwēkō jami mērē kībēc na ēn tye kōdē ĭ thē twērō ka Yocepu. Bedo ka Yocepu ĭ ōdē ōmīō ēn ba dōkī parō gin mörō kēkēn na path kī cem na ēn camō.

Yocepu onwongo ōdōngō na bër ēka leng rwök.

⁷ Kinge karē mörō, dhakō k'adwong mērē ōnīrō Yocepu cē okobo nīnē nī, “Bin ibed kōda!”

⁸ Ēntō Yocepu ōkwērō ōkō nakun kobo nī, “Nēn, bedona kany ōmīō adwongna ba dōkī parō pī gin mörō kēkēn na tye ĭ ōdē, ēka thon ēn dong ogena kī jami mērē kībēc na ēn tye kōdē.

⁹ Ngat mörō ope na dīt kī ĭ ōt nī na lōa. Adwongna ōmīa twērō ĭ kom jami kībēc na ēn tye kōdē na path kī in kēkēn, pīēn in ibedo dhakō mērē. An dōkī

arömö timö thwön gin na rac köman ëka abalö i nyim Obanga?”

¹⁰ Kono kadì dhakö nön obedo ka diö ën nünö ki nünö, Yocepu obino ökwërö cidhö ködë ökö i wi ka buto ëka thon më bedo ködë kanya acël.

¹¹ I nünö mörö acël, n'etic më öt kibëc onwongo ope ginì i öt, Yocepu öcidhö i öt më tio tic mërë.

¹² Cë dhakö ka Potipa ömakö böngü mërë nakun kobo nì, “Bin ibed köda!” Ëntö Yocepu ömwömërë yökö nakun wëkö böngü mërë dong i cingë.

¹³ I caa na ën önënö nì Yocepu ömwömërë yökö nakun wëkö böngü mërë dong i cingë,

¹⁴ ën ocwodo etic na tio i ödë ëka okobo nigì nì, “Nën cwöra okelo dhanö më Iburu kany më nywarö onu! Ën odonyo i öt kany më bedo köda tètëk, ëntö an aredo rwök.

¹⁵ Cë na ën owinyo nì an aredo rwök, ën ömwömërë yökö nakun wëkö böngü mërë botha.”

¹⁶ Ën ögwökö böngü ka Yocepu bothe naka adwong mërë obino pacö.

¹⁷ Cë ën okobo gin n'ötümërë nön both cwörë nì, “Opìi më Iburu na in ikelo kany obino i öda ëka ötëmö më nywaröna.

¹⁸ Ëntö i caa na an aredo rwök, ën ömwömërë yökö ëka öwëkö böngü mërë botha.”

¹⁹ I karë n'adwong ka Yocepu owinyo ngö na dhakö mërë okobo nünë, nakun kobo nì, “Man ënë kite n'opiini ötìma ködë,” ën öngö rwök.

²⁰ Cë ömakö Yocepu otero i buc kanya etweo emabuc ka rwoth ië.

Ëntö i karë na Yocepu tye i buc kunön,

²¹ Rwoth onwongo tye ködë, onyutho kica mërë bothe ëka ömïö ën obedo kî cwiny na bër i nyim ngat na löö buc.

²² Ngat na löö buc oketho Yocepu më bedo adit na löö emabuc kibëc ëka kî jami kibëc n'ëtïmö i buc.

²³ Ngat na löö buc onwongo ba dökî parö pî gin mörö kékën na tye i thë gwök ka Yocepu, piën Rwoth onwongo tye kî Yocepu ëka ömïö jami kibëc na ën timö wotho na bër.

40

Yocepu ögönyö kör lek

¹ Kinge karë mörö, adit na löö poko köngö ölöc ëka adit na löö tedo ogati ka rwoth më Ejip ötimö gîni bal both adwong-gî n'obedo rwoth më Ejip.

² Parao onwongo öngö i kom edite tic mërë ariö, adit na löö poko köngö ölöc, ëka adit na löö tedo ogati,

³ cë oterogi i buc i öt k'adit na kürö pîny, kanya Yocepu onwongo etweo ië.

⁴ Adit na löö acikari na kürö pîny ömïögî both Yocepu cë ën ögwökögî.

Kinge na gîn dong obedo i buc pî karë mörö,

⁵ ngat acëlacël—adit na löö poko köngö ölöc ëka adit na löö tedo ogati ka rwoth më Ejip n'onwongo etweogi i buc—oleko lek mërë i kiwor acël nön, nakun kör lek ka ngat acëlacël path.

⁶ I karë na Yocepu obino bothgî kodiko mërë, ën önënogî na cwinygî ba yom.

⁷ Cë ën openyo edite tic ka Parao n'onwongo etweogi i buc ködë i öt k'adwong mërë nî, “Pîngö cwinywu tin ba yom?”

⁸ Gïn ögamö nĩ, “Wan kibēc tin eleko lek, ëntö ngat mörö ope na römö gönyö nĩwa thërë.”

Yocepu okobo nĩgĩ nĩ, “Pathĩ Obanga ënë gönyö kör lek? Kob nĩna unu lekwu.”

⁹ Adit na löö poko köngö ölökö öcakö kobo lek mërë both Yocepu nakun kobo nĩ, “İ lekna, an anënö yath ölökö ĩ nyima,

¹⁰ ëka ĩ kom yath onwongo tye ĩë jangë adek, cücüth na pod odhugo më cakö thuro, cë önyakö nyige ëka öcëkö ökö.

¹¹ Okopo ka Parao onwongo tye ĩ cĩnga, cë apüdö nyig ölökö ëka abĩö ĩ okopo ka Parao cë amĩö ĩ cĩngë.”

¹² Yocepu okobo nĩnë nĩ, “Lek nonu ene, jang ölökö adek nyutho nĩnö adek.

¹³ İ kin nĩnö adek, Parao bino gönyöni ëka bino dwököni ĩ dhö ticni cë ĩn ĩbino mĩö ĩn okopo ĩ cĩngë, kite na yam ĩtĩmö ködë cön ĩ karë na ĩn ĩbedo adit na löö poko köngö ölökö mërë.

¹⁴ Ëntö myero ipo pĩra ka jami kibēc bino woth na bër kodi, akwai nĩ ĩn thon ĩtĩm nĩna kĩca ëka ĩtham pĩra, ëk ikob both Parao köp ĩ koma ëk ĩn thon ögönya ökö kĩ ĩ öd buc nĩ.

¹⁵ Pĩen an ëkwala akwala tètëkö kĩ both jö Iburu ëka thon etwea ĩ buc kany nono na ba abalö gin mörö.”

¹⁶ İ caa n'adit na löö tedom ogati önënö nĩ ëgönyö lek k'awodhe na bër, ĩn thon okobo both Yocepu mëgë nĩ, “An thon aleko lek nĩ onwongo adoko aditi adek më ogati ĩ wia.

¹⁷ İ adĩta na malö onwongo tye ĩë kwa ogati na papath pĩ Parao, ëntö wĩny onwongo tye ka camö ogati kĩ ĩ adĩta na an ayëö ĩ wia.”

18 Yocepu ögamö nĩ, “Lekni nön thërë ene: Aditi adek nyutho nĩnö adek thon.

19 İ kin nĩnö adek Parao bino gönyöni ökö ëka nguno nguti cë ngabö komi i wi yath ëka wĩny bino camö ringo komi ökö.”

20 İ nĩnö mē adek onwongo obedo nĩnö na yam ënywölö Parao ië, ëka ën öyübö karama pĩ edite mërë kibëc. Ën öcakö kelo adit na löö poko köngö ölökö ëka adit na löö tedomogati i nyim edite mërë.

21 Ën ödwökö adit na löö poko köngö ölökö i tic mërë, ëk ën döki ömedërë ki miö okopo i cing Parao,

22 ëntö ën öngabö adit na löö tedomogati kite na Yocepu ögönyö ki lek mërë.

23 Adit na löö poko köngö ölökö ba döki opo pĩ Yocepu; wie obino owil ökö i kome.

41

Lek ka Parao

1 Kinge mwaka ariö, Parao rwoth mē Ejip oleko lek nĩ ën onwongo ecung i lak kulo mē Nail.

2 Cë dhok abirö n'oluk ëka n'öcwëë odonyo gini yökö ki i kulo ëka öcakö gini camö lum.

3 Cë dhok abirö nökenë n'ölübö körgi odonyo ki i kulo mē Nail na komgi rarac ëka omogere obino ocung gini i nget dhok n'onwongo tye i lak kulo.

4 Cë dhok n'onwongo rarac ëka omogere öcamö dhok abirö n'oluk ëka n'öcwëë ökö. Cë Parao öcakö coo ökö ki i wang nĩnö.

5 Ën döki öninö cë oleko lek mē ariö mërë. Oleko nĩ ënënö wi kal abirö na komgi yot ëka bër, öcëk nakun tye ka döngö i kom tyen kal acël.

⁶ Kinge manön, wi kal abirö nökenë n'oner ödöngö na rarac ëka yamö na lyeth më oro onerogï ökö.

⁷ Cë wi kal abirö na rarac öcakö mwönyö wi kal na bëcö ökö. Parao ocoo kï i wang ninö cë onwongo nï eleko lek dökï.

⁸ Kodiko na pïny dong oru, cwinye onwongo ba yom, cë ömïö ën ooro köp më cwodo ajwogi ëka ëryëkö kibëc më Ejip. Parao öcakö kobo nigï lek mërë, ëntö ngat mörö ope n'onwongo twërö gönyö ninë lek nön.

⁹ Cë adit na löö poko köngö ölökö okobo both Parao nï, “An tin dong apo i kom balna.

¹⁰ I karë n'onwongo Parao cwinye öwang i kom etic mërë, cë otweowa k'adit na löö tedo ogati i öt k'adwong na löö kürö pïny.

¹¹ Cë i ninö mörö acël wan kibëc ebino eleko lek i kiwor acël, ëka lek acëlacël onwongo tyën köp mërë papath.

¹² Awobi mörö më Iburu onwongo tye ködwa i buc. Ën onwongo obedo atic k'adit na kürö pïny. Wan ebino ekobo ninë lekwa ëka ën obino ögönyö nïwa, nakun gönyö lek ka ngat acëlacël n'opore kï lek mërë.

¹³ Ëka kite na ën ögönyö kï lekwa, obino ocobere kömanön. An ebino ëdwöka i dhö ticna, ëka adit na löö tedo ogati ebino ëngabö kome i wi yath.”

¹⁴ Parao öcakö oro më cwodo Yocepu, cë ekelo ën pïöpïö kï i buc. Ëmïö ölyëlö wie, ölökö böng mërë ëka obino i nyim Parao.

¹⁵ Parao okobo both Yocepu nï, “An aleko lek ëka ngat mörö ope na twërö gönyö tyën köp mërë. Ëntö

an awinyo köp i komi ni in ka iwinyo lek itwëro gönyö tyën köp mërë.”

¹⁶ Yocepu ögamö dhö Parao ni, “Pathi an, ëntö Obanga bino miö Parao agam na yomo cwinye.”

¹⁷ Cë Parao okobo both Yocepu ni, “I lekna, an onwongo acung i lak kulo më Nail,

¹⁸ ëka dhok abirö n'öcwëë na komgi oluk odonyo ki i kulo ëka öcakö gin camö lum.

¹⁹ Ki körgi, dhok abirö nökenë doki odonyo ki i kulo na komgi rarac, ëka n'omogere rwök. Koth dhok na rarac non anaka yam bara anëno i lobo më Ejip.

²⁰ Dhok n'onwongo omogere na komgi rarac, öcakö camö dhok abirö n'öcakö donyo n'öcwëë na komgi oluk.

²¹ Entö kad i kinge na gin dong öcamö dhok n'öcwëë non, gin möro ope na nyutho ni gin öcamö dhok n'öcwëë non ökö, piën onwongo gin pod omogere ëka komgi rarac calö kite n'onwongo gin tye ködë cön. Na dong atyeko lek non, cë acoo ökö ki i wang ninö.

²² “An thon anëno wi kal abirö n'ödöngö i tyën kal acël n'öcëk na bër.

²³ Ki körgi, anëno wi kal abirö na reco, n'önwëng na yamö na lyeth më oro onero.

²⁴ Wi kal n'önwëng ömwönyö wi kal abirö na bëcö ökö. Akobo lek ni both ajwogi, ëntö ngat möro onwongo ope na twëro gönyö tyën köp mërë nina.”

²⁵ Cë Yocepu okobo both Parao ni, “Lek ka Parao tye acël këkën. Obanga onyutho both Parao gin na ën cwök timö.

26 Dhok abirö na bécö nyutho mwaka abirö ëka wi kal abirö na bécö nyutho thon mwaka abirö. Lek nön tyën köp mërë tye acël kèkën.

27 Dhok abirö n'omogere na komgï rarac n'obino kï körgï, ëka wi kal abirö na yamö na lyeth më oro onero nyutho mwaka abirö më kec.

28 “Obedo kite na an akobo both Parao: Obanga otyeko nyutho both Parao ngö na ën ëcwök tïmö.

29 Pï mwaka abirö, cem bino cëk na бүп i lobo Ejip kibëc.

30 Ëntö kinge manön, mwaka abirö nökënë bino lübö na kec bino bedo na tye ië, wi jïi bino wil ökö i kom cem na yam öcëk nïgï i Ejip. Ëka kec nön bino balö lobo rwök.

31 Cem na бүп n'onwongo öcëk i lobo ba dökï ebino po ië, piën kec na bino lübö manön bino bedo na rac rwök.

32 Lek ka Parao na ën oleko ariö nön nyutho nï Obanga ënë omoko köp nön ëka Obanga bino mïö cobere i karë na cwöcwök.

33 “Dong pï manön, Parao myero örang dhanö mörö na ryëk na nïang ëk oketh ölöö lobo Ejip kibëc.

34 Parao myero oketh edite na löö lobo, ëk gïn öcök acël më abic më cem na bino cëk i lobo Ejip pï mwaka abirö na cem bino cëk na бүп.

35 Myero gïn öcök cem kibëc i mwaka na cem bino cëk ië na бүп, ëk ëgwök i dere më kanö cem na tye i thë löc ka Parao.

36 Cem nön ebino gwökö pï loboni, më kürö mwaka abirö na kec bino podho i Ejip, ëk kür kec onek jö më lobo ni ökö.”

37 Parao ëka edite mërë kibëc önënö nï thama ni bër.

38 Parao okobo both etic mërë nī, “Ētwērō nwrongo dhanō nōkēnē na cal kī dhanō nī, na tye kī cwiny k'Obanga?”

39 Cē Parao okobo both Yocepu nī, “Kite na dong Obanga onyutho kōp nī kībēc bothi, ngat mörō ope na ryēk ēka na wie tio calō in.

40 In ēnē ibino lōönō ōda ēka jōga kībēc bino bedo ī thē lōcni. An abino lōönōni pī then na an atye iē kēkēn.”

Yocepu ödökō alōc mē Ejip

41 Parao okobo both Yocepu nī, “An kobedini dong akethi mē bedo alōc mē Ejip kībēc.”

42 Cē Parao öwōdhō agīth mërë n'eketho anyuth iē kī ī nya cīngē ēka örēpō ī nya cīng Yocepu. Ēn thon oruko Yocepu kī bōng na mīmīla na bēcō ēka ömīō oruko nyör n'ēyübō kī gol ī ngute.

43 Parao ömīō Yocepu öngwēcō kī gadigadi na calō alübörē mē ariō kī lōc, nakun jīi kībēc wōō kī redo ī nyime nī, “Rum cōngwu pīny!” Manōn ēnē kite n'eketho kī Yocepu mē bedo alōc mē lobo Ejip kībēc.

44 Cē Parao okobo both Yocepu nī, “An Parao, dhanō mörō ope na bino tingo cīngē onyo tyēnē ī lobo Ejip kībēc abonge twērōni.”

45 Parao ömīō nyīng both Yocepu nī Japenat Panea ēka ömīō ēn önyömō Acenat nyaka Potipera, n'onwongo obedo alamdhök mē On, mē bedo dhakō mërë. Cē Yocepu öcakō wowotha mē rimo lobo Ejip kībēc.

46 Yocepu onwongo dong tye kī mwaka pyer adek ī karē na ēn dönyō ī tic ka Parao rwoth mē

Ejip. Ēka Yocepu öya ökö kī ī nyim Parao cē öcakö wowotha ī lobo mē Ejip kibēc.

⁴⁷ Ī mwaka abirö, cem obino öcök na бүр rwök.

⁴⁸ Yocepu öcökö cem n'öcök ī lobo Ejip pī mwaka abirö nonu cē ökanö ī dērö mē kanö cem na tye ī kabedo kibēc ī peci. Ī pacö acēlacēl, ěn oketho cem n'öya kī ī pwothi kibēc n'ögürö kany nön.

⁴⁹ Yocepu ökanö cem na бүр rwök ī dere mē kanö cem, naka onwongo dong cal kī kwo na tye ī dhö nam, cē ömīö ěn öwēkö pimo ökö piēn onwongo dwong rwök na ba römö pimere.

⁵⁰ Na mwaka mē kec bara othuno, Yocepu onwongo dong tye k'ēthīnö awope arīö n'Acenat nyaka Potipera, alamdhök mē On, önywölö.

⁵¹ Yocepu öcakö nyīng kaö mērē Manace* nakun kobo nī, “Piēn Obanga ömīö wia owil ökö kī ī can-na ēka kī ī öt k'apapna kibēc.”

⁵² Athīn mē arīö ěn öcakö nyīngē Epraim, nakun kobo nī, “Piēn Obanga ömīa anywöl ī lobo na an anēnö can iē.”

⁵³ Ī karē na mwaka abirö mē cem na бүр dong ojik ī lobo Ejip,

⁵⁴ cē mwaka abirö mē kec öcakērē, kite na Yocepu yam okobo ködē. Kec onwongo ömakö lobo kibēc, ěntö ī lobo mē Ejip kibēc cem onwongo tye iē.

⁵⁵ Ī karē na dong cem othum ökö kī ī lobo Ejip kibēc, jīi öcakö koko both Parao pī cem. Cē Parao okobo both jö mē Ejip kibēc nī, “Cīdh unu both Yocepu ek itīm unu ngö na ěn bino kobo niwu.”

* **41:51 Manace** nyīng nī calö ěkwanyö kī kom köp mē lburu pī wia owil.

⁵⁶ Ī karē na kec onwongo örömö lobo kibēc, Yocepu oyabö dere mē kanö cem ēka öcakö cadhö cem both jö mē Ejip, piēn kec onwongo dong tye na rac i lobo Ejip kibēc.

⁵⁷ Jö mē lobo nökenē thon obino gini yo Ejip mē wilö cem ki both Yocepu piēn kec onwongo dong tye na rac rwök i wi lobo thükül.

42

Utmego ka Yocepu öcīdhö yo Ejip

¹ Ī karē na Jakob owinyo ni cem tye i Ejip, ēn okobo both awope mērē ni, “Pīngö inēnērē unu anēna kenwu?”

² Cē ēn okobo ni, “An awinyo ni cem tye i Ejip. Cīdh unu yo kunön ēk iwīl unu cem mörö pi onu ēk ēkwö ēka kür ēthö.”

³ Cē utmego ka Yocepu apar öcīdhö gini yo Ejip mē wilö cem.

⁴ Ēntö Jakob ba ooro Benjamin ömīn Yocepu ködgī, piēn ēn onwongo tye ki lworö ni onyo gin mörö na rac römö timērē i kome.

⁵ Cē awope ka Jakob onwongo tye i kin jö n'öcīdhö gini wilö cem, piēn kec onwongo thon tye i lobo mē Kanaan.

⁶ Yocepu onwongo dong obedo alöc mē lobo Ejip ēka ēn ēnē onwongo cadhö cem both jögē. Cē i karē na utmego mērē othuno, gin oryebere gini piny i nyime na terinyimgi gudo ngöm.

⁷ Ī karē na Yocepu önēnö utmego mērē, ēn on-geogī ēntö ötimö na calö ēn ebeto arok ēka ötwak ködgī ki gero nakun penyogī ni, “Un iya ki kwene?”

Gin ögamö ni, “Wan ēya ki i lobo Kanaan mē bino wilö cem.”

8 Utmego ka Yocepu ba ongeo gĩnĩ ěn, ěntō Yocepu ongeogĩ.

9 Cē ěn opo ĩ lek mērē ĩ komgĩ ěka okobo nĩgĩ nĩ, “Un ibedo ěrōth pĩny! Un ibino unu mē nēnō kanya ba etye ka gwōkō kĩ ĩ lobowa.”

10 Gĩn ōgamō nĩ, “Pe, adwongna, eticni obino mē wĩlō cem.

11 Wan kībēc ebledo awope ka dhanō acēl. Eticni obledo jō na genere, pathĩ ěrōth pĩny.”

12 Yocepu okobo nĩgĩ nĩ, “Pe, Un ibino unu mē nēnō kanya ba etye ka gwōkō kĩ ĩ lobowa.”

13 Ěntō gĩn ōgamō nĩ, “Eticni onwongo tye utmego apar ariō, awope ka dhanō acēl, na bedo ĩ lobo mē Kanaan. Athĩn na tĩdĩ odong both apapwa, ěka acēl dong ope.”

14 Yocepu okobo nĩgĩ nĩ, “Obledo kite na an akobo niwu kōdē: Un ibedo ěrōth pĩny!

15 Ěka man ěnē kite n'ebino tēmōwu kōdē: An akwongara kĩ nyĩng Parao, un ba ibino wēkō kany naka ka wang n'ōmĩnwu na tĩdĩ obino kany.

16 Or unu ngat acēl ōcĩdh ōōm ōmĩnwu, un jō kībēc ebino gwōkōwu ĩ buc, ěk kōpwu ětēm mē nēnō ka ikobo unu kōp adyer. Cē ka ope, adyer ka Parao pod kwō, un ibedo ěrōth pĩny!”

17 Ěka ěn okethogĩ kībēc ĩ buc pĩ nĩnō adek.

18 ĩ nĩnō mē adek, Yocepu okobo nĩgĩ nĩ, “An abledo ngat na lworō Obanga, tĩm unu kōman ěk ibed unu na kwō.

19 Ka un ibedo jō na genere, wēk unu ōmĩnwu acēl odong kany ĩ buc ěk un kībēc iter unu cem pacō pĩ jōwu na kec tye ka nekogĩ.

20 Ēntō myero ikel unu ömīnwu na tīdī yo botha, ēka ēñiang ī köpwu ēk ömīi kür ithöō unu.” Cē gīn ötimō kite na ēn okobo ködē.

21 Gīn öcakō twak ī kin-gī kēn-gī nī, “Adyer onu etye ka nwongo pwod pī ömīn onu. Onu ēnēnō pēkō n'onwongo ēn tye ködē ī caa na ēn dweko onu pī kwō mērē, ēntō onu ba ewinyo; ēnē ömīō pwod nī tye ka bino ī kom onu.”

22 Reuben ögamō nī, “An ba akobo niwu nī kür itīm unu bal ī kome? Ēntō un ba iwinyo! Kobedini dong onu myero ēcūl remo mērē.”

23 Gīn ba ongeō nī Yocepu onwongo römō nīang ī köpgī, piēn onwongo ēgōnyō köp mērē agōnya.

24 Cē Yocepu öya ökö ödōnyō yökō kī bothgī ēka öcakō koko, cē odwogo cen bothgī ēka dök ötwak ködgī. Ēn ömīō ēmakō Cimeon kī ī kin-gī ēka etweo ī nyimgī na gīn nēnō.

25 Yocepu ömīō twērō nī ēpīk cem pong puku ka ngat acēlacēl, ēdwök cīlīng ka ngat acēlacēl ī puku mērē, ēka myero ēmīīgī gīn mörō mē acama ī yoo. Manōn kībēc ētimō nīgī.

26 Gīn otweo cem ī nge kenegī ēka öcakō gīnī woth.

27 Ī karē na gīn othuno kanya gīn mītō buto iē, ngat acēl kī ī kin-gī öyabō wi puku ēk ēkwany cem nī kana mērē, ēn önēnō cīlīng mērē ut ī puku ī wi cem.

28 Cē okobo both utmego mērē nī, “Cīlīngna edwongo! Enene tye ī pukuna.”

Ī caa na gīn owinyo, cwinygī opodho rwök nakun ngat acēlacēl lökērē both awodhe na kome myēl amyēla nakun kobo nī, “Ngō ene n'Obanga tye ka tīmō ī kom onu?”

29 Ī karē na gīn othuno both apapgī Jakob ĩ lobo mē Kanaan, gīn okobo nīnē ngō n'ōtīmērē kibēc ĩ komgī nī,

30 “Ēcwō n'obedo rwoth mē Ejip ōtwak kōdwa kī gero ēka oterowa na calō jō na tye ka rōthō pīny.

31 Ēntō wan ekobo nīnē nī, ‘Wan ebledo jō na genere, wan ba ebledo ērōth pīny.

32 Onwongo wan etye utmego apar ariō, awope ka dhanō acēl. Acēl dong ope, ēka athīn na tīdī odong both apapwa ĩ lobo mē Kanaan.’

33 “Cē ēcwō n'obedo rwoth mē lobo nōn okobo nīwa nī, ‘Man ēnē kite na an abino ngeo ka onyo un ibedo jō na genere: Wēk ōmīnwu acēl odong botha kany, ēk iter unu cem mē kōnyō jō mē pacōwu na kec tye ka nekogī.

34 Ēntō kel unu ōmīnwu na tīdī yo botha, ēk ōmī an ange ka un ba ibedo ērōth pīny ēntō jō na genere. Cē abino mīō ōmīnwu cen bothwu, ēka un ibino woth ĩ lobo nī abonge ayela mōrō.’ ”

35 Ī karē na gīn ōōnyō cem kī ĩ pukigī, ngat acēlacēl onwongo ocwe mērē mē cīlīng n'eketho ĩ puku mērē. Ī karē na gīn ēka apapgī ōnēnō ocwe kī cīlīng iē, lworō ōmakōgī.

36 Cē apapgī Jakob okobo nīgī nī, “Īmīa unu arwenyo ēthīnōna ōkō. Yocepu dong ope, Cimeon dong ope ēka kobedini dōkī ĩmītō unu tero Benjamin. Man kibēc can mērē bino podho ĩ koma!”

37 Cē Reuben okobo both apap mērē nī, “Ibino neko ēthīnō awopena ariō ōkō ka ba adwongo ēn cen bothi kany. Wēk an agwōk ēn, ēka an abino dwongo ēn cen bothi.”

38 Ëntö Jakob okobo nĩ, “Woda ba bino cĩdhö kunön kodwu, piën ömĩn mërë dong öthöö ökö ëka ën kėkėn ënë dong odong. Ka gin mörö na rac bino timërë i kome i wothwu, cwer cwiny na un ibino miöna bino nekona ökö.”

43

Utmego ka Yocepu ödök yo Ejip kĩ Benjamin

1 Kec onwongo pod tye na rac i lobo Kanaan.

2 Ikarë na gin otyeko camö cem n'onwongo ewilö kĩ i Ejip ökö, apapgĩ okobo nigĩ nĩ, “Dök unu yo Ejip ek iwĩl unu cem mörö niwa.”

3 Ëntö Yuda okobo ninë nĩ, “Dhanö ca öcĩköwa nĩ, ‘Ba ibino unu nənö wanga ka ömĩnwu ope i kinwu.’”

4 Ka onwongo irömö oro ömĩnwa ködwa, wan ebino cĩdhö më wilö cem nini.

5 Ëntö ka ba ioro ën ködwa, wan ba ebino cĩdhö, piën dhanö ca okobo niwa nĩ, ‘Ba ibino unu nənö wanga ka ömĩnwu ope i kinwu.’”

6 Jakob ögamö nĩ, “Pĩngö ikelo unu pėkö ni i koma më kobo both dhanö nön nĩ itye unu k'ömĩnwu nökenë?”

7 Gĩn ögamö nĩ, “Dhanö nön openyowa peny na pol na makö komwa ëka kĩ jö më pacöwa. Ën openyowa nĩ, ‘Apapwu pod kwö? Itye unu k'ömĩnwu nökenë?’ Wan egamö peny mërë. Cë wan onwongo etwërö ngeo nĩngö ka ën bino kobo nĩ, ‘Kel unu ömĩnwu kany?’”

8 Cë Yuda okobo both apap mërë Icarael nĩ, “Or awobi ni koda ëka wan ebino cĩdhö ökö piöpĩö, ek wan, in ëka ethinöwa ebed na kwö ek kür ethöö.

⁹ An kikoma abino gwökö ën; in ibino maköna ië ka ba akelo ën bothi i nyimi kany. Cë bal mërë bino bedo i wia i karë më kwöna kibëc.

¹⁰ Kite na tye ködë, kono wan ba ëgalërë, kono wan dong ëcïdhö ëka edwogo wang kïrïö.”

¹¹ Cë apapgï Icarael okobo nïgï nï, “Ka onwongo twërë, cë tïm unu köman. Keth unu nyig yen mökö na bécö na un iyërö më lobowa kany i pukiwu, ëka iter unu both dhanö nön calö mïc. Ter unu möö na kur na nönök ëka möö kic na nönök, odok yath ki mûra ëka nyig yen mökö n'ëcamö.

¹² Ter unu thon cïlïng na römö wïlö wïl wang ariö, piën myero idwök unu cïlïng n'onwongo eketho i wi pukiwu. Caa nökënë onwongo ba öthëna gïni athëna.

¹³ Ter unu ömïnwu thon ëka idök unu piöpiö both dhanö nön.

¹⁴ Eka wëk Obanga Won Twër kibëc ömïiwu kïca i nyim dhanö nön ëk öwëk ömïnwu nökënë ca ëka Benjamin odwog cen kodwu. Na calö ki botha, ka abino rwenyo ëthïnöna, cë wëk obed nï kömanön.”

¹⁵ Gïn öcakö yaa më woth nakun nwongo tero gïni mïc ëka cïlïng na kadhö mana canga wang ariö, kanya acël ki Benjamin. Öcïdhö gïni naka yo Ejip ëka ocung gïni i nyim Yocepu.

¹⁶ I karë na Yocepu önënö Benjamin kanya acël ki utmego mërë, ën okobo both atic mërë na gwökö ödë nï, “Ter jö ni i öda, ngöl lee ëka iyüb cem, piën gïn bino cem köda tin kiceng.”

¹⁷ Atic ötimö kite na Yocepu okobo nïnë ködë ëka oterogï i öt ka Yocepu.

¹⁸ Lworo ömakö utmego mërë rwök i caa n'ekelogi i öt ka Yocepu. Gïn öthamö nï, “Ekelo

onu kany pī cīlīng n'onwongo eketho ī puki onu ī karē na onu ēcakō bino kany. Ēnē ōmīō ekelo onu ī ōt nī, ēk enwong kōp mōrō ī kom onu, ēmak onu ēk ebed opii mērē ēka ēma kene onu ōkō.”

¹⁹ Cē gīn ōcīdhō naka both atic na gwōkō ōt ka Yocepu ēka ōtwak gīnī kōdē kī ī dholokek nī,

²⁰ “Ōma adwong, wan ebino kany ī nīnō mē acēl mē wīlō cem.

²¹ Ēntō ī kabedo na wan ēcīdhō ecung mē buto iē, ngat acēlacēl ōyabō puku mērē ēka onwongo wel cīlīng mērē kikokome ī wī puku mērē. Cē wan edwongo.

²² Wan thon ekelo cīlīng nōkēnē ī kom manōn mē wīlō cem. Wan ba engeo nga ēnē oketho cīlīngwa ī pukiwa.”

²³ Atic ka Yocepu ōgamō nī, “Ayela ope, kūr ibed unu kī lworō. Obangawu, n'obedo Obanga k'apapwu, ēnē oketho cīlīngwu ī pukiwu. An abino agamō cīlīngwu.” Cē ēn okelo Cimeon yōkō yo bothgī.

²⁴ Atic na gwōkō ōt otero utmego ī ōt ka Yocepu, ōmīōgī pii mē lwōkō tyēn-gī ēka ōmīō kenegī cem.

²⁵ Gīn ōyūbō mīcgī mē mīō both Yocepu ka bino dwogo kiceng, piēn onwongo ekobo nīgī nī gīn bino cem kanya acēl kōdē.

²⁶ Ī karē na Yocepu obino pacō, gīn ōmīō ēn mīc na gīn okelo ēka oryebere gīnī pīny ī nyime.

²⁷ Ēn openyogī kite na gīn tye kōdē ēka dōkī openyogī nī, “Apapwu na un ikobo nī otii tye nīngō? Ēn pod tye na kwō?”

²⁸ Gîn ögamö nî, “Aticni apapwa pod kwö ëka tye na bër.” Ëka gîn oryebere pîny më nyutho wörö bothe.

²⁹ Î karë na Yocepu önönö ömîn mërë Benjamin, wod ka aya mërë kikokome, cë openyo nî, “Man ënë ömînwu na tîdî na un ikobo nîna?” Cë ën okobo nî, “Ëk Obanga omii gum, woda.”

³⁰ Yocepu ödönyö yökö pîöpîö, piën cwinye onwongo myël î kom ömîn mërë. Ën öcîdhö örangö kany mörö na myero ekok ië. Cë ödönyö î öt kabuto mërë ëka okok ië.

³¹ Kinge ën ölwökö wangë, oduyo yökö ëka ödiö cwinye cë okobo nî, “Wëk epok cem.”

³² Epoko cem î mëja mërë kënë, më utmego mërë î mëjagî kën-gî. Jö Ejîp na cemo ködë thon î mëjagî kën-gî. Jö Ejîp ba cemo kanya acël kî jö Iburu piën manön obedo gin më kwer both jö Ejîp.

³³ Utmego mërë obedo î nyime na lübërë kit n'enywölögî ködë, cakërë kî both kaö naka both athîn na tîdî; ëka ngat acëlacël obedo nönö awodhe kî ur.

³⁴ Î karë n'epoko nigî cem kî î mëja ka Yocepu, epoko më ka Benjamin na kadhö më ka jö nökenë kibëc wang abic. Gîn ocemo ëka omedho ginî abonge ayela mörö ködë.

44

Ekopo ryal ka Yocepu

¹ Kinge na karama othum, Yocepu öcîkö atic mërë na gwökö ödë nî, “Pîk cem opong puki ka jö nön na gîn twërö tingo, ëka iketh cîlîng ka ngat acëlacël î dhö puku mërë.

² Cē iketh ekopo ryalna i dhō puku k'awobi na tidi, kanya acēl kī ciling mē wīlō cem mērē.” Ēn ōtīmō kite na Yocepu okobo nīnē kōdē.

³ Kodiko mērē na pīny dong oru, ēmīōgī ōcīdhō kī yorgī yōkō kanya acēl kī kenegī.

⁴ Gīn onwongo bara ōcīdhō na bor kī i pacō i karē na Yocepu okobo both atic na gwōkō jami mērē nī, “Lūb kōr jō nōn pīōpīō, ēka ka imakōgī, cē ikob bothgī nī, ‘Pīngō un icūlō gīn na bēr kī gīn na rac?

⁵ Pathī ekopo ni ēnē adwongna modho kōdē ēka thon tio kōdē mē thyeth? Un itīmō gīn na rac rwōk.’ ”

⁶ I karē n'atic ka Yocepu ōmakōgī i yoo, ēn ōnwō kōp ni bothgī.

⁷ Gīn okobo nīnē nī, “Adwongwa, ngō n'ōmīō in itwakō koth kōp nōn? Wan ebedo eticnī myero kūr ētīm koth tīm na calō manōn!

⁸ Nēn, ciling na wan enwongo i dhō pukiwa, wan edwongo ōkō bothi anaka kī i lobo Kanaan. Cē pīngō wan myero ēkwā ryal onyo gol kī i ōt k'adwongni?

⁹ Ka ebino nwongo tye both ngat mōrō kī i kinwa, ēk ēnē ōthōō. Wan kībēc ebino bedo opīi k'adwongni.”

¹⁰ Ēn ōgamō nī, “Wēk unu obed nī kōmanōn kite na un ikobo kōdē. Ngat n'ebino nwongo ekopo bothe ēnē bino bedo opīina; jō nōkēnē ebino wēkōgī cīdhō.”

¹¹ Cē ngat acēlacēl ōcakō cibo puku mērē pīny pīōpīō ēka ōyabō dhōgē.

¹² Cē atic ka Yocepu ōcakō rangō i puki cakērē kī both ngat na dit naka both ngat na tidi. Ekopo

ebino enwongo i puku ka Benjamin.

¹³ Utmego ka Yocepu öyēcö böng-gi pi cwer cwiny. Cë gin kibëc otweo yëcgî i nge kenegî ëka ödök ginî yo pacö.

¹⁴ I karë na Yuda ëka utmego mërë obino ginî i öt ka Yocepu, gin onwongo ën pod tye kany nön, cë opodho ginî piny oryebere i nyime.

¹⁵ Yocepu okobo bothgî nî, “Man ngö na un onwongo imitö timö? Un ba ingeo unu nî dhanö na calö an twërö ngeo jami ni ki thyeth?”

¹⁶ Eka Yuda okobo nî, “Onu ebino kobo ngö both adwongna? Ngö na onu ebino twakö? Onu ebino kwanyö bal ki kom onu nüngö? Obanga otyeko nwongo bal i kom aticni. Wan dong ëdökö opii k'adwongna—onu ëka ngat n'enwongo okopo ki bothe.”

¹⁷ Entö Yocepu okobo nî, “An ba atwërö timö nî kömanön! Entö ngat n'enwongo ekopo bothe, ënë bino bedo opiina. Un jö nökenë kibëc itwërö unu dök both apapwu ki kuc.”

¹⁸ Cë Yuda öcïdhö bothe ëka okobo ninë nî, “Ak-wai adwongna, ëk an atwak köp mörö kodi. Kür iwëk akëmöni obed na lyeth i koma, piën in iröm ki Parao kikokome.

¹⁹ Adwongna openyo etic mërë nî, ‘Un itye k'apapwu, onyo ömînwu nökenë?’

²⁰ Eka wan ekobo both adwongna nî, ‘Wan etye k'apapwa na dong otii ëka ömînwu na tidi n'ënywölö i karë n'apapwa onwongo dong otii ökö. Ömîn mërë öthöö ökö, ëka ën këkën ënë wod k'aya mërë n'odong, ëka apap mërë marö ën rwök.’

21 “Cē in ikobo both eticni nī, ‘Kel unu botha, ēk anēn ēn kī wanga.’

22 Wan ekobo both adwongna nī, ‘Awobi ni ba twērō wēkō apap mērē. Ka ēn ōwēkō; apap mērē bino thōō ōkō.’

23 Ēntō in ikobo both eticni nī, ‘Ka ōmīnwu na tīdī ba owotho kodwu kanya acēl, un ba ibino nēnō wanga dōkī.’

24 Ī karē na wan ēdōk yo both aticni, apapna, wan ebino ekobo nīnē kōp n'adwongna okobo.

25 “Cē apapwa okobo nī, ‘Dōk unu yo Ejip ēk īwīl unu cem mōrō nīwa.’

26 Ēntō wan ekobo nī, ‘Wan ba ebino cīdhō yo kunōn. Ka ōmīnwa na tīdī bino cīdhō kōdwa, cē wan ebino cīdhō yo kunōn, pīēn wan ba ebino nēnō wang dhanō ca, thwara ka ōmīnwa na tīdī tye ī kinwa.’

27 “Apapna okobo nīwa nī, ‘Un ingeo nī dhakōna ōnywōlō ēthīnō awope ariō.

28 Acēl kī kin-gī ōwēka ōkō, cē an akobo nī, “Adyer lee na ger ōkīdhō ēn ōkō na thīthīnō.” An ba dōk anēnō ēn na twal.

29 Ka īkwanyō unu man ōkō kī botha, ēka gin na rac opodho ī kome, cē cwer cwiny na un ibino mīōna bino nekona ōkō.’

30 “Pī manōn adwongna, an ba arōmō dōk both apapna abonge awobi ni. Kwō k'apapwa ocung ī kom kwō k'awobi ni.

31 Ka ēn ōnēnō nī awobi ni ope ī kinwa, cwer cwiny bino mīō apapwa thōō ōkō.

32 Adwongna, an abino acikara both apapna nī an abino gwōkō awobi ni. An akobo nīnē nī, ‘Ka an ba abino dwongo ēn bothi, cē bal mērē bino dwogo ī wia ī nyim apapna ī karē mē kwōna kībēc.’

³³ “Cë kobedini akwai nī itīm bër iye aticni odong kany na calö opii k'adwongna nakaka awobi nī, ëk imīi awobi nī ödök pacö kanya acël kī utmego mërë.

³⁴ An atwërö dök both apapna nīngö ka awobi nī ba owotho kōda? An ba amitö nēnō gin na rac ka podho i kom apapna.”

45

Yocepu onyuthere both utmego mërë

¹ Cë Yocepu ba dök ödiö cwinye i nyim etic mërë kibëc n'onwongo ocung i ngete, ëka oredo kī koko nī, “Mīi unu jö kibëc öya öcīdh gīnī ökō kī botha!” Ngat mörö onwongo ope both Yocepu i karë na ën nyuthere both utmego mërë.

² Ëka ën oredo kī koko rwök naka jö më Ejip owinyo gīnī. Jö më öt ka Parao owinyo gīnī thon.

³ Yocepu okobo both utmego mërë nī, “An ënë Yocepu! Apapna pod tye na kwö?” Ëntö utmego mërë onwongo ba twërö gīnī gamö köp mërë, piën onwongo tye gīnī kī lworö i nyime.

⁴ Yocepu okobo both utmego mërë nī, “Bin unu na cwök botha.” Cë gīn obino na cwök bothe ëka okobo nīgī nī, “An ënë ömīnwu Yocepu, ngat na un yam icadhö i Ejip!

⁵ Kür dong ibed unu kī cwer cwiny, kür ikëc unu i komwu kenwu pī cadhōna kany, piën Obanga ënë yam oora kany i nyimwu ëk alar kwö ka jīi.

⁶ Pī mwaka ariö n'opoth këc onwongo tye i lobo, ëka pī mwaka abic na tye ka bino, pur kī kac ba bino bedo na tye.

⁷ Ĕntö Obanga oora ĩ nyimwu ĕk agwök jö na bino dong ĩ wi lobo, ĕka mē larö kwöwu kĭ yoo mē aura nĭ.

⁸ “Pĭ manön, pathĭ un ĕnē iora unu kany, ĕntö Obanga. Ĕn ömĭö an adökö amĭi thama ka Parao, adwong na löö ödē kĭbēc ĕka alöc mē Ejip kĭbēc.

⁹ Kobedini dong dök unu both apapna ĕka ikob unu nĭnē nĭ, ‘Man ĕnē ngö na wodi Yocepu ököbö: Obanga ömĭö abedo ngat na löö Ejip kĭbēc. Bin botha kany; kür iru.

¹⁰ In ibino bedo ĩ lobo Gocen, ĕka ibino bedo na cwök köda—in, ĕthĭnöni ĕka ĕkwaēni, romni ĕka dhok, ĕka jami kĭbēc na in ĩtye ködē.

¹¹ An abino gwököni kĭ kunön pĭen mwaka abic mē kec pod odong anyim, ĕk in kĭ jö mē pacöni, ĕka jö kĭbēc na tye bothi kür onwong gĭnĭ can.’ ”

¹² Cē Yocepu okobo nĭ, “In ĕka ömēra Benjamin ĩtwērö unu nĕnö kĭ wangwu nĭ an ĕnē atye ka twak kodwu.

¹³ Myero un ikob both apapna wörö kĭbēc n'eketho ĩ koma ĩ Ejip ĕka gin na kĭbēc na un ĩnĕnö. Ĕntö kel unu apapna kany pĭöpĭö.”

¹⁴ Cē ĕn öthünö ngut ömĭn mērē Benjamin ĕka okok. Benjamin thon öthünö ngute ĕka öcakö koko.

¹⁵ Cē Yocepu önödhö lem utmego mērē kĭbēc nakun kok. Kĭnge manön utmego mērē ötwak ködē.

¹⁶ Ĭ karē na köp owinyere ĩ pacö ka Parao nĭ utmego ka Yocepu obino gĭnĭ, cwiny Parao ĕka etic mērē obedo na yom rwök.

¹⁷ Parao okobo both Yocepu nĭ, “Kob both utmegoni nĭ, ‘Tĭm unu ni köman: Twe unu yēc ĩ nge kenewu, ĕka ĩdök unu ĩ lobo Kanaan,

18 ëk ikel unu apapwu kî jöwu obin gîni botha. An abino miöwu lobo na bër rwök na tye i Ejip ëka ibino unu camö cem na bër na tye i lobo.'

19 "In thon cîkgî nî, 'Tîm unu nî köman: Ter unu gadigadi kî i Ejip pî ëthînöwu ëka monwu, ëk ikel unu apapwu obin.

20 Kür îpar unu pî jamiwu, piën gin na bëcö kibëc më lobo Ejip bino bedo mewu.' "

21 Awope ka Icarael ötimö gîni kite na ën okobo ködë. Yocepu ömiögî gadigadi kite na Parao öcîkö, ëka ömiögî jami na mîtërë më wothgî.

22 Ömiö both ngat acêlacêl böng na nyen më aruka. Ëntö ömiö Benjamin böng na bëcö abic më alöka ëka cêkêl* më ryal mia adek.

23 Ën ooro n'apap mërë jami ni: Kene apar n'öyëö gîni jami na bëcö më Ejip, kene na mon apar n'öyëö kal kî cem, ëka jami nökënë na mîtërë pî woth k'apapgî.

24 Cë ën ömiö utmego mërë öcîdhö. Na gîn dong tye ka yaa, ën okobo nigî nî, "Kür ibed unu ka dha i yoo."

25 Cë gîn öya ökö kî i Ejip, cë odwogo gîni i lobo Kanaan both apapgî Jakob.

26 Gîn ököbö bothe nî, "Yocepu pod tye na kwö, ëka ënë obedo alöc më Ejip kibëc." Cë twak ölöö Jakob ökö piën ba oye ngö na ën owinyo.

27 Ëntö i karë n'ekobo nîne gin na kibëc na Yocepu okobo, ëka na ën önênö gadigadi gîni na Yocepu ömiö më tingo ën, cë tipo kom apapgî Jakob öcakö dwogo.

* 45:22 *Cêkêl* man obedo ciling më karë nön; n'ëyübö kî ryal.

²⁸ Cē Jakob okobo nī, “Adyer an dong aye! Woda Yocepu pod tye na kwö. An abino cīdhö mē nēnō ěn na pod bara athöö.”

46

Jakob öcīdhö yo Ejip

¹ Cē Icarael öcakö woth kī jami mērē kībēc. Ī karē na ěn othuno ĩ Beerceba, ěn ömīö tyēr awanga both Obanga k'apap mērē Icaka.

² Obanga ötwak kī Icarael ĩ wang lek ĩ kiwor nakun kobo nī, “Jakob, Jakob!”

Ěn ögamö nī, “An enene!”

³ Obanga okobo nī, “An Obanga, Obanga k'apapni, kür ilwor cīdhö yo Ejip, piēn an abino miōni idökö rok na dit kī kunön.

⁴ An abino cīdhö kodi naka ĩ Ejip, ěka an abino dwökōni cen dōkī. Cē Yocepu bino önyö ngöm ĩ wii.”

⁵ Cē Jakob öcakö woth kī ĩ Beerceba, ěka awope mērē otero apapgī, ěthīnögī ěka mon-gī ĩ gadigadi na Parao ooro mē tero ěn.

⁶ Gīn otero leenigī kī jami na gīn onwongo kī ĩ lobo Kanaan. Jakob ěka ěthīnō mērē kībēc öcīdhö gīnī yo Ejip.

⁷ Ěn öcīdhö ĩ Ejip k'awope mērē ěka anyira mērē—k'ėkwaē mērē kībēc.

⁸ Man ěnē nyīng awope ka Icarael (Jakob ěka ěkwaē mērē) n'öcīdhö gīnī yo Ejip:

Reuben athīn kaö ka Jakob.

⁹ Awope ka Reuben gīn ene:

Kanok, Pallu, Kejeron ěka Karmi.

- 10 Awope ka Cimeon gïn ene:
Jemuel, Jamin, Okad, Jakin, Jokar ëka Caul
(n'obedo wod ka dhakö më Kanaan).
- 11 Awope ka Lebi gïn ene:
Gercon, Kokat ëka Merari.
- 12 Awope ka Yuda gïn ene:
Er, Onan, Cela, Perej ëka Jera (ëntö Er ëka Onan
obino öthöö gïni ökö i lobo Kanaan).
Awope ka Perej gïn ene:
Kejeron ëka Kamul.
- 13 Awope ka Icahar gïn ene:
Tola, Puwa, Jacub ëka Cimron.
- 14 Awope ka Jabulon gïn ene:
Cered, Elon ëka Jaleel.
- 15 Man ënë onwongo awope ka Lea na ën
önywölö ki Jakob i Paddan Aram, kanya acël ki
nyarë Dina. Awope ëka anyira mërë kibëc on-
wongo tye pyer adek wie adek.
- 16 Awope ka Gad gïn ene:
Jipon, Kagi, Cuni, Ejibon, Eri, Arodi ëka Areli.
- 17 Awope ka Acer gïn ene:
Imna, Iciba, Icibi ëka Beria.
Amïn-gi onwongo nyïngë Cera.
Awope ka Beria gïn ene:
Keber ëka Malkiel.
- 18 Man ënë onwongo awope ka Jilpa na ën
önywölö ki Jakob, na Laban ömïö both nyarë Lea.
Ën önywölö ëthïnö apar abicël kibëc.
- 19 Awope ka Racel dhakö ka Jakob gïn ene:
Yocepu ëka Benjamin.

20 Ī lobo Ejip, Yocepu önywölö Manace ëka Epraim kī Acenat, nyaka Potipera alamdhök mē On.

21 Awope ka Benjamin gīn ene:

Bela, Beker, Acibel, Gera, Naaman, Eki, Roc, Mupim, Kupim ëka Arud.

22 Man ënē awope apar angwën kībēc na Racel onwongo önywölö kī Jakob.

23 Wod ka Dan ene:

Kucim.

24 Awope ka Naputali gīn ene:

Jajeel, Guni, Jejer ëka Cilem.

25 Man ënē onwongo awope ka Bila na Laban ömīö both nyarē Racel. Ēn önywölö kī Jakob ëthīnō abīrō kībēc.

26 Jō kībēc n'öcīdhō kī Jakob yo Ejip n'onwongo obedo ëkwaë mērē kikokome, na ba ëkwanō mon k'awope mērē, onwongo tye pyer abicēl wie abicēl.

27 Ka ëkwanō awope arīö na Yocepu onwongo önywölö ĩ Ejip, wel jō mē öt ka Jakob n'öcīdhō gīnī yo Ejip onwongo tye pyer abīrō kībēc.

28 Jakob ooro Yuda mē cīdhō anyim nīnē both Yocepu ëk onyuth nīnē yoo na cīdhō yo Gocen. Ī karē na gīn othuno ĩ lobo mē Gocen,

29 Yocepu onwongo öyübō gadigadi mērē mē cīdhō romo k'apap mērē Icarael ĩ Gocen. Ī karē na Yocepu othuno bothe, ën öthünō ngut apap mērē ëka okok pī caa na lac.

30 Icarael okobo both Yocepu nī, “An dong atwērō thōö, pīen dong anēnō wangi ëka anīang nī in pod ikwō.”

³¹ Cē Yocepu okobo both utmego mērē ěka jō mē ōt k'apap mērē nī, “An abino cīdhō both Parao ěk akob nīnē nī, ‘Utmegona ěka jō mē ōt k'apapna n'onwongo bedo gīnī ī lobo Kanaan obino gīnī botha.

³² Jō nī obedo gīnī ěkwath ěka gwōkō gīnī leeni. Gīn okelo rom kī dyegi ěka dhok kī gin na kībēc na gīn tye kōdē.’

³³ Ka Parao ocwodowu ěka openyowu nī, ‘Tic ngō na un itio?’

³⁴ Un myero ĩgam nī, ‘Wan eticni ebledo ěkwath cakērē ī karē mē thinowa thuno kōdē naka tin, kite na kwerewa onwongo tīmō kōdē.’ Cē ebino yeo niwu mē bedo ī lobo mē Gocen, pīen ěkwath kībēc obedo gīnī gin mē kwer both jō mē Ejip.”

47

¹ Yocepu ōcīdhō ěka okobo both Parao nī, “Apapna ěka utmegona obino gīnī kī ī lobo mē Kanaan kī rom kī dyegigī ěka dhok kī jamigī kībēc na gīn tye kōdē. Kobedini dong gīn tye ī lobo mē Gocen.”

² Ēn ōyērō utmego mērē abic ěka onyuthogī both Parao.

³ Parao openyo utmego ka Yocepu nī, “Tic ngō na un itio?”

Gīn okobo both Parao nī,
“Wan, eticni, ebledo ěkwath kite na kwerewa onwongo obedo kōdē.”

⁴ Gīn thon okobo both Parao nī, “Wan ebino mē bedo kany pī karē na nōnōk, pīen kec tye na rac rwōk ī Kanaan ěka lum ope pī rom k'eticni. Kobedini dong wan ěkwaō nī ĩmī eticni obed gīnī ī lobo mē Gocen.”

⁵ Parao okobo both Yocepu nī, “Apapni ëka utmegoni obino gīnī bothi.

⁶ Lobo Ejip tye ī cingī; keth apapni ëka utmegoni ī lobo na bër. Mīgī obed ī lobo Gocen, ëka ka ingeo jö mörö kī kin-gī na ryëk, cë ikethgī mē bedo jö na löö leenina.”

⁷ Cë Yocepu okelo apap mërë Jakob ëka onyutho ën ī nyim Parao. Kinge Jakob ölamö gum ī kom Parao.

⁸ Parao openyo ën nī, “In itye kī mwaka adi?”

⁹ Eka Jakob okobo both Parao nī, “An dong akwö ī wi lobo pī mwaka mia acël kī pyer adek. Ëntö mwaka mē wowothana obedo na nönök ëka opong kī pëkö; mwaka mē kwöna ba röm kī mwaka mē wowotha ka kwerena.”

¹⁰ Cë Jakob ölamö gum ī kom Parao dökī, ëka öya ökö kī ī nyime.

¹¹ Cë Yocepu ömïö apap mërë ëka utmego mërë kabedo ī lobo Ejip ëka ömïögī jami ī ngöm na bër na tye ī Ramecec, kite na Parao okobo nīnë ködë.

¹² Yocepu thon opoko cem both apap mërë ëka utmego mërë kī jö kibëc mē öt k'apap mërë, nakun lübö wel ëthīnögī.

Löc ka Yocepu ī karë mē kec

¹³ İ karë nön cem onwongo ope ī lobo kibëc pīën kec onwongo rac rwök; jö mē lobo Ejip kī jö mē lobo Kanaan ödökö gīnī na görü pī kec n'ödiögī.

¹⁴ Yocepu öcökö ciling kibëc n'onwongo tye ī lobo Ejip ëka Kanaan mē cülö cem n'onwongo gīn wölö ëka okelo ī pacö ka Parao.

¹⁵ İ karë na ciling ka jö mē Ejip ëka Kanaan dong othum, jö Ejip kibëc öcīdhö gīnī both Yocepu ëka

okobo gīnī nī, “Mīīwa cem, pīngō in īmītō nī wan ēthōō ī wangi? Cīlīngwa dong othum ökō.”

¹⁶ Cē Yocepu ōgamō nī, “Kel unu leeniwu, an abino cadhō niwu cem nakun alökō kī leeniwu, kite na dong cīlīngwa othum ökō.”

¹⁷ Cē gīn okelo leenigī both Yocepu. Ēn ōmīōgī cem nakun ēlökō k'angolegī, romgī, dyegigī, dhokgī, ēka kenegī. Ēn ōmīōgī cem pī mwaka nōn nakun ēlökō kī leenigī kībēc.

¹⁸ Kīnge na mwaka nōn othum, gīn obino both Yocepu ī mwaka nōkēnē ēka okobo gīnī nī, “Wan ba ētwērō kanō kōp mōrō kī bothi adwongwa, kite na cīlīngwa dong othum ökō kībēc ēka leeniwa obedo megī. Gīn mōrō ope n'odong pī adwongwa na path kī komwa ēka ngōmwa.

¹⁹ Pīngō īmītō nī wan ēthōō ī wangi na in īnēnō, wan kanya acēl kī ngōmwa? In īwīlwa ökō kanya acēl kī ngōmwa nakun īlökō kī cem, ēk wan ēka ngōmwa ebed opīi ka Parao. Mīīwa kodhi ēk ebed na kwō kūr ēthōō ēka ngōm kūr odong nono.”

²⁰ Pī manōn Yocepu ōwīlō lobo kībēc mē Ejip pī Parao. Jō Ejip kībēc ōcadhō gīnī pwothigī ökō piēn kec onwongo rac rwōk bothgī. Cē lobo ōdökō mē ka Parao.

²¹ Yocepu ōmīō jō kībēc ōdökō opīi cakērē kī ajiki lobo mē Ejip kucēl, naka othuno kōdē yo kucēl.

²² Ēntō ēn ba ōwīlō lobo k'ēlamdhōk piēn gīn onwongo nwongo cemgī kī both Parao. Manōn ēnē ōmīōgī ba ōcadhō ngōmgī.

²³ Yocepu okobo both lwak nī, “Kobedini dong kite na an dong awīlōwu ēka ngōmwu pī Parao, kodhi dong ene. Gam unu ēk ipur unu.

²⁴ Ēntö ka ĩcökö unu cem, mĩ unu acēl mē abic both Parao. Angwēn mē abic bino bedo mewu mē kodhi mē apura ēka mē acamawu kanya acēl kī jö mē udiwu.”

²⁵ Ğin okobo nĩ, “In ĩlarö kwöwa, adwong ēk ebed kī cwiny na bēr ĩ nyimi. Wan ebino bedo opii ka Parao.”

²⁶ Cē Yocepu oketho n'obedo cĩk na makö ngöm ĩ lobo Ejip—naka tin pod tye—nĩ acēl mē abic mē cem, obedo mē ka Parao. Ngöm k'ēlamdhök kēkēn ēnē ba ödökö mē ka Parao.

Jakob öcökö Yocepu mē ajiki

²⁷ Jö Icarael obedo ğinĩ ĩ Ejip, ĩ lobo mē Gocen. Ğin onwongo jami kī kunön, önywöl ğinĩ ēka welgi ömedērē na pol rwök.

²⁸ Jakob obedo ĩ lobo mē Ejip pĩ mwaka apar abirö, ēka mwaka mē kwö mērē onwongo mia acēl kī pyer angwēn wie abirö.

²⁹ Na karē mē thöo ka Jakob onyingo na cwök, ēn ocwodo wode Yocepu, ēka okobo nĩnē nĩ, “Ka an atye kī cwiny na bēr ĩ nyimi, cē iketh cingi, ĩ kin ema ēka icikiri nĩ in ibino nyutho nĩna kica ēka ğen-ni. Kür iika ĩ lobo Ejip,

³⁰ ĩntö an amitö nĩ eika kanya kwerena tye iē; tinga ökö kī ĩ Ejip, cē iika ĩ kabedo n'eikogĩ iē.”

Yocepu okobo nĩ, “An abino tĩmō kite na in ikobo ködē.”

³¹ Jakob okobo nĩ, “Kwongiri botha nĩ in ibino tĩmō nĩ kömanön.” Cē Yocepu okwongere bothe ēka Jakob okulo wie pĩny ĩ wi kabuto mērē.

48

Jakob ölamö gum ĩ kom Epraim ēka Manace

¹ Kinge karë mörö ekobo both Yocepu nī, “Apapnī two.” Cē ɛn otero awope mērē ariō, Manace ēka Epraim.

² Ī karë n'ekobo both Jakob nī, “Wodi Yocepu obino bothi,” Icarael öcükērē öya malö ēka obedo ī wi kabuto mērē.

³ Jakob okobo both Yocepu nī, “Obanga Won Twēr kibēc onen botha ī Luj ī lobo Kanaan, ēka kī kunön ɛn ömīa gum.

⁴ ɛn okobo nīna nī, ‘An abino mīöni īnya ēka abino mēdö welwu. An abino mīöni idökö rok ka jö na pol, ēka an abino mīö lobo ni both ēkwaēni na bino lüböni mē bedo mēgī na twal.’

⁵ “Ēka kobedini, awopeni ariō na in īnywölögī ī lobo Ejip n'onwongo bara abino bothi kany, ebino cwodogī nī mēga. Epraim ēka Manace bino bedo mēga kite na Reuben ēka Cimeon obedo gīnī mēga.

⁶ Ēthīnö mörö kēkēn n'ebino nywölögī kī kōrgī ebino cwodogī nī megi; ebino kwanögī kī nyīng utmegogī ī karē na gīn poko lobo mē alea.

⁷ Ī karē n'onwongo an atye ka dwogo kī ī Paddan, gīn n'ocwero cwinya ɛnē nī ayani Racel öthöö nīna ökö ī lobo Kanaan na pod etye ī yoo, n'onwongo dong acwök kī Eparata. Cē aiko ɛn kunön ī nget yoo na cidhö yo Eparata” (manön ɛnē Bethelēm).

⁸ Ī karē na Icarael önēnö awope ka Yocepu, ɛn openyo nī, “Man jö mēnē?”

⁹ Yocepu okobo n'apap mērē nī, “Gīn ɛnē awopena n'Obanga ömīa kī kany.”

Cē Icarael okobo nī, “Kelgī botha kany, ēk alam gum ī komgī.”

10 Ì karè nòn Jakob onwongo ba dökì nènö pîny na bër piën onwongo dong otii. Cè Yocepu okelo awope mërè na cwök bothe cè önödhö lemgì ëka öthünögì.

11 Jakob okobo both Yocepu nì, “Onwongo athamö nì ba dök abino nènö wangi, ëka kobedini Obanga ömïa anènö èthïnöni thon.”

12 Cè Yocepu ökwanyögì kî ì cöng apap mërè Icarael ëka oryebere pîny cè okulo wie ì ngöm.

13 Yocepu otero gîn kîbëc, Epraim ì cîngë kucem n'okemo cîng Icarael kucam, ëka Manace ì cîngë kucam n'okemo cîng Icarael kucem, ëka okelögì na cwök bothe.

14 Èntö Icarael olyao cîngë kucem ëka oketho ì wi Epraim, n'obedo athîn na tîdî, ëka olyao cîngë kucam arii cè oketho ì wi Manace n'obedo kaö.

15 Cè ölamö gum ì kom Yocepu ëka okobo nì,
 “Èk Obanga na kwaröwa
 Abraam ëka Icaka obedo gîni ka lübö cik mërè,
 Obanga n'onwongo obedo akwathna
 ì kwöna kîbëc naka tin,

16 malaika n'ölara kî kom gin na rac
 —ömïï gum both awope nì.

Èk ecwodgì kî nyînga,
 ëka kî nyîng kwaröwa Abraam ëka Icaka,
 ëka gîn myero ömëdërè na pol rwök
 ì wi lobo.”

17 Ì karè na Yocepu önènö nì apap mërè oketho cîngë kucem ì wi Epraim, cwinye ba obedo na yom. Cè ökwanyö cîng apap mërè ökö kî ì wi Epraim ëka oketho ì wi Manace.

¹⁸ Yocepu okobo nīnē nī, “Pathī nī kōmanōn apapna, man ēnē obedo kaō; keth cingi kucem i wie.”

¹⁹ Ēntō apap mērē ökwērō ökö ēka okobo nī, “An angeo, woda, an angeo. Ēn thon bino bedo rok, ēka ēn thon bino bedo na dit. Ēntō ömīn mērē na tīdī bino bedo na dit na löö ēn, ēkwaē mērē bino dökō rok na pol.”

²⁰ Ölamö gum i komgī i nīnō nōn, nakun kobo nī, “Jö mē Icarael bino lamö gum kī nyingi nī,

‘Ēk Obanga omīi ibed calö Epraim ēka Man-ace.’ ”

Cē Jakob oketho nyīng Epraim i nyim nyīng Man-ace.

²¹ Cē Icarael okobo both Yocepu nī, “An dong acwök thöō, ěntō Obanga bino bedo kodwu, ēka ēn bino dwököwu i lobo ka kwerewu.

²² Na calö ngat acēl na löö utmegoni, an amö bothi kor kidi na an amaō kī both jö Amor kī pala abadē ēka atumna.”

49

Jakob ölamö gum i kom awope mērē

¹ Cē Jakob ocwodo awope mērē ēka okobo nī, “Cökērē unu kanya acēl, ēk akob niwu ngö na bino tīmērē i komwu i karē mē anyim.

² “Gürē unu ēka iwiny unu, un awope ka Jakob; winy unu apapwu Icarael.

³ “Reuben, in ēnē ibedo athīn kaōna, tēköna, ēka acaki tēkö koma, in ēnē ilöō kī wörö, ēka kī tēkö kom.

⁴ In ĩcal kī pii na kelo bal, ēka ba ibino döngö, piēn in ibuto i kabuto k'apapni,

ibedo ki dhaköna ëka ilino kabutona.

⁵ “Cimeon ëka Lebi obedo gini utmego—
pala abadëgi ënë obedo jami më lwëny.

⁶ Ba abino bedo i athukogi,
ëk an kür aribara i athukogi,
piën oneko gini jii k'akëmögi,
ëka otongo gini odon thwoni kite na igi mitö.

⁷ Myero cen obed i kom akëmögi, piën ger,
ëka akëmögi, gwaü rwök!
An abino këthö ëkwaëgi i kin jö ka Jakob
ëka abino këthögi ökö ki i Icarael.

⁸ “Yuda, utmegoni bino paköni;
cingi bino makö ngut langni;
awope k'apapni bino ryebere gini piny i ny-
imi.

⁹ Yuda, in icäl k'athin kibwor,
iya ki mwodo lee, athina.
Calö kibwor n'önywöngö ëka obuto piny,
calö min kibwor—nga na twëro ero ën?

¹⁰ Lüth më löc ba bino yaa ki both Yuda,
onyo lüth k'alöc ba bino yaa ki kin tyënë,
naka ka won mërë obino,
ëka rok kibëc bino wöro ën.

¹¹ Ën bino tweno kana mërë i kom yath ölok,
ëka athin kana i kom jang ölok n'ëyëro;
ën bino lwökö böng mërë i kom köngö ölok,
böng mërë i köngö ölok na kwar.

¹² Wangë bino bedo na cöl na löö köngö ölok,
lakë bino bedo na tar na löö cak.

¹³ “Jabulon bino bedo i dhö nam,
ëka ën bino bedo ka cungo ka mel,

wang lobo mërë bino mädërë yo Cidon.

- 14 “Icakar cal kī kana na tēk,
buto pīny i dyere aditi mē yēc.
- 15 Ka ēn ōnēnō kite na ka yweo mërë bër,
ēka kī kite na lobo mërë yomo cwinye,
ēn bino lōkō ngee i kom yēc na pēk
ēka dōkō opii i kom tic na tēk.
- 16 “Dan bino ngölō köp atir pī jögē
na calō kaka acēl mē Icarael.
- 17 Dan cal kī thwol na tye i nget gudo,
ororo na tye i nget yoo,
na tongo opuny angole gīnī,
cē mīō ngat na ngwēcō kōdē podho pīny.
- 18 “An akürō lar na megī, Aa Rwoth.
- 19 “Ēyak bino yakō Gad,
ēntō ēn bino lōkērē ēka ryēmō kōrgī.
- 20 “Cem ka Acer bino cēk na bër;
ēn bino mīō cem na mīt n'opore pī rwoth.
- 21 “Naputali cal kī lee thim na ngwēcō abonge gin
mörō na jükō,
na iē opong kī köp na bēcō.
- 22 “Yocepu obedo jang ölök na nyak,
jang ölök na cwök kī wang pii,
na jangē idhō kor öt malō.
- 23 Lang bino lwēny i kome,
gīn bino celo ēn ēka ēlwēnyō i kome.
- 24 Ēntō atum mërë bino cung na ba yengere,

cिंगे ödökö na tēk,
piēn pī cing ngat na Thwönē ka Jakob,
piēn pī Akwath, Kidi mē Icarael,
²⁵ piēn pī Obanga k'apapni na konyi,
piēn pī gum na Won Twēr ēnē mii,
kī gum na yaa kī malö i polo,
gum na yaa kī kanya thut na tye pīny,
gum mē thuno ēka ic.

²⁶ Gum k'apapni löö
gum ka kite na bedo na twal,
nakaka mwaka mē kite na pol.

Ēk man kībēc obed i wi Yocepu,
i kom terinyime, n'obino ödökö atēla ka ut-
meo mērē.

²⁷ “Benjamin cal k'orudi na ger,
ēn camö lee n'oneko kodiko,
kothyeno ēn poko gin na ēn öyakö.”

²⁸ Man ēnē kaka apar ariö mē Icarael. Man ēnē
köp n'apapgi okobo bothgi i karē na ēn lamö gum i
komgi. Ēn ölamö gum n'opore both ngat acēlacēl.

Thöö ka Jakob

²⁹ Cē ēn ömīögī cīk ni: “An dong acwök cīdhö ökö
both jōga. Iika unu kī kwerena i öd rwo na tye i
pwodho ka Epron dhanö mē Kit.

³⁰ Rwo na tye i pwodho mē Makpela, na cwök kī
Mamre i Kanaan, n'Abraam öwīlō mē bedo ngöm
mē ik kī both Epron dhanö mē Kit, kanya acēl kī
pwodho.

³¹ Kunön ēnē eiko Abraam kī dhakö mērē Cara,
ēka Icaka kī dhakö mērē Rebeka iē. Kany nön ēnē
an thon aiko Lea iē.

³² Pwodho ëka kî rwo na tye ië onwongo ëwîlô kî both jô Kit.”

³³ Î karë na Jakob otyeko cîkô awope mërë, ën ödölô tyënë malô î wi kabuto, cë öthöö ëka ödök both jögë.

50

¹ Cë Yocepu opodho î kom apap mërë, okok ëka önödhö leme.

² Cë Yocepu okobo both etic mërë n'obedo dak-tae më wirow kom apap mërë kî yath ëk kür öbal, cë daktae owirow kom Icarael.

³ Gîn otyeko nînö pyer angwën, piën manön ënë nînö na mitërë pî wirow kom dhanô kî yath më talô kome. Jô Ejip okoko gîni Jakob pî nînö pyer abîrô.

⁴ Î karë na nînö më kwero cöla opoth ökö, Yocepu okobo both edite ka Parao nî, “Ka itye unu kî cwiny na bër î koma, twak unu both Parao na kakara. Kob unu nîne nî,

⁵ ‘Apapna ömîa akwongo kwong ëka okobo nî, “An dong acwök thöö. Ter koma î lobo Kanaan ëka iika î bur lyël na an akünyö pî lyëna.” Kobedini dong ëk acîdh aik apapna; cë an abino dwogo.’ ”

⁶ Parao okobo nî, “Cîdh iik apapni, kite na ën omii ikwongo kwong.”

⁷ Cë Yocepu öcîdhö më iko apap mërë. Edite ka Parao kibëc owotho ködë—edite më öd pido ëka edite kibëc më lobo Ejip—

⁸ kanya acël kî jô kibëc më öt ka Yocepu, utmegö mërë ëka jô më öt k'apap mërë. Ëntö öwëkö gîni ëthînogî këkën, rom kî dyegi ëka dhok î lobo më Gocen.

⁹ Yocepu öcïdhö kî gadigadi ëka wegî angole. Ën owotho kî jö na pol rwök.

¹⁰ Ì karë na gîn othuno ì larü moo më Atad, na tye na cwök yo löka Jordan, cë gîn okok kunön kî cwer cwiny ëka kî kumo na thwönë. Yocepu okwero cöla k'apap mërë pî nînö abïrö.

¹¹ Ì karë na jö Kanaan n'onwongo bedo gînî ì lobo nön önënögî kwero cöla ì larü moo më Atad, gîn okobo nî, “Man ënë kwero cöla më cwer cwiny na thwönë rwök both jö Ejip.” Manön ënë ömïö kabedo nön na cwök kî Jordan ecwodo nî, Abel Micraim.*

¹² Cë awope ka Jakob obino ötimö gînî kite n'ëcïkögî ködë.

¹³ Gîn otingo lyënë yo lobo Kanaan, ëka eiko ì öd rwo na tye ì pwodho më Makpela, na cwök kî Mamre, n'Abraam onwongo öwîlö na calö kabedo më ik kî both Epron dhanö më Kit kanya acël kî pwodho.

¹⁴ Kinge iko apap mërë, Yocepu ödök yo Ejip kanya acël kî utmego mërë, ëka kî jö nökökë kîbëc na ën onwongo öcïdhö ködgî më iko apap mërë.

Yocepu okweo cwiny utmego mërë

¹⁵ Ì karë na utmego ka Yocepu önënö gînî nî apapgî dong öthöö ökö, gîn okobo nî, “Gwök onyo Yocepu bino kelo köp mörö ì kom onu, ëka cülö kwor pî gin na rac kîbëc na onu ëtimö ì kome.”

¹⁶ Cë gîn ooro dwön-gî both Yocepu nakun kobo gînî nî, “Apapni öcïköwa kî cîk nî n'onwongo ën bara öthöö:

* **50:11 Abel Micraim** gönyö nî kwero cöla ka jö Ejip.

17 ‘Man enē ngö na myero ikob unu both Yocepu: An akwai mē tīmō kīca both utmegoni pī bal ēka tīm na rac na gīn ötīmō ī komi.’ Öma tīm kīca ī kom bal k’etic k’Obanga k’apapni.” Ī karē na köp ni othuno bothe, Yocepu okok.

18 Cē utmego mērē thon obino ēka oryebere gīnī pīny ī nyime nakun kobo gīnī nī, “Wan enene, ebedo opiini.”

19 Ēntö Yocepu okobo nīgī nī, “Kür ibed unu kī lworö. An atye nakaka Obanga?

20 Un ithēna unu athēna mē tīmō gīn na rac ī koma, ěntö Obanga ömīö man ötīmērē pī larö kwö ka jö na pol, na calö un itye ka nēnö tīn.

21 Pī manön, kür ibed unu kī lworö. An abino gwököwu k’ēthīnöwu kībēc.” Cē ěn okweo cwinygī ēka ötwak kī mwolo bothgī.

Thöö ka Yocepu

22 Yocepu obedo ī Ejip, kanya acël kī jö mē öt k’apap mērē kībēc. Ēn obedo ī wi lobo pī mwaka mia acël k’apar.

23 Yocepu önēnö ēkwaē ka Epraim naka othuno ködē ī kom ēkwaē mē run mē adek mērē. Ēn thon önēnö ēthīnö ka Makir wod ka Manace; n’onwongo etero na calö obedo mēgē.

24 Cē Yocepu okobo both utmego mērē nī, “An dong acwök thöö. Ēntö Obanga bino könyöwu, ēka bino kwanyöwu ökö kī ī lobo nī, dwököwu yo lobo na ěn onwongo okwongo both Abraam, Icaka ēka Jakob.”

²⁵ Ėka Yocepu ömïö ëthïnö ka Icarael okwongo gïni kwong ëka okobo ni, “Obanga bino kõnyöwu. Cë un myero iting cogona ökö ki kany.”

²⁶ Cë Yocepu öthöö na mwaka më dit mërë tye mia acël k'apar. Kinge na gïn owiro ki yath më talö kom ëk kür öbal, ebino epyelo kome i canduk lyël ki i Ejip.

[clix](#)

Leb-Thur **Thur: Leb-Thur (New Testament+) for Uganda**

copyright © 2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Thur)

Translation by: SIL Uganda

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 10 May 2025 from source files dated 10 May 2025

61e7f4da-dc0f-50a1-9dae-64ee1b392d80